

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Bc. Daniela KOSOVÁ

Lokality strachu z kriminality na území města Jihlavy

Diplomová práce

Vedoucí práce: Mgr. Petr ŠIMÁČEK, Ph.D.

Olomouc 2016

Bibliografický záznam

Autor (osobní číslo):	Daniela Kosová (R130126)
Studijní obor:	Regionální geografie
Název práce:	Lokality strachu z kriminality na území města Jihlavy
Title of thesis:	Locations of fear of crime within Jihlava town
Vedoucí práce:	Mgr. Petr Šimáček, Ph.D.
Rozsah práce:	102 stran, 1 vázaná příloha, 1 volná příloha

Abstrakt:

Diplomová práce se zabývá prostorovým vymezením lokalit strachu na území města Jihlavy. Tyto lokality byly vymezeny na základě dotazníkového šetření mezi místními obyvateli v souvislosti s vnímáním pocitu nebezpečí v rámci dvou časových úseků. Výsledky tohoto šetření byly následně porovnány se statistickými daty o skutečné kriminalitě, jež byla poskytnuta Policií ČR. Získaná data byla zpracována a upravena v prostředí ArcGIS. Vyhodnocení provedených analýz je prezentováno v podobě map. Součástí práce je také teoretický rámec zabývající se kriminalitou a strachem z kriminality, charakteristika zájmového území a metodika se zaměřením na koncept mentálního mapování a pocitových map.

Klíčová slova:

kriminalita, strach ze zločinu, místa strachu, Jihlava, mentální mapování, pocitové mapy

Abstract:

The thesis is focused on a spatial localisation of places of fear of crime within the town of Jihlava. The locations were identified for two periods, on the basis of a questionnaire survey among residents in connection with a perception of the risk. Results of the survey were compared with statistical criminal data, provided by the Police of the Czech Republic. Acquired data were processed and modified in the environment of ArcGIS. Outcomes of the analyses are presented in a form of maps. The thesis also contains a theoretical framework concerned with a crime and the fear of crime, the characterization of Jihlava and a methodology aimed at the concept of mental mapping and emotional maps.

Keywords:

crime, fear of crime, places of fear, Jihlava, mental mapping, emotional maps

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předloženou práci vypracovala samostatně s využitím všech zdrojů, které jsou uvedeny v seznamu.

V Jihlavě, dne 16. dubna 2016

.....

Daniela Kosová

Poděkování

Předně bych chtěla poděkovat vedoucímu své diplomové práce Mgr. Petru Šimáčkovi, Ph.D. za pomoc, cenné rady a připomínky, ale také za čas, ochotu a trpělivost při zpracování této práce. Poděkování patří také Mgr. Jiřímu Pánkovi, Ph.D. za vytvoření elektronické podoby dotazníku a jeho uveřejnění na webu.

Dále děkuji Ing. Janu Frencovi, Mgr. Květě Klimešové a Mgr. Martinu Vaněčkovi za poskytnutí informací a statistických dat týkajících se kriminality v řešeném území.

V neposlední řadě patří poděkování mé rodině a přátelům za jejich podporu po celou dobu mého studia.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
Přírodovědecká fakulta
Akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Daniela KOSOVÁ**
Osobní číslo: **R130126**
Studijní program: **N1301 Geografie**
Studijní obor: **Regionální geografie**
Název tématu: **Lokality strachu z kriminality na území města Jihlavy**
Zadávající katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Práce se bude zabývat geografickým hodnocením rozmístění lokalit strachu ve městě Jihlavě v souvislosti s vnímáním pocitu nebezpečí a strachu místních obyvatel. V teoretické části bude na základě rešerše relevantních zdrojů zvoleno odpovídající zaměření výzkumu. V rámci praktické části bude provedeno šetření mezi obyvateli města zaměřené na prostorové vymezení současných potenciálně nebezpečných lokalit na území Jihlavy. Další částí zpracování bude analýza a vyhodnocení dostupných statistických údajů o kriminalitě ve zvoleném území, případně analýza takto zaměřených mediálních zpráv. V závěru práce pak dojde k syntéze poznatků (respektive jejich prostorové komparaci) z provedených šetření.

Rozsah grafických prací: Podle potřeb zadání
Rozsah pracovní zprávy: 20 000 - 24 000 slov
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

Gould, P. & White, R.: Mental maps. London: Routledge, 1986.
Jíchová, J.: Kriminalita a její percepce v městském prostředí. Dizertační práce, UK v Praze, 2013.
Jíchová, J. & Temelová, J.: Kriminalita a její percepce ve vnitřním městě: případová studie pražského Žižkova a Jarova. Praha: ČGS, 2012.
Lynch, K.: Obraz města. Praha: Polygon, 2004.
Siwek, T.: Percepce geografického prostoru. Praha: ČGS, 2011.
Šindlerová, A.: Analýza pocitu bezpečí na území hlavního města Prahy. Praha: MHMP, 2009.
Zelenka, J.: Výzkum kognitivních a mentálních map. Hradec Králové: Gaudeamus, 2008.
koncepce prevence kriminality města Jihlavy či obdobné dokumenty statistiky Policie ČR

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Petr Šimáček
Katedra geografie

Datum zadání diplomové práce: 28. listopadu 2013
Termín odevzdání diplomové práce: 10. dubna 2015

L.S.

prof. RNDr. Juraj Ševčík, Ph.D.
děkan

doc. RNDr. Zdeněk Szczyrba, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 28. listopadu 2013

OBSAH

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	9
ÚVOD.....	10
1. CÍLE PRÁCE	11
2. TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	12
2.1 Teoretické vymezení kriminality	12
2.1.1 Kriminalita a její dělení	12
2.1.2 Kriminologie.....	14
2.1.3 Viktimologie a viktimizace	15
2.2 Preventivní opatření	16
2.3 Strach ze zločinu	20
2.3.1 Geografie a strach ze zločinu	21
2.3.2 Vnímání kriminality a strachu ze zločinu veřejností	22
2.3.3 Diferenciace ve vnímání strachu ze zločinu	23
2.3.4 Strach z kriminality a prostředí	25
2.3.5 Role médií	26
3. ZKOUMANÉ ÚZEMÍ.....	29
3.1 Socioekonomická charakteristika města Jihlavy.....	29
3.1.1 Administrativní členění	29
3.1.2 Doprava a dopravní infrastruktura.....	30
3.1.3 Hospodářství.....	31
3.1.4 Obyvatelstvo.....	32
3.2 Koncepce prevence kriminality na území města Jihlavy	37
3.2.1 Koncepce prevence kriminality Městské policie Jihlava	39
3.2.2 Koncepce prevence kriminality Policie ČR na území města Jihlavy	41
4. METODY VÝZKUMU.....	42
4.1 Analýza potenciálních rizikových lokalit na území města Jihlavy	42
4.2 Rozhovory se zaměstnanci Policie ČR a Městské policie Jihlava	42
4.3 Analýza statistických dat o kriminalitě na území města Jihlavy.....	43
4.4 Dotazníkové šetření.....	43
4.4.1 Forma dotazníkového šetření	44
4.4.2 Mentální mapování	44
4.4.3 Zpracování získaných dat	47

4.5 Syntéza získaných poznatků	48
5. POTENCIÁLNÍ RIZIKOVÉ LOKALITY V JIHLAVĚ	49
6. SKUTEČNÁ KRIMINALITA V ŘEŠENÉM ÚZEMÍ.....	54
6.1 Kriminalita a její vývoj ve vyšších územních celcích.....	54
6.1.1 Celková kriminalita	54
6.1.2 Majetková, mravnostní a násilná kriminalita	56
6.2 Kriminalita a její vývoj na území města Jihlavy	59
6.2.1 Vývoj kriminality na území města Jihlavy	60
6.2.2 Kriminalita v ulicích Jihlavy	61
7. PERCEPCE KRIMINALITY V ŘEŠENÉM ÚZEMÍ	75
7.1 Struktura respondentů	75
7.2 Percepce bezpečnosti v Jihlavě z pohledu respondentů	78
7.3 Vymezení nebezpečných lokalit v Jihlavě	81
8. POROVNÁNÍ VNÍMANÝCH LOKALIT STRACHU A SKUTEČNÉ KRIMINALITY	85
9. ZÁVĚR.....	90
SUMMARY	93
ZDROJE.....	94
Seznam použité tištěné literatury:	94
Seznam internetových zdrojů:	98
Zdroje dat:	101
PŘÍLOHY	102

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ČÚZK	Český úřad zeměměřičský a katastrální
DPMJ	Dopravní podnik města Jihlavy
ESC	Evropská kriminologická společnost (European Society of Criminology)
GIS	geografické informační systémy
IKSP	Institut pro kriminologii a sociální prevenci
IPRÚ	Integrovaný plán rozvoje území
MHD	městská hromadná doprava
MMJ	Magistrát města Jihlavy
MVČR	Ministerstvo vnitra České republiky
PČR	Policie České republiky
SIC	Mezinárodní kriminologická společnost (Société Internationale de Criminologie)
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
ZSJ	základní sídelní jednotka

ÚVOD

Kriminalita se stala významným společenským fenoménem, se kterým se potýkáme každý den. Nemusíme být osobně přítomni kriminálnímu jednání, ať už v podobě pachatele, oběti či svědka, neboť z důvodu velkého množství mediálních kriminálních zpráv se stáváme také pasivními aktéry. Kriminalita se tedy stala nedílnou součástí našich životů. Nejen skutečný výskyt kriminality, ale i samotná percepce kriminality významně ovlivňují celkovou spokojenost a kvalitu života. Sice existuje mnoho ukazatelů kvality života, avšak jedním z nejvýznamnějších je bezpečnost, která odedávna představuje základní lidskou potřebu. A právě kriminalita se řadí mezi hlavní příčiny, jež narušují bezpečnost našich životů. Z důvodu sníženého pocitu bezpečnosti, vycházejícího z obav z kriminality, tak dochází ke změnám v rozhodování a chování jedinců v prostoru a čase. Tyto obavy z kriminality jsou subjektivní a závislé na mnoha aspektech lidského života, proto může každý jedinec vnímat různou intenzitu nebezpečí v určitém prostředí. Ovšem důležitou roli ve vnímání pocitu bezpečí představuje samotné prostředí, ve kterém se jedinec nachází. Strach z kriminality je v současnosti navíc vnímán jako závažný společenský problém, jenž je nutné řešit, neboť ani výraznější pokles trestné činnosti nezaručí zvýšení pocitu bezpečí u obyvatel. Strach z kriminality se tedy stal aktuálním tématem pro výzkum v mnoha vědních disciplínách, geografii nevyjímaje. Právě zaměření geografického výzkumu, jehož objektem je prostor (prostředí), může napomoci v dalších činnostech směřujících ke snížení strachu z kriminality, např. v rozvoji území.

1. CÍLE PRÁCE

Hlavním cílem této diplomové práce je identifikovat lokality strachu na území města Jihlavy z pohledu jejích obyvatel a každodenních návštěvníků v souvislosti s vnímáním pocitu nebezpečí vycházejícího z kriminality a následně tyto lokality porovnat se statistickými daty o skutečné kriminalitě. Dílčí cíle vedoucí k dosažení hlavního cíle spočívají v několika krocích:

1. vymezit teoretické základy kriminality, představit preventivní opatření vedoucí ke snížení kriminality a přiblížit fenomén strachu ze zločinu;
2. na základě teoretické části vytipovat potenciální rizikové lokality na území města Jihlavy;
3. provést výzkum mezi obyvateli a každodenními návštěvníky města Jihlavy zaměřený na vnímání rizikových lokalit;
4. analyzovat skutečnou kriminalitu s využitím kriminálních statistik;
5. získat lepší přehled a zvýšit povědomí o skutečné kriminalitě v zájmovém území na základě osobních rozhovorů se zaměstnanci Policie ČR a Městské policie Jihlava;
6. provést syntézu poznatků a komparaci lokalit z výše zmíněných dílčích cílů 2, 3, 4 a 5.

2. TEORETICKÁ VÝCHODISKA

Aby bylo možné lokalizovat místa strachu z pohledu kriminality na území města, je nejprve nutné vysvětlit základní pojmy týkající se samotné kriminality a jejího rozdělení, konceptu strachu ze zločinu a jeho odlišného vnímání obyvatelstvem, ale rovněž přiblížit vztah mezi geografii a strachem ze zločinu.

2.1 Teoretické vymezení kriminality

2.1.1 Kriminalita a její dělení

Kriminalita, jež se řadí mezi sociálně-patologické jevy, je podle výzkumů veřejného mínění jedním z hlavních problémů, které občany sužují. Ti jsou navíc nespokojeni s výkonem jejího řešení u veřejných institucí a cítí obavy o svoji bezpečnost (Tomášek, 2010). Zjednodušeně lze říci, že si pod termínem kriminalita lze představit zločinnost. Přesné vymezení kriminality je nicméně poměrně složité. Podle trestního zákona je jako kriminalita vnímán „*souhrn takových forem jednání, které trestní právo posuzuje jako trestní činy*“ (Novotný, Zapletal a kol., 2008: 20). Tato definice je nejvíce využívanou z důvodu jednoznačnosti a přesného vymezení. Ovšem trestní právo není univerzálním na celém světě. Dochází tedy ke snaze definovat kriminalitu na základě něčeho jiného, než je trestní zákon a jeho porušování. Pohled na zločinnost se různil nejen v průběhu historie, ale liší se také v současnosti napříč státy, národy a kulturami (Tomášek, 2010). Ke zločinům, považovaným dříve za těžké, se dnes může přistupovat mírněji, avšak jinde jsou za ně stále tvrdé tresty. Takovým příkladem je např. vnímání cizoložství v různých koutech světa (Jíchová, 2013). Každá společnost si vytváří své vlastní morální a sociální normy v podobě tzv. sociálního konstruktů. Cílem je tedy zaměřit se spíše na kontrolu chování a porušování těchto norem. Díky tomu je možné zahrnout i takové projevy lidského chování, které nejsou obsaženy v trestním právu, ale společností jsou vnímány jako nežádoucí. Takovýmto příkladem může být např. prostituce, která sama o sobě není trestná, ovšem společností je vnímána jako nežádoucí, stojící na okraji společnosti. Obrovskou nevýhodou takového pojetí kriminality, jež vychází ze sociologie, je však neurčitost a relativnost posuzování, neboť záleží na osobě, která bude posuzovat nemorálnost daného chování či širší kontext nemorálního chování apod. (Jackson, 2006; Tomášek, 2010).

Kriminalitu lze na základě jejího obsahu rozdělit na kriminalitu násilnou, mravnostní, majetkovou a hospodářskou. Poslední jmenovaná, tedy hospodářská kriminalita, jež směřuje proti hospodářskému systému a jeho fungování, nebude v této práci blíže rozebírána, neboť tento druh trestního jednání nijak výrazně neovlivňuje pocit bezpečí. Oproti tomu předešlé druhy kriminality jsou pro tuto práci určující, právě v nich jsou totiž obsaženy trestné činy, které v lidech vyvolávají pocit nebezpečí (např. v podobě přepadení, znásilnění apod.). Z tohoto důvodu jsou tyto druhy kriminality na následujících stránkách blíže popsány.

Násilná kriminalita

Násilná kriminalita vychází z násilí, jež se ve společnosti vyskytuje a bývá častým ukazatelem míry úspěšnosti kontroly kriminality státem a společností. Její vysoký výskyt představuje velký problém, neboť je silně ohrožena osobní bezpečnost obyvatel. Pojem násilí bývá často v kriminologickém pojetí ztotožňován s pojmem agrese. Přesné vymezení však neexistuje. Rozdíly je možné hledat v míře vnímání násilí směřujícího nejen proti osobě, ale i proti věci, a dále také násilí nejen fyzického, ale i psychického. Nejčastěji je ovšem násilná kriminalita chápána ve smyslu „úmyslného užití fyzického násilí, resp. pohrůžky násilím, vůči jiné osobě“ (Novotný, Zapletal a kol., 2008: 286). Do této skupiny se řadí mj. následující trestné činy: vražda, úmyslné ublížení na zdraví, loupež, vydírání, terorismus, pronásledování (tzv. „stalking“) a dále také vandalismus, žhářství či verbální pohrůžky fyzickým násilím. Rozložení násilné kriminality ve společnosti není rovnoměrné. Záleží na sociodemografických charakteristikách pachatele, mezi něž se řadí pohlaví, věk, místo bydliště, ekonomický status či vzdělání. (Novotný, Zapletal a kol., 2008)

Mravnostní kriminalita

Společným rysem zločinů spadajících do mravnostní kriminality je chování spojené s pohlavním pudem. Mnoho mravnostních trestných činů má vazby taktéž na násilnou kriminalitu. Trestné činy mravnostní kriminality lze rozdělit do dvou skupin. První z nich je sexuální kriminalita, kdy jde o jednání, jehož podstatou je ukájení pohlavního pudu v podobě, kterou společnost netoleruje. Do této podskupiny se řadí trestné činy, jako je znásilnění, pohlavní zneužívání, sexuální obtěžování,

sexuální exhibicionismus nebo dětská pornografie. Druhou skupinou je kriminalita spojená s prostitucí, přičemž prostituce samotná není považovaná za trestnou. Do této skupiny patří trestné činy, jako je kuplířství nebo ohrožování pohlavní nemocí. (Novotný, Zapletal a kol., 2008)

Majetková kriminalita

Majetková trestná činnost, jež je charakterizována útokem proti majetku fyzických i právnických osob, představuje převážnou část z celkové kriminality. Nejčastější formu trestné činnosti spadající do tohoto druhu kriminality představují krádeže. Majetková trestná činnost se dělí do tří skupin. První skupina je reprezentována pohnutkou ziskovosti a jednáním, které vedou k obohacení pachatele. Do této skupiny se řadí zmiňovaná krádež, ale také lichva, podvod či zpronevěra. Podle formy můžeme krádeže rozdělit na krádeže vloupáním do objektů (bytů, rodinných domů, víkendových chat, obchodů atd.) a krádeže prosté představující pouliční trestní činnost (např. krádeže motorových vozidel, krádeže věcí z aut či kapesní krádeže). Trestní činnost druhé skupiny je charakteristická poškozujícím jednáním, jako je poškozování cizí věci, porušování povinnosti při správě cizího majetku nebo zneužívání vlastnictví. Do třetí skupiny pak patří tzv. praní špinavých peněz či podílnictví, kdy pachatel využívá trestné činnosti páchané jinou osobou. (Novotný, Zapletal a kol., 2008)

2.1.2 Kriminologie

Vědní obor zabývající se kriminalitou se nazývá kriminologie. Podle Gřivny a kol. (2014) je však předmětem kriminologie nejen kriminalita, ale také její pachatelé, oběti a rovněž příčiny, jež ke zločinu vedly. Název kriminologie je odvozen od latinského „crimen“ (zločin) a řeckého „logos“ (učení). Samostatnost si tento obor budoval od druhé poloviny 19. století a teprve po stoletém úspěšném rozvoji, zejména v Evropě a v USA, je dnes považován za samostatný (IKSP, 2015). Jelikož má kriminalita mnoho aspektů (např. společenský, osobnostní, psychologický, sociologický, pedagogický aj.), jedná se o multidisciplinární nauku, kdy je třeba komplexní analýzy (Novotný, Zapletal a kol., 2008). Dnes existuje velké množství kriminologických výzkumných institutů. V České republice je nejvýznamnějším

pracovištěm Institut pro kriminologii a sociální prevenci při Ministerstvu spravedlnosti (Prevence kriminality v České republice, 2016). Ze zahraničních kriminologických institucí lze uvést např. Mezinárodní kriminologickou společnost (SIC) se sídlem v Paříži či Evropskou kriminologickou společnost (ESC) se sídlem v Lausanne (Gřivna a kol., 2014). Základním úkolem kriminologie je získávání poznatků týkajících se kriminality. Tyto poznatky by následně měly za účelem efektivnějšího řešení, kontroly a prevence kriminality sloužit dalším orgánům, a to nejen zákonodárným a justičním, ale také orgánům zabývajících se především sociální kontrolou (IKSP, 2015).

2.1.3 Viktimologie a viktimizace

Existuje také obor zabývající se oběťmi trestných činů, který se nazývá viktimologie a může být považován za součást kriminologie. Proces, při kterém se potenciální oběť stává obětí skutečnou, se nazývá viktimizace. Obětí trestného činu se může stát každý z nás, avšak pravděpodobnost, že se obětí stane právě daná osoba, je ovlivněna mnoha faktory a vlastnostmi tohoto jedince. Souhrn dispozic jedince či skupiny osob stát se obětí trestného činu se nazývá viktimnost. Většina těchto dispozic je vzájemně propojena, a je tedy těžké určit, které přesně mají vztah k viktimnosti (Novotný, Zapletal a kol., 2008). Za hlavní činitele, u nichž je prokázána jistá souvislost s viktimností, jsou považovány následující:

- *Profese* - představuje dispozici, jež má významný vliv na riziko stát se obětí zločinu, především u úmyslných trestných činů proti životu a zdraví. Nejohroženějšími profesemi jsou policisté, hlídači, vězeňský personál, obsluha čerpacích stanic, taxikáři, zaměstnanci peněžních ústavů či prodavači.
- *Věk* - hraje velmi důležitou roli. Zatímco mladí lidé se stávají častými oběťmi zejména u násilných činů, přičemž hlavním důvodem je způsob jejich života, jenž je často přivádí do nebezpečných situací, starší lidé se naopak stávají oběťmi trestných činů z důvodu zhoršené pohyblivosti, což je činí snadným terčem.
- *Psychické vlastnosti* - vytváří ve velké míře dispozice vedoucí k následným konfliktům. K rizikovým vlastnostem se řadí např. zvýšená agresivita, lehkomyšlnost, nekritická důvěřivost či dobrodružnost.

- *Minoritní skupiny* - osoby, které se určitým způsobem odlišují od majoritní společnosti, jsou častým cílem kriminálních činů. Jedná se zejména o rasově či nábožensky odlišné menšiny, homosexuály a zdravotně či mentálně postižené osoby.
- *Asociální prostředí* - vysokou míru viktimizace je možné pozorovat rovněž u skupin osob žijících na okraji společnosti. Jedná se především o osoby závislé na omamných látkách, ať už na drogách či alkoholu, ale také o osoby zapletené v prostituci či o jedince se silnými vazbami na podsvětí, kteří se často stávají oběťmi svých konkurentů a společníků. (Kaiser, 1994; Novotný, Zapletal a kol., 2008)

2.2 Preventivní opatření

Prevence kriminality představuje komplex opatření s cílem předcházet trestné činnosti. Tato opatření zahrnují sociální a situační prevence, včetně informování veřejnosti o možnostech ochrany před trestnou činností. Jelikož s kriminalitou úzce souvisí i jiné sociálně-patologické jevy, je rovněž prevence kriminality spojena s prevencí těchto jevů, zejména různých forem závislostí. Tato preventivní opatření jsou uskutečňována na úrovni celostátní, krajské a lokální. (MVČR, 2016; Prevence kriminality v České republice, 2016)

Z důvodu lepší efektivity je prevence kriminality blíže specifikována v programech prevence kriminality na místní úrovni, za jejíž realizaci jsou odpovědná obecní či krajská zastupitelstva. Za účelem podpory těchto preventivních programů je na Ministerstvu vnitra vytvořen Odbor prevence kriminality, jenž poskytuje obcím a krajským zastupitelstvům metodickou a konzultační podporu, vzdělávání a za stanovených podmínek rovněž dotační prostředky na realizaci preventivních projektů. Podstatou těchto programů je především součinnost orgánů státní správy, samosprávy, policie a nestátních neziskových organizací. (Prevence kriminality v České republice, 2016)

Prevenici kriminality na území ČR řešil dokument Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2012 až 2015 a nově Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020 (dále jen Strategie). V případě Jihlavy vychází prevence kriminality také z Koncepce kriminality Kraje Vysočina na léta 2013 až 2016, která

je blíže představena v následující kapitole (viz kapitola 3.2). Cíle a úkoly Strategie vychází z vyhodnocování předchozích strategií a rovněž z poznatků obecních a krajských samospráv či nestátních neziskových organizací. Strategie se zaměřuje především na obecnou kriminalitu, která lidi ohrožuje nejvíce a zároveň ovlivňuje jejich pocit vnímání bezpečnosti a celkový názor na kriminalitu (Prevence kriminality v České republice, 2016). Ve strategii jsou stanoveny globální, strategické a specifické cíle, jichž má být dosaženo. Mezi tyto cíle patří následující:

- rozvoj systému prevence kriminality, posilování spolupráce, kompetencí a kapacit relevantních partnerů a rozšiřování prostoru pro působení dobrovolníků;
- poskytování, rozšiřování a zkvalitňování pomoci a poradenství obětem trestné činnosti;
- zaměření na narůstající problém kriminální recidivy u pachatelů, na jejich účinnější resocializaci a prevenci kriminality dětí a mládeže;
- uplatňování komplexního přístupu k řešení zvýšené kriminality v lokalitách, kde i její příčiny jsou hluboké a vícezdrojové (typicky sociálně vyloučené lokality);
- reakce na nové hrozby a trendy v oblasti bezpečnosti a veřejného pořádku (kyberkriminalita, kriminalita páchaná na seniorech, kriminalita cizinců a na cizincích) a aplikace nových efektivních přístupů k jejich předcházení. (MVČR, 2016)

Preventivní opatření lze dle Prevence kriminality v České republice (MVČR, 2016) dělit podle několika klasifikací. Mezi základní klasifikace patří následující:

- prevence primární, sekundární a terciární:
  - *Primární prevence* se zaměřuje na celou populaci a zahrnuje především výchovné, vzdělávací, volnočasové, poradenské a osvětové aktivity pro nejširší veřejnost. Speciální důraz je pak kladen především na pozitivní ovlivňování hodnotových měřítek dětí a mládeže (např. možnosti sportovního a kulturního vyžití, využívání volného času, seznámení s trestnou odpovědností apod.).
  - *Sekundární prevence* se zabývá konkrétními rizikovými jedinci a skupinami obyvatelstva, u nichž je zvýšená pravděpodobnost, že se stanou pachateli

či oběťmi trestné činnosti (např. drogově či alkoholicky závislí), ale prevence se zaměřuje rovněž na sociálně-patologické jevy (např. sprejerství, gamblerství, vandalismus apod.) a příčiny kriminogenních situací.

- *Terciární prevence* představuje resocializační opatření u kriminálně narušených osob, které již trestný čin spáchali, či se již staly oběťmi trestných činů. Jedná se např. o pracovní uplatnění, rodinné a sociální poradenství, pomoc při získávání sociální, sociologické a ekonomické samostatnosti apod. Tento typ prevence se zaměřuje nejen na osoby, ale také na lokality, které byly kriminalitou již zasaženy.
- prevence sociální a situační:
  - *Sociální prevence* se zaměřuje na jednotlivce a skupiny osob, které jsou ohrožené kriminálním chováním, tedy na potenciální či skutečné pachatele a oběti trestných činů. Sociální prevence tedy zahrnuje aktivity, jež ovlivňují proces socializace a sociální integrace jedince, ale současně také aktivity zaměřující se na změnu nepříznivých společenských a ekonomických podmínek, jež jsou považovány za klíčové příčiny páchaní trestné činnosti.
  - *Situační prevence*, jež vychází z premisy, kdy se racionálně uvažující pachatelé budou vyhýbat nepříhodným situacím, se oproti předchozí zaměřuje na znesnadnění podmínek pro páchaní trestné činnosti, zvýšení rizika dopadení pachatele a minimalizaci zisků z trestné činnosti. Situační prevence je tedy postavena na zkušenostech, kdy se určité kriminální činy vyskytují v určité době, na určitých místech a za určitých okolností. Prostřednictvím různých opatření tak dochází ke snaze minimalizovat tyto situační kriminogenní podmínky. (Prevence kriminality v České republice, 2016)

Přestože lze tato preventivní opatření dělit podle jednotlivých klasifikací, opatření na sebe navazují a vzájemně se doplňují.

Na základě uvedených přístupů lze blíže popsat preventivní opatření pro jednotlivé druhy kriminality, které jsou pro tuto práci důležité, neboť ovlivňují vnímání pocitu bezpečí.

Násilná kriminalita

Prevence násilné kriminality je složitá, neboť vychází ze sociodemografických charakteristik pachatele a většinou se nejedná o plánované, nýbrž spontánní činy. Proto je velmi důležitá zejména sociální prevence. Velký důraz je zde kladen na zabraňování procesů rozvoje a učení se násilí a zároveň na prosazování smírného řešení konfliktů. Důležitou roli v této prevenci hraje také územní plánování, které může snížit násilnou kriminalitu např. zajištěním přehlednosti veřejného prostranství a jeho dostatečným osvětlením, ale také instalací kamerových systémů či stálou policejní hlídkou na místech, kde dochází k časté kriminalitě. (Novotný, Zapletal a kol., 2008)

Mravnostní kriminalita

Prevence mravnostní kriminality u deviantních pachatelů je možná především zdravotnickými opatřeními, jako jsou farmakoterapie (farmaceutické prostředky způsobující ztrátu libida a potence), chirurgická terapie (nejčastěji kastrace) či psychoterapie. Současně existují různá doporučení, jak předejít určitým trestným činům, nejčastěji znásilnění (např. vyhýbat se parkům a opuštěným lokalitám, nepřijímat nabídky svezení autem od cizích osob atd.). Jedním z problémů u léčení deviantních osob je vysoká pravděpodobnost recidivy. Před nedevariantními pachateli je důležitá především sociální prevence, s důrazem na kvalitní výuku sexuální výchovy u mladých lidí a současně snaha o snižování prostituce a s ní souvisejícími hrozbami. (Novotný, Zapletal a kol., 2008)

Majetková kriminalita

U prevence majetkové kriminality existuje velký počet možných opatření. Jedním z nich jsou technické prostředky představované např. kamerovými systémy, elektronickými zabezpečovacími systémy či bezpečnostními uzamykacími systémy. Tato opatření sice pachatelům nezabrání v jejich trestném jednání, ale podstatně jim ho ztíží, případně přispějí k dopadení pachatele. Základním opatřením je však samotná obezřetnost osob. (Novotný, Zapletal a kol., 2008)

2.3 Strach ze zločinu

Aniž by se někteří občané stali přímo obětí trestného činu, kriminalita může přesto výrazně ovlivnit jejich život. Pouhé vnímání potenciální hrozby z kriminality mění do určité míry rozhodování a chování jedinců (Jíchová a Temelová, 2012). Tato obava ze zločinu je výrazně subjektivní a každý jedinec ji vnímá jinak. Pokud však hrozba ze zločinu doroste do určité míry, je narušena jedna ze základních lidských potřeb, a to pocit bezpečí (Tomášek, 2010). Téma strachu ze zločinu se stalo jedním z často diskutovaných a je v současné době vnímáno jako závažný společenský problém, který je nutné řešit (Jíchová a Temelová, 2012).

Podle Tomáška (2010) však pro pojem „strach ze zločinu“ (z anglického „fear of crime“) dodnes neexistuje univerzální definice. Důvodem je rozdílné vnímání a uchopení konceptů strachu ze zločinu. Vykopalová (2000: 231, cit. in Jíchová a Temelová, 2012) definuje pocit strachu ze zločinu jako „*vnímání ohrožení osobní bezpečnosti v souvislosti s přímou i nepřímou zkušeností s viktimizací*“. Dále je možné uvést definici strachu ze zločinu vnímanou Convingtonovou a Taylorem (1991: 231) jako „*emocionální reakci na možnou násilnou trestnou činnost a fyzickou újmu*“. Zatímco Ferraro a LaGrange (1987, cit. in Wynne, 2008: 3) vnímají strach ze zločinu jako „*emocionální reakci strachu či úzkosti ze zločinu, či ze symbolů, které si jedinec se zločinem spojuje*“.

Podle Bannistera a Fyfa (2001, cit. in Jíchová a Temelová, 2012) existují tři možná pojetí objasňující příčiny obav z kriminality. V prvním případě je strach ze zločinu považován za výsledek viktimizace, který přitom poukazuje na vazbu jedince s kriminalitou. Dosavadní studia však tuto hypotézu kritizují z důvodu nejednoznačnosti, neboť někteří jedinci pocítují větší strach, i přes nižší objektivní rizika stát se skutečnou obětí. Druhým pojetím je tzv. teze sociální kontroly, jež porovnává strach ze zločinu se sociálními podmínkami života a se schopností čelit rizikům viktimizace. V tomto případě může strach oslabovat sociální vazby a zhoršovat fungování komunity. Posledním pojetím je teorie environmentalistická, která zkoumá jedincovo prožívání a vnímání městského prostoru, kdy dochází k hodnocení rizikovosti různých míst a prostředí. Právě poslední zmiňovaná teorie je v této práci využita. (Jíchová a Temelová, 2012)

Počátek konceptu strachu ze zločinu se datuje do 60. let 19. století, kdy v USA docházelo k nepokojům, a konaly se proto průzkumy veřejného mínění s cílem zjistit bližší informace o občanech. Jedním ze zjišťovaných témat byla také kriminalita, kde se poprvé objevil pojem „fear of crime“ (Jackson, 2006; Wynne, 2008). Odtud se poté tento pojem rozšířil do zbytku světa, kde se stal důležitým tématem pro místní politiky, neboť se strach ze zločinu rozšířil z obyvatel chudších vrstev mezi každodenní záležitosti většiny obyvatel (Jackson, 2006). První práce řešící strach z kriminality se v českém prostředí objevují až v 90. letech 20. století. Mezi ně lze zařadit studie např. Pechačové a kol. (1998), či Buriánka (2001). (Jíchová, 2013)

2.3.1 Geografie a strach ze zločinu

Strach ze zločinu je jedním z mnoha konceptů, které jsou součástí kriminality. Výzkumu tohoto rozsáhlého tématu se v současné době věnuje mnoho společenskovědních oborů a disciplín. Kromě kriminologie jsou to mj. sociologie, psychologie, pedagogika či geografie. Přístupy těchto oborů se liší podle zaměření a studia různých aspektů. Pro geografii je klíčovým aspektem prostor. Geografie kriminality se tedy zabývá vztahem mezi prostorem, zločinem a společností. (Jíchová, 2009)

Významné analýzy týkající se kriminality a prostoru jsou spojovány s představiteli Chicagské školy, z 20. a 30. let 20. století, kteří se zabývali rozmístěním trestných činů a jejich pachatelů. Samotný koncept strachu ze zločinu zkoumaný z pohledu geografického prostředí vychází z geografie kriminality a je postaven na základech geografie behaviorální. Důvodem je podstata konceptu, jež vychází z vnímání, chování a rozhodování jedinců v prostoru (Jíchová, 2009; Jíchová a Temelová, 2012). Geografický výzkum hraje v konceptu strachu ze zločinu nezanedbatelnou roli, neboť na sebe prostor a strach ze zločinu vzájemně působí. Na jedné straně je to prostor, jenž vyvolává strach ze zločinu. Na straně druhé však tyto obavy zároveň působí na prostorové vazby a rozložení. Jako příklad lze uvést obavy z potenciálního nebezpečí z kriminality, které jsou jednou z příčin segregace města a vytváření sociálně rozdílných obytných čtvrtí, kdy může dojít k sociální izolaci a vzniku tzv. „gated communities“, neboli bydlení v uzavřených a střežených areálech, do nichž se dostanou pouze rezidenti (Tomášek, 2010).

Jak uvádí Jíchová a Temelová (2012), nejen samotná kriminalita, ale rovněž i strach ze zločinu z pohledu obyvatelstva, představují důležitá témata s potenciálním využitím například v politice měst a jejich nástrojích.

2.3.2 Vnímání kriminality a strachu ze zločinu veřejností

Jak ve svých publikacích zmiňují Wynne (2008) a Tomášek (2010), strach ze zločinu nikterak nesouvisí s rozsahem kriminální činnosti. K tomuto paradoxnímu závěru došlo několik autorů ve svých výzkumech napříč světem (např. van Dijk a kol., 2007, cit. in Tomášek, 2010). Ačkoliv jsou statistky ukazující míru kriminality stále optimističtější a jejich hodnoty mají klesající tendenci, vnímání kriminality a s ní spojeného strachu ze zločinu však u veřejnosti roste (Wynne, 2008; Tomášek, 2010). Jedním z významných aktérů, kteří ovlivňují lidské mínění, je role médií, jejíž vliv je blíže popsán dále. Studie se dále zaměřují také na vztah mezi objektivním a subjektivním rizikem nebezpečí, kdy je porovnáváno veřejné mínění s odborným posouzením rizik nebezpečí (Jackson, 2006). Nicméně není prokázána přímá spojitost mezi obavami z viktimizace a skutečnou viktimizací. Strach ze zločinu totiž může vycházet z iracionálních a nepodložených obav jedinců (Ramos a Andrade-Palos, 1993, cit. in Wynne, 2008). Tento jev je typický zejména u žen a seniorů (Wynne, 2008).

Podle několika šetření se nejvíce obávají zločinu ženy a senioři, avšak paradoxem je, že právě tyto skupiny jsou viktimizací zasaženy nejméně (Garofalo, 1979, Stafford a Galle, 1984, cit. in Smith a Torstensson, 1997). Jako typická oběť fyzického napadení či násilného činu v podobě přepadení se pro současnou společnost vžil obraz bezbranné osoby v podobě postarší ženy. Ovšem podle Tomáška (2010) se nejčastějšími oběťmi stávají především lidé mladší, a dokonce spíše muži nežli ženy. Jak ukazují průzkumy v zahraničí, podobně je tomu i u ekonomického a sociálního postavení. Logicky očekáváme, že majtkové útoky budou směřovány spíše na jedince majetnější, avšak díky způsobu jejich života, zahrnujícího bezpečnější lokality bydliště nebo modernějšího ochranného zabezpečení, nejsou tak častými terči. Zato osoby používající např. hromadnou dopravu v nočních hodinách se vystavují vyššímu riziku (Smith a Torstensson, 1997; Tomášek, 2010).

Velká část trestných činů však nepostihne pouze oběti samotné, ale také jejich okolí. Nejtypičtější jsou případy násilné či sexuálně motivované trestné činnosti,

kdy následky ovlivňují rovněž blízké okolí oběti, především partnera, děti, rodiče, příbuzné nebo známé. Pro tyto osoby se vžil termín nepřímé oběti. Mezi ně se řadí také svědci, kteří jsou přítomni trestné činnosti. Ti mohou v některých případech utrpět větší psychický šok než sama přímá oběť, a to především z důvodu pocitu viny, že se jim nepodařilo tomuto skutku zabránit či oběti pomoci (Tomášek, 2010).

2.3.3 Diferenciace ve vnímání strachu ze zločinu

Strach ze zločinu podle pohlaví

Rozdíly mezi ženami a muži jsou nejčastěji zkoumaným tématem v rámci studií percepce strachu ze zločinu. Ze zahraničních i českých studií opakovaně vychází, že jsou to právě ženy, jež se kriminality obávají více než muži (Smith a Torstensson, 1997; Jichová a Temelová, 2012). Pravděpodobnost, že se jedinec stane obětí trestného činu, je ovšem u žen nižší než u mužů. Tento jev bývá označován jako viktimizační paradox (Smith a Torstensson, 1997). Zdůvodnění pro zvýšené obavy u žen můžeme najít hned několik. Prvním je hypotéza, že ženy jsou oproti mužům citlivější ve vnímání rizika. Stejně prostředí tedy může být vnímané ženami jako rizikové, zatímco muži jej mnohdy označují za bezpečné (Warr, 1984, cit. in Smith a Torstensson, 1997). Dalším důvodem je rozdílnost postavení žen a mužů ve společnosti. Ženy jsou společností vnímány jako zranitelné osoby, kdežto od mužů se očekává role nebojácného ochránce. Z tohoto důvodu si muži nepřipouští svůj strach, případně jej nedávají veřejně najevo (Smith a Torstensson, 1997). Se zranitelností žen je spojeno další vysvětlení vycházející z fyzických odlišností. Zatímco u mužů lze pozorovat lepší fyzické schopnosti představující možnosti obrany či úniku, u žen se očekává zhoršená schopnost bránit se, tudíž představují pro pachatele jednodušší oběť (Kaiser, 1994; Smith a Torstensson, 1997). Rovněž vnímání samotného trestného činu je mezi ženami a muži odlišné. Zatímco muži se obávají spíše krádeže, ženy mají největší strach ze sexuálně motivovaného útoku, zejména ze znásilnění (Smith a Torstensson, 1997; Jefferson a Holloway, 2000, cit. in Wynne, 2008). Podle Painterera (1992, cit. in Smith a Torstensson, 1997) zažívají ženy řadu útočných jednání se sexuálním podtextem, kdy se mohou cítit jako oběti, avšak toto jednání nemusí být považováno za kriminální. I tyto případy však mohou výrazně ovlivnit životy žen.

Strach z kriminality podle věku

Rovněž věk hraje nezanedbatelnou roli ve vnímání strachu ze zločinu. Z dřívějších zahraničních studií, z období 70. až 80. let 20. století (např. Braungart a kol., 1980, Cutler, 1980 aj.), vycházely jako bojácnější spíše starší lidé, avšak nedávné studie (např. Ferraro, 1995, Pain, 2001 aj.) ukázaly opačný trend. Také podle českých průzkumů byla potvrzena tato odlišnost (Jíchová, 2013; Wynne, 2008). Strach různých věkových skupin se liší také podle typu zločinu. Podle Moorea a Shepherdova (2007, cit. in Jíchová, 2013) se mladší lidé, ve věku 16 až 25 let, obávají zejména násilných zločinů, zatímco osoby mezi 40 až 60 lety se nejvíce obávají majetkové kriminality. U seniorů jsou podle Ramsayho (1989, cit. in Wynne, 2008) klíčovými faktory ovlivňujícími jejich strach především osamělost a zhoršená pohyblivost. Sociální izolovanost osob, způsobená primárně smrtí partnera, způsobuje zvyšování pocitu strachu. Rovněž osoby připoutané na vozík či jinak zdravotně postižené si uvědomují svou zranitelnost a pociťují tak větší obavy. Dalšími faktory, které zdůvodňují strach seniorů z kriminality, je jejich psychická a finanční stránka, neboť následky viktimizace na ně mají mnohem horší dopad (Wynne, 2008). Z pohledu viktimizace jsou však menšímu riziku vystaveni spíše senioři, kteří z důvodu pocitu bezpečí vyhledávají spíše domácí prostředí, zatímco mladší lidé tráví mimo domov více času, a proto se stávají ohroženějšími (Smith a Torstensson, 1997).

Strach z kriminality a další faktory

Při šetřeních zabývajících se konceptem strachu ze zločinu se největší důraz klade především na pohlaví a věk. V menší míře se však zkoumají také další faktory, jež hrají roli v percepci strachu ze zločinu. Mezi ně patří např. sociální postavení, etnicita, vzdělání, rodinný stav či příjem (Jíchová, 2013).

Z pohledu sociálního postavení dosahují míry viktimizace podobných hodnot u skupiny sociálně slabších, představovanou zejména méně vzdělanými či nevzdělanými jedinci, jako u skupiny vyšší sociální třídy, tvořené zejména jedinci s vyšším vzděláním. Avšak jedinci nižší sociální třídy jsou vystaveni většímu riziku viktimizace, neboť si nemohou dovolit bydlení v bezpečnějším prostředí či si pořídit bezpečnostní zabezpečení, na rozdíl od jedinců z vyšší sociální třídy (Wynne, 2008).

Také u dalších sledovaných faktorů byla nalezena jistá shoda, např. u etnicity. Podle britského průzkumu se lidé jiného etnika obávali zločinu více než domácí bělošské obyvatelstvo. Největší obavy asijských a černošských občanů představovaly loupeže, krádeže aut a násilná kriminalita (Allen, 2006, cit. in Wynne, 2008).

2.3.4 Strach z kriminality a prostředí

Jednou z nejvýznamnějších příčin strachu z kriminality je prostředí, ve kterém se jedinec nachází. Podle několika studií (např. Koskela, 1999, Schmeidler, 2000, cit. in Jíchová a Temelová, 2012) ovlivňují pocit bezpečí obyvatel vzhled a úpravy fyzického prostředí. Schmeidler (2000, cit. in Jíchová a Temelová, 2012) například poukazuje na nevhodně řešená panelová sídliště. Právě prostředí charakteristické špatným stavem je často spojováno s deviantním chováním, neboť zde vznikají podmínky vhodné pro výtržnosti a násilí (Doran a Lees, 2005 cit. in Wynne, 2008). To potvrzuje také výzkum Newmana (1972, cit. in Jíchová, 2013), kdy byla prokázána vyšší četnost kriminálního jednání v zástavbě s nevhodnými architektonickými a urbanistickými prvky, jako jsou přílišná výška budov, četná zákoutí či dlouhé chodby. Rovněž sociální prostředí je spojováno s pocitem nebezpečí. Nemusí jít přímo o kriminální jednání, pocit strachu ze zločinu je ovlivněn i existencí patologických jevů. Ramsay (1989, cit. in Wynne, 2008) upozorňuje na nadměrné požívání alkoholu na veřejnosti, jež má neblahý vliv na obyvatele a může vést ke snížení pocitu bezpečnosti. Mezi další okolnosti, které mohou v lidech vyvolávat pocit strachu ze zločinu, se řadí rovněž vandalství, nepořádek či graffiti (Matthews, 1992, cit. in Wynne, 2008), ale také přítomnost osob, které jsou pod vlivem alkoholu či drog, lidé bez přístřeší, mládežnické party či obyvatelé etnických menšin, v České republice jsou takto nejčastěji vnímáni především Romové (Jíchová a Temelová, 2012; Jíchová, 2013).

Dle výzkumů (např. Block a Block, 1995, Sherman, 1995, cit. in Jíchová, 2013) je vyšší míra kriminality typická zejména pro dva typy lokalit. Prvním jsou tzv. „crime generators“, neboli místa, kde se nachází velké množství lidí, tím pádem se zde nabízí také řada příležitostí ke kriminálnímu jednání. Druhý typ představují tzv. „crime attractors“, což jsou lokality charakteristické vhodnými podmínkami pro spáchání zločinu. Mezi prvně zmíněné lokality lze zařadit nákupní a zábavní centra či sportovní

stadiony. Mezi druhý typ se řadí např. místa s vyšší koncentrací nočních podniků či tzv. „red-light districts“, neboli oblasti spojované s prodejem a nákupem drog a s prostitucí (Brantingham a Brantingham, 1995, cit. in Jíchová a Temelová, 2012). Kromě těchto oblastí se vymezují ještě další lokality označované jako rizikové, neboť se vyznačují zvýšeným pocitem strachu. Mezi ně patří parky, podchody a tunely, nádraží a jejich okolí (Jíchová, 2013).

Důležitou roli u strachu z kriminality však hraje souběh různých faktorů. Mezi ně lze zařadit denní dobu, počasí, image dané lokality či veřejné osvětlení (Jíchová, 2013). Výzkum v Edinburghu například ukázal, že se ženy obávaly jak špatného osvětlení z důvodu zhoršení přehlednosti místa, tak i přílišného osvětlení, které potenciálnímu útočníkovi poskytuje lepší možnost sledování oběti (Koskela a Pain, 2000, cit. in Jíchová, 2013).

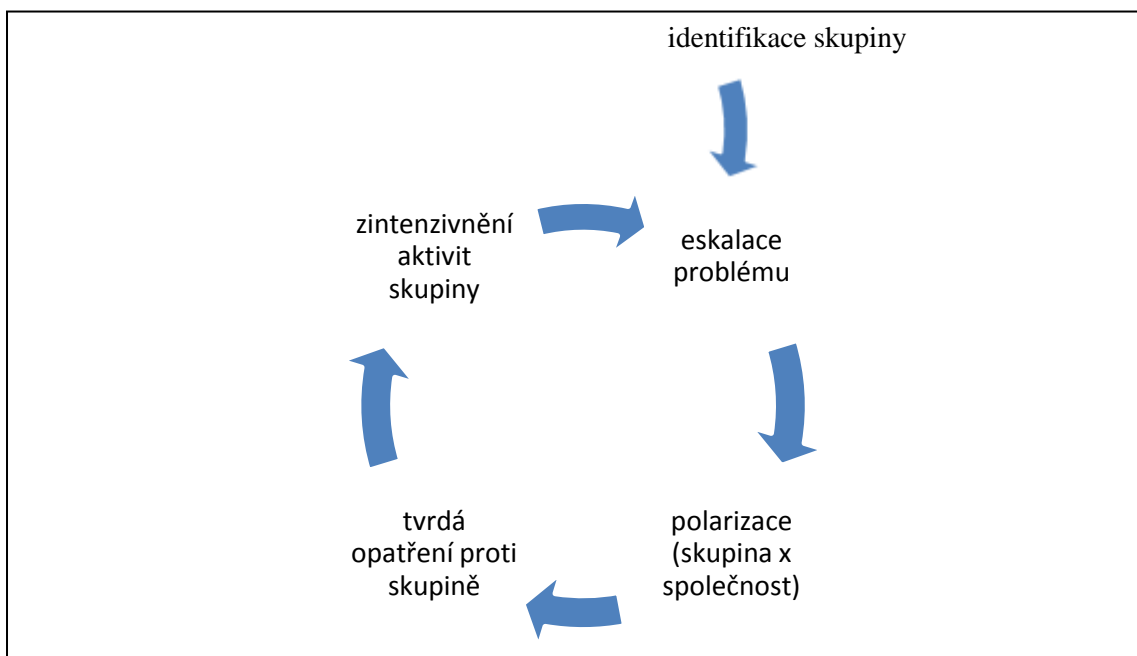
Rovněž místo bydliště hraje významnou roli ve strachu ze zločinu. Lidé žijící na venkově se obávají kriminality méně než ti, kteří žijí ve městech (Yarwood a Gardner, 2000 cit. in Wynne, 2008). Tyto obavy korespondují s mírou kriminality, která je na venkově opravdu nižší. Ve městech je pak míra kriminality vyšší ve vnitřních městech a na sídlištích. Díky tomu se obyvatelé těchto oblastí obávají o svoji bezpečnost nejvíce (Wynne, 2008). Ovšem osobní bezpečnost je ovlivněna také mírou znalosti okolního prostředí (Ferraro, 1995, cit. in Wynne, 2008).

2.3.5 Role médií

O naprosté většině kriminálních případů se dozvídáme zejména z médií. Především pro komerční média je hlavním cílem zvýšení prodeje tiskovin či sledovanosti, proto je velmi často preferován emocionálně laděný obsah zpráv. A právě kriminalita poskytuje jistou dávku emocionality, zejména pak případy násilné a mravnostní kriminality. Zprávy musí u veřejnosti vzbudit zájem, často tedy dochází ke zveřejňování závažných, avšak ojedinělých případů, nebo k deformaci skutečnosti (Vesecká a Chromý, 2009). Veřejnost se tedy dozvídá zkreslené informace o kriminalitě a na tomto základě vznikají mylné představy o zločinnosti. Také zábavní mediální průmysl přispívá ke zkreslování zločinnosti. Ve většině filmů a seriálů, kterých je stále více, je hlavním námětem právě zločin. Rozvíjí se také další odvětví, jako jsou

bezpečnostní a pojišťovací agentury, jejichž existence je na kriminalitě závislá. (Tomášek, 2010).

Ovlivňování veřejnosti médii může vést až k tzv. morální panice (moral panic). Autorem tohoto konceptu je Stanley Cohen, který jej vytvořil na základě výzkumu britské mládeže v 70. letech 20. století. Následně byl tento koncept využit v mnoha dalších studiích, např. fotbalových chuligánů. Morální panika může být charakterizována ve smyslu „*veřejné reakce na určitou skupinu, jež se jeví jako hrozba pro obecně sdílené hodnoty, zájmy či normy*“ (Cohen, 1972, cit. in Tomášek, 2010: 42). Vhodný příklad morální paniky můžeme najít např. v historických honech na čarodějnice. Proces morální paniky znázorňuje obrázek 1.

Obr. 1 - Schéma průběhu morální paniky
zdroj: vlastní zpracování

Na začátku dochází k identifikaci skupiny, jejíž příslušníci se určitým způsobem provinili. Média s vidinou zajímavé zprávy o tomto incidentu hojně informují veřejnost, přičemž často dochází ke zveličování a používání stereotypů. Dále dochází k eskalaci problému a spojování událostí, které spolu mnohdy nesouvisí. Postupně tedy dochází k polarizaci, kdy je tato skupina představována jako ta špatná, stojící v opozici proti zbytku společnosti. Veřejnost se tak cítí být touto skupinou ohrožena. Toho dále mohou využívat někteří populističtí politici, kteří reagují na žádost veřejnosti a vyhlásují tvrdá

opatření proti této skupině obyvatel. Její členové se cítí být na okraji společnosti a z tohoto důvodu se k sobě ještě více přimknou, což může vést k zintenzivnění jejich aktivit, kterými se odlišují od majoritní společnosti. Zde pak opět přichází role médií a dochází k zacyklení, označovanému také jako tzv. spirála rostoucí deviace. Její konec je možno spatřit v situaci, kdy se společnost přestane zajímat o tuto skupinu a média přesunou svou pozornost jinam (Tomášek, 2010). Také tento jev je možné označit za významného původce strachu ze zločinu.

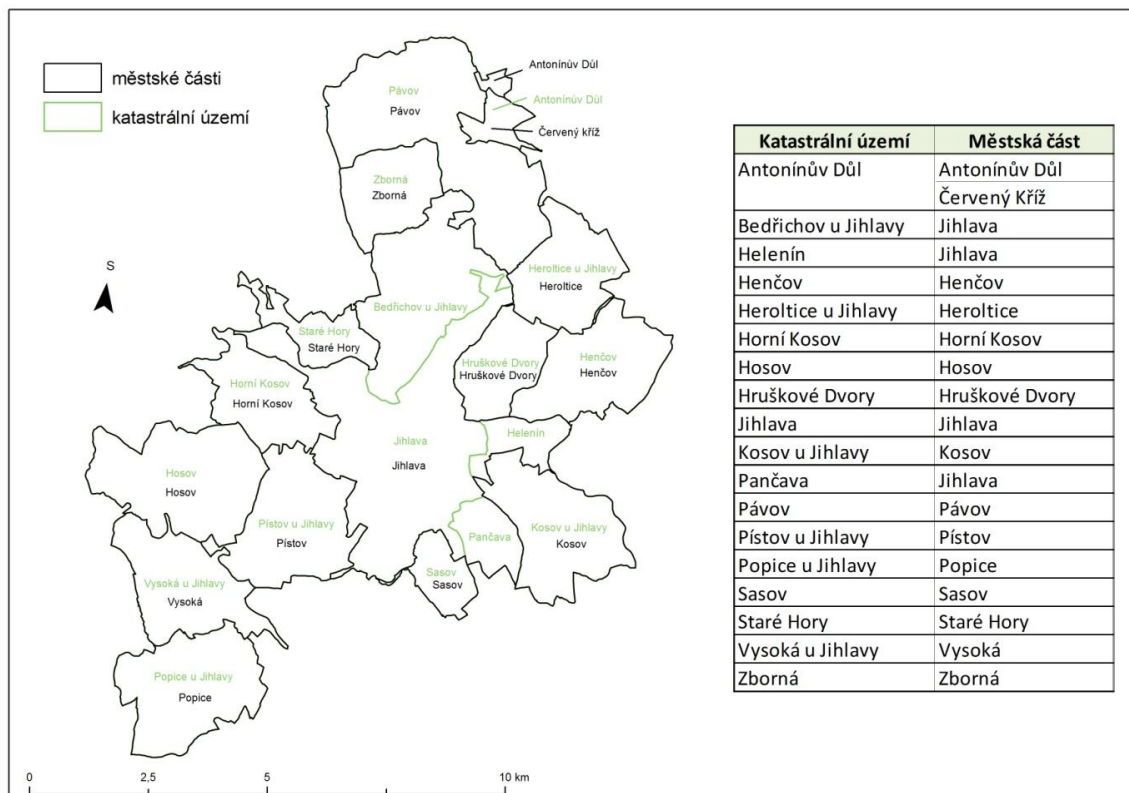
3. ZKOUMANÉ ÚZEMÍ

3.1 Socioekonomická charakteristika města Jihlavy

Strach z kriminality vychází z několika faktorů. Většina z nich je spojena se samotnými osobami (např. pohlaví, věk, vzdělání), avšak významným faktorem je rovněž prostředí, které je obklopuje. Z tohoto důvodu je vhodné charakterizovat řešené území z pohledu různých socioekonomických oblastí, jako jsou doprava, hospodářství či obyvatelstvo Jihlavy.

3.1.1 Administrativní členění

Město Jihlava je krajským statutárním městem, ležícím v centrální části Kraje Vysočina. Území města se rozkládá na ploše 8 786,62 ha (ČSÚ, 2015a) a je rozčleněno na 16 městských částí, nikoli však samosprávních (viz obr. 2). Tyto části jsou shodné s katastrálními územími, kterých se na území města nachází 18 (k. ú. Helenín, Bedřichov u Jihlavy a Pančava jsou součástí městské části Jihlava, zatímco městská část Červený kříž se rozkládá na k. ú. Antonínův Důl).

Obr. 2 - Katastrální území a městské části v Jihlavě
zdroj: ArcČR 2014; vlastní zpracování

3.1.2 Doprava a dopravní infrastruktura

Rozmístění dopravy, dopravní infrastruktury či frekvence dopravy v jednotlivých částech města může u osob ovlivňovat strach z kriminality. V předešlé kapitole byla zmíněna především nádraží, jakožto lokality vyvolávající pocit nebezpečí, ovšem také rozmístění zastávek MHD či frekvence dopravy jednotlivých komunikací může mít vliv na změny v chování jedinců z důvodu vnímání pocitu nebezpečí z kriminality.

Z pohledu silniční dopravy představuje Jihlava významnou křižovatkou. Její dobrá dopravní dostupnost je výrazně ovlivněna přítomností dálnice D1, procházející severní částí města. Právě tato komunikace zajišťuje vhodné dopravní spojení na dvě nejvýznamnější města ČR, a to na Prahu a Brno. Další významnou komunikaci představuje silnice I/38 (E 59) ze směru na Havlíčkův Brod s napojením na Znojmo a dále směřující do Vídně, která Jihlavou prochází v severo-j jižním směru. Díky silničnímu obchvatu v západní části města, otevřenému před 8 lety, došlo ke snížení dopravní zátěže v centru města. Zlepšení dopravní situace napomáhá také relativně nově vybudovaná mimoúrovňová křižovatka spojující průmyslovou zónu s dálnicí. Mezi další významné silniční komunikace patří komunikace převážně druhé třídy spojující Jihlavu, jakožto krajské centrum, s ostatními městy Kraje Vysočina. V blízkosti centra města se nachází autobusové nádraží, jež je obsluhováno zejména společností ICOM transport a. s., která provozuje především místní linky. Toto autobusové nádraží odbavuje jak regionální, tak dálkové linky, včetně mezinárodních. (MMJ, 2013; MMJ, 2015)

V rámci železniční sítě již pozice Jihlavy tak dobrá není. Územím města prochází dvě rychlíkové železniční tratě – neelektrifikovaná trať č. 240 z Brna do Havlíčkova Brodu a elektrifikovaná trať č. 225 směřující do Českých Budějovic. Na území města se nachází dvě železniční nádraží – hlavní nádraží, které leží v blízkosti průmyslové zóny v severní okrajové části města, a nádraží Jihlava-město, které se nachází naopak v blízkosti centra města a autobusového nádraží. Do budoucna je však plánováno přemístění hlavního vlakového nádraží do míst současného městského vlakového nádraží. Důvodem je vybudování dopravního přestupního terminálu, který zlepší dopravní návaznost různých druhů dopravy. (MMJ, 2013; MMJ, 2015)

V rámci městské hromadné dopravy, kterou zajišťuje Dopravní podnik města Jihlavy a. s., je na území města provozováno devět denních autobusových a pět

trolejbusových linek. Všechny linky městské hromadné dopravy se stýkají na Masarykově náměstí, které slouží jako hlavní přestupní bod. Zatímco trolejbusové linky obsluhují především centrální část města a okrajové části Horní Kosov, Staré Hory a Sasov, autobusové linky doplňují obsluhu ostatních okrajových částí Jihlavy a také přilehlých obcí, jako jsou Hybrálec, Malý Beranov, Smrčná, Štoky a Velký Beranov. Do budoucna se však plánuje rozšíření tras trolejové dopravy. (DPMJ, 2015; MMJ, 2015)

3.1.3 Hospodářství

Také hospodářské aktivity Jihlavy mohou působit na vnímání pocitu nebezpečí z kriminality. Příčinu lze nalézt např. v rozmístění průmyslových areálů či brownfieldů, které jsou většinou lokalizovány v okrajových či opuštěných částech města. Avšak také kulturní či sportovní akce konané ve městě představují zvýšení počtu a koncentrace osob v určitých oblastech, což může rovněž vést ke zvýšení zločinnosti a s ní spojených obav.

Nejvýznamnější hospodářské odvětví Jihlavy představuje průmysl, jenž má v tomto městě silné historické kořeny. Z průmyslových odvětví převládají především strojírenství a automobilový průmysl, které mají rovněž významný podíl na zaměstnanosti, a dále pak kovovýroba a dřevozpracující průmysl. (MMJ, 2013) V severo-východní části města se nachází průmyslová zóna, kde sídlí největší jihlavské průmyslové podniky. Největším průmyslovým podnikem s více než 4 000 zaměstnanci je společnost Bosch Diesel s. r. o., vyrábějící komponenty dieselových motorů. Na území města se nachází celkem tři závody této společnosti, a to v průmyslovém parku na Pávově, dále v lokalitě Humpolecká a Na Dolech (Bosch Diesel, 2015). Další významnou společností je Automotive Lighting s. r. o. s více než 2 000 zaměstnanci, která sídlí v blízkosti závodu Bosch Diesel na Pávově (Automotive Lighting, 2015). K menším, avšak stále významným podnikům, se řadí také Motorpal a. s., jehož areál se rozprostírá v severo-západní části Staré Hory, v blízkosti dálničního přivaděče. Také výrobní areály společností Moravské kovárny a. s., Tesla Jihlava s. r. o. či Kronospan ČR s. r. o. se nachází v průmyslové zóně v severo-východní části Jihlavy. Na území Jihlavy se také nachází několik nevyužívaných lokalit, jež ztratily původní účel – tzv. brownfieldů. Jedná se o bývalý vojenský areál na Pístově, areál firmy Alfatex

pod Brněnským mostem, areál bývalé urologie v blízkosti autobusového nádraží, Kasárna Generála Štefánika na ulici Vrchlického či budovu mincovny na rohu Jakubského náměstí (MMJ, 2013).

Významnou roli v hospodářství Jihlavy hraje také cestovní ruch. Jihlava se stala často vyhledávaným cílem turistů, a to jak tuzemských, tak i zahraničních. Kromě historických a kulturních památek, především městské památkové rezervace v centru Jihlavy s řadou historicky cenných staveb, se na území města a v jeho okolí nachází síť turistických tras pro pěší i cyklisty, zde je vhodné zmínit nejvýznamnější projekt Stříbrné pomezí v celkové délce 260 km. Z hlediska počtu návštěvníků patří mezi hlavní a nejvyhledávanější cíle bezesporu ZOO Jihlava, kterou ročně navštíví kolem 250 tisíc osob, a představuje tak nejnavštěvovanější turistický cíl v Jihlavě. Dalšími vyhledávanými atrakcemi jsou Jihlavské katakomby, vyhlídková věž sv. Jakuba, aquapark Vodní ráj a dále Oblastní galerie Vysočiny či Muzeum Vysočiny. Avšak v Jihlavě se rovněž koná mnoho kulturních akcí regionálního i nadregionálního významu, které přilákají stovky až tisíce domácích i zahraničních turistů. Mezi nejvýznamnější lze uvést např. Mezinárodní festival dokumentárních filmů, Festival Mahler Jihlava - Hudba tisíců, Jihlavské folklorní léto, Jihlavský havířský průvod, Horácký letecký den, Festival sborového umění, Vysočina fest či Cyklistické závody Jihlavská 24 MTB a mnoho dalších. (MMJ, 2013; MMJ, 2015)

3.1.4 Obyvatelstvo

Charakteristika obyvatelstva Jihlavy je důležitou částí pro potřeby analýzy obav z kriminality. Zejména demografická charakteristika osob, jako je věk, pohlaví, vzdělání apod., představují významný faktor, který ovlivňuje vnímání obav z kriminality.

Město Jihlava se řadí mezi populačně nejmenší krajská města. K 1. 1. 2015 představoval počet obyvatel Jihlavy 50 521 osob. Hustota zalidnění tedy dosahuje hodnoty 574,98 ob./km². Z celkového počtu obyvatel představují ženy 51 %, muži pak tvoří zbylých 49 %. Přesná čísla uvádí tabulka 1. Základním indikátorem demografického vývoje je věková skladba obyvatel. Ta je v Jihlavě reprezentována 15,2 % obyvatel mladších 15 let, 66,4 % obyvatel ve věku 15 – 64 let a zbývajících 18,4 % představují senioři starší 65 let. Průměrný věk obyvatel Jihlavy dosahuje

hodnoty 42,1 let. Věková struktura obyvatel Jihlavy tedy odpovídá trendům ČR, kdy složka osob starších 65 let mírně převyšuje dětskou složku a dochází tak ke stárnutí populace. (ČSÚ, 2015a)

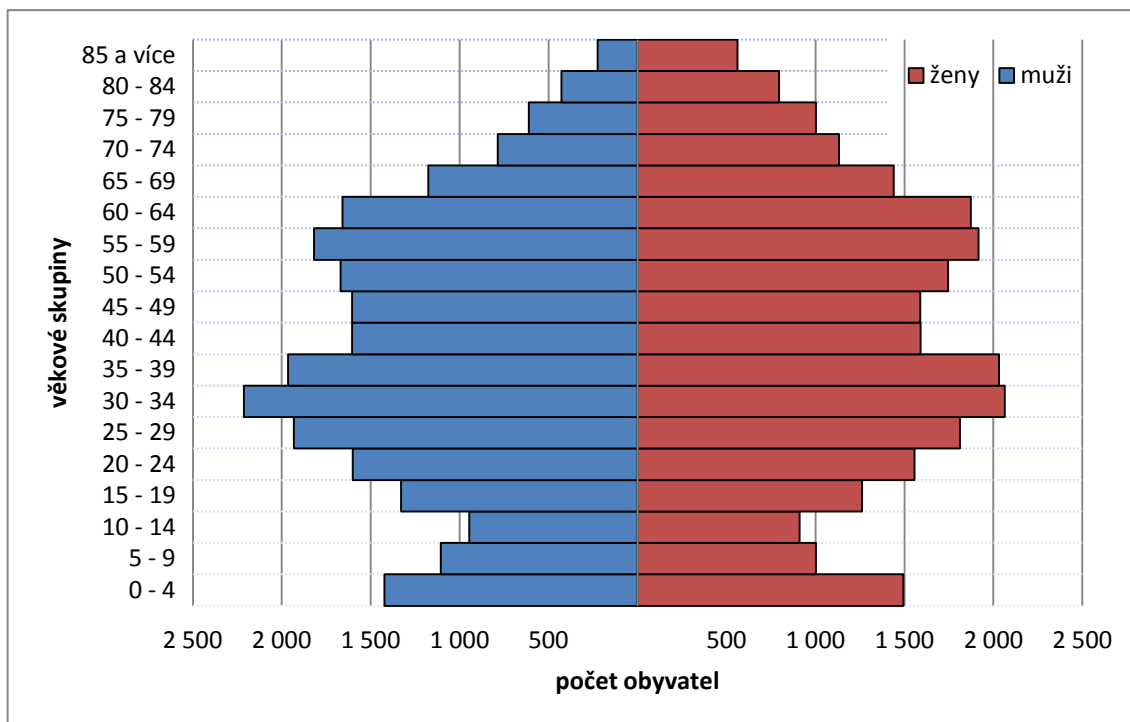
Pro lepší znázornění věkové struktury obyvatel Jihlavy byla použita podoba věkové pyramidy (viz obr. 3). Pro tuto potřebu bylo využito dat ze Sčítání lidu, domů a bytů 2011 (dále jen SLDB 2011). Nejsilnější zastoupení představují ženy i muži narození v letech 1977 až 1981, kteří v roce 2011 dosáhli věku 30–34 let. Naopak nejslabší podíl, s výjimkou osob starších 65 let, představuje kohorta osob narozených v období 1997 až 2001, kterým bylo v době sčítání 10–14 let. Důvod je možné spatřit ve státní populační politice, jež tehdy výrazně ovlivňovala porodnost na celém území republiky. Od roku 2002, tedy u generace 9-letých a mladších dětí, je vidět opětovný nárůst počtu obyvatel v souvislosti s trendem opětovného růstu porodnosti. (ČSÚ, 2011)

Tab. 1 - Počet obyvatel Jihlavy podle věkových kategorií a pohlaví v roce 2015

Počet obyvatel		Celkem	Podíl (%)	Muži	Ženy
			50 521	100,0	24 617
ve věku:	0 – 14	7 698	15,2	3 932	3 766
	15 – 64	33 527	66,4	16 895	16 632
	65 a více	9 296	18,4	3 790	5 506

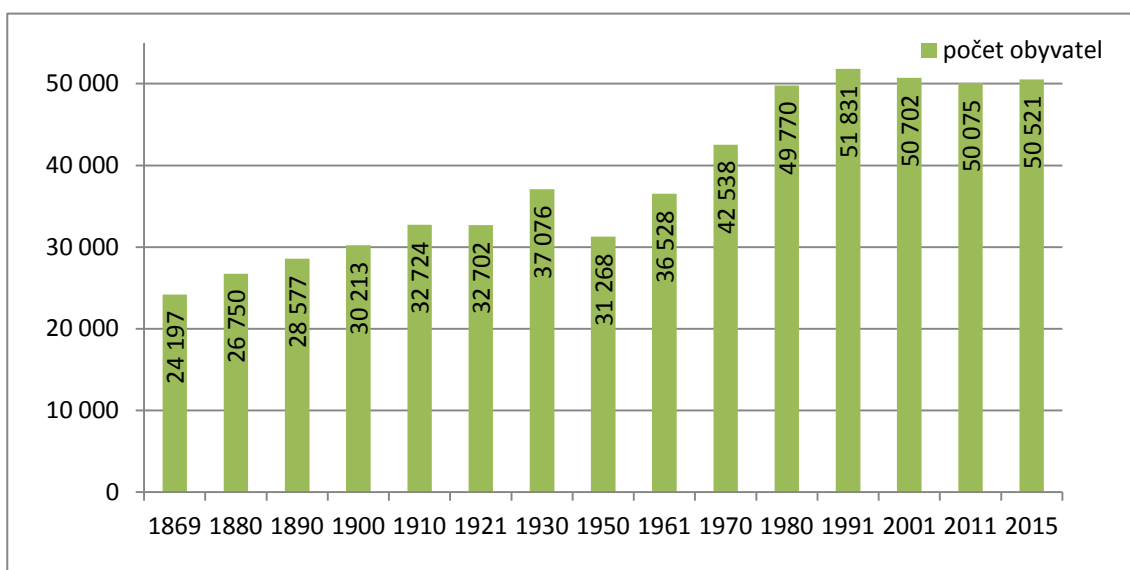
zdroj: ČSÚ 2015a; vlastní zpracování

Následující graf (obr. 4) znázorňuje vývoj počtu obyvatel Jihlavy, kde lze pozorovat rostoucí trend. Od prvního sčítání v roce 1869, kdy na území Jihlavy žilo 24 197 osob, rostl počet obyvatel až do roku 1930, kdy zde žilo 37 076 obyvatel. Mírný pokles v tomto období představuje rok 1921, tedy období po první světové válce. V období druhé světové války však už došlo k výraznějšímu úbytku obyvatel, což lze spatřit ve sčítání v roce 1950, kdy na území Jihlavy žilo 31 268 obyvatel. Tento propad byl způsoben především transportem židovského obyvatelstva do Terezína a odsunem německého obyvatelstva. Při dalším sčítání v roce 1961 se počet obyvatel téměř vrátil na úroveň předválečného období, a to v počtu 36 528 obyvatel. Nárůst obyvatel v následujících letech je způsoben především díky rozvoji průmyslu a rovněž výstavbou sídlišť. Tento růst pokračuje až do roku 1991. Poté však dochází k poklesu z 51 831 obyvatel v roce 1991 až na 50 075 obyvatel v roce 2011. Příčinou je proces

Obr. 3 - Věková pyramida obyvatel Jihlavy (v roce 2011)
zdroj: ČSÚ 2011; vlastní zpracování

suburbanizace, kdy se lidé stěhují z centra města spíše do jeho zázemí. V případě Jihlavy zejména západním a jižním směrem. Od roku 2011 dochází opět k mírnému populačnímu růstu, ovšem počet obyvatel se stále pohybuje okolo hranice 50 000. (ČSÚ, 2015a, 2015b)

Obr. 4 - Vývoj počtu obyvatel Jihlavy (1869–2015)
zdroj: ČSÚ 2015a,b; vlastní zpracování

Podle posledního SLDB, konaného v roce 2011, žilo na území města Jihlavy ke dni sčítání, tedy k 26. 3. 2011, celkem 50 075 obyvatel. Z toho bylo 24 209 mužů (48 %) a 25 866 žen (52 %), jak znázorňuje tabulka 2. Ekonomicky aktivní obyvatelé představovali 49,9 % v počtu 24 961 osob, z nichž bylo 22 875 zaměstnaných a 2 086 nezaměstnaných. Ekonomicky neaktivních obyvatel bylo 22 852, což představovalo 45,6 %. (ČSÚ, 2011)

Tab. 2 - Obyvatelstvo Jihlavy podle ekonomické aktivity a pohlaví (2011)

Obyvatelstvo		Celkem	Podíl (%)	Muži	Ženy
		50 075	100,0	24 209	25 866
ekonomicky aktivní		24 961	49,9	13 350	11 611
v tom:	zaměstnaní	22 875	45,7	12 226	10 649
	nezaměstnaní	2 086	4,2	1 124	962
ekonomicky neaktivní		22 852	45,6	9 558	13 294
nezjištěno		2 262	4,5	1 301	961

zdroj: ČSÚ 2011; vlastní zpracování

Vzdělanostní struktura obyvatel Jihlavy (starších 15 let) podle SLDB 2011 je zobrazena v tabulce 3. Více jak 57 % z celkového počtu obyvatel dosáhlo středoškolského vzdělání, z toho tvoří 27,8 % obyvatelé se středním vzděláním či vyučením a 29,9 % obyvatelé s maturitou. Podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel dosahuje 11 %. Základní či ještě neukončené vzdělání bylo zastoupeno 13,6 % obyvatel a bez vzdělání pak pouhými 0,3 % obyvatel Jihlavy. Jihlava se tak řadí mezi města, kde složka obyvatel se základním vzděláním převyšuje složku vysokoškolsky vzdělaných obyvatel. Důvodem je existence pouze jedné vysoké školy s omezenými možnostmi studia a rovněž častý odchod absolventů pocházejících z Jihlavy do jiných měst. V dlouhodobém vývoji však dochází ke změně, kdy se zvyšuje podíl vysokoškolsky vzdělaných osob a zároveň klesá podíl osob se základním vzděláním. (ČSÚ, 2011; MMJ, 2015)

Z hlediska národnostní struktury dle SLDB 2011 žili na území města v době sčítání s výraznou převahou obyvatelé hlásící se k české národnosti, a to v počtu 35 495 osob, což představovalo více než 70 % všech obyvatel, jak uvádí tabulka 4. Přestože Jihlava leží na hranicích Čech a Moravy, k moravské národnosti se hlásilo pouhých 737 obyvatel, tvořící necelých 1,5 % obyvatel Jihlavy. Slezská národnost pak byla

zastoupena pouhými 3 osobami. Mezi další početnější zaznamenané národnosti, které však nepřesáhly podíl 1 %, patřila národnost slovenská s 501 obyvateli a ukrajinská se 183 obyvateli. K romské národnosti, jež je velmi často spojována s četnými problémy ve městě, se na území města Jihlavy hlásilo pouhých 32 obyvatel. (ČSÚ, 2011)

Tab. 3 - Obyvatelstvo Jihlavy podle nejvyššího ukončeného vzdělání a pohlaví (2011)

Obyvatelstvo starší 15 let (+ osoby s nezjištěným věkem)	Celkem	Podíl (%)	Muži	Ženy
	43 189	86,2	20 731	22 458
bez vzdělání	174	0,3	77	97
základní vč. neukončeného	6 815	13,6	2 509	4 306
střední vč. vyučení (bez maturity)	13 937	27,8	7 884	6 053
úplné střední (s maturitou) a vyšší odborné	14 953	29,9	6 361	8 592
vysokoškolské	5 502	11,0	2 911	2 591
nezjištěno	1 808	3,6	989	819

zdroj: ČSÚ 2011; vlastní zpracování

Tab. 4 - Obyvatelstvo Jihlavy podle národnosti a pohlaví (2011)

Národnost obyvatel	Celkem	Podíl (%)	Muži	Ženy
česká	35 495	70,88	16 746	18 749
moravská	737	1,47	430	307
slovenská	501	1,00	273	228
ukrajinská	183	0,37	65	118
vietnamská	84	0,17	49	35
německá	71	0,14	44	27
romská	32	0,06	21	11
ruská	25	0,05	6	19
polská	24	0,05	7	17
maďarská	19	0,04	12	7
slezská	3	0,01	3	0
nezjištěno	12 901	25,76	6 553	6 348

zdroj: ČSÚ 2011; vlastní zpracování

Stejně jako na většině území ČR, také v Jihlavě je možné pozorovat trend nízkého podílu náboženské víry obyvatel. Podle SLDB 2011 představoval podíl věřících pouhou pětinu, přesně 20,2 %, z celkového počtu obyvatel Jihlavy (viz tab. 5). Tento podíl věřících osob tedy tvořil přibližně 10 tisíc osob. Z nich se 13,4 % osob hlásilo k určité církvi či náboženské společnosti. Mezi nejčetnější patřila římskokatolická církev

(76,8 %) a s výrazným odstupem také českobratrská církev evangelická (3,4 %) či československá církev husitská (2,1 %). Obyvatel bez náboženského vyznání žilo v době sčítání v Jihlavě téměř 18 tisíc, neboli 35,5 % všech obyvatel. (ČSÚ, 2011)

Tab. 5 - Obyvatelstvo Jihlavy podle náboženské víry a pohlaví (2011)

Náboženská víra obyvatel		Celkem	Podíl (%)	Muži	Ženy
věřící		10 108	20,2	4 417	5 691
z toho:	hlásící se k církvi či náboženské společnosti	6 706	13,4	2 856	3 850
	nehlásící se k žádné církvi ani náboženské společnosti	3 402	6,8	1 561	1 841
bez náboženské víry		17 797	35,5	9 121	8 676
neuvedeno		22 170	44,3	10 671	11 499

zdroj: ČSÚ 2011; vlastní zpracování

3.2 Koncepce prevence kriminality na území města Jihlavy

Město Jihlava vychází v rámci prevence kriminality z dokumentu Koncepce kriminality Kraje Vysočina na léta 2013 až 2016 (dále jen Koncepce). Tento dokument, vytvořený pro území Kraje Vysočina, byl zpracován mj. na základě Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2012 až 2015, Koncepce prevence kriminality Kraje Vysočina na léta 2009 až 2011 či průzkumu veřejného mínění z roku 2011. (Kraj Vysočina, 2013)

Jako hlavní jsou v Koncepci vytyčeny následující cíle:

- zvyšování pocitu bezpečí a informovanosti občanů o možnostech ochrany před napadením a ochranou majetku;
- snižování míry a závažnosti trestné činnosti a omezování příležitostí pro páchaní trestné činnosti;
- snižování výskytu delikventní činnosti u cílových skupin (riziková mládež a mladí dospělí, recidivisté a osoby vracející se z výkonu trestu odnětí svobody);
- pomoc obětem trestných činů a snaha o zvýšení ochrany potenciálních obětí trestných činů a ochrany jejich majetku.

Kromě hlavních cílů jsou v Konceptu vytyčeny také specifické cíle, mezi něž patří:

- snaha o snížení podílu obyvatel sociálně vyloučených lokalit na páchaní trestné činnosti a přestupků;
- snižování počtu a závažnosti trestných činů (především ublížení na zdraví), jež jsou páchany pod vlivem alkoholu a jiných toxických látek;
- zvyšování povědomí občanů o nebezpečí spojeném s využíváním informačních a komunikačních technologií (zejména u dětí, mládeže a seniorů);
- snižování počtu a závažnosti trestných činů páchaných marginální skupinou obyvatel, jako jsou bezdomovci, gambleři, cizinci a další.

V Konceptu jsou rovněž navržena opatření vedoucí k dosažení stanovených cílů. Z oblasti násilné, mravnostní a majetkové kriminality lze zmínit např. následující opatření:

- podpora projektů na osvětlení či monitorování rizikových míst;
- varování před výskytem loupežných přepadení (zejména prostřednictvím médií);
- poskytování informací o možnostech ochrany a prevence před napadením a ochranou majetku;
- podpora projektů zaměřených na práci s potenciálními oběťmi násilných trestných činů;
- podpora projektů zaměřených na práci s pachateli násilných trestných činů;
- upozorňování na případy vloupání v konkrétních lokalitách (zejména prostřednictvím médií);
- zaměření na ochranu občanů, především seniorů, před porušováním domácí svobody, okrádáním a majetkovými podvody;
- podpora projektů zaměřených na prevenci kriminality páchané prostřednictvím informačních a komunikačních technologií;
- iniciace, podpora a koordinace aktivit v práci s cílovými skupinami občanů.

Hlavním partnerem při realizaci a naplňování jednotlivých opatření této Koncepce je Krajské ředitelství policie Kraje Vysočina. Důležitá je ovšem také role měst a obcí, neziskových organizací či soukromých firem. (Kraj Vysočina, 2013)

V roce 2012 byla statutárním městem Jihlava zřízena pracovní skupina prevence kriminality s působností na území města, jejímž hlavním cílem je minimalizace výskytu společensky nežádoucích jevů, zejména trestné činnosti. Za tímto účelem byl zřízen dotační program prevence kriminality, z něhož jsou podporovány projekty zaměřené na prevenci kriminality a jiných sociálně-patologických jevů. (MMJ, 2015)

3.2.1 Koncepce prevence kriminality Městské policie Jihlava

I přesto, že je městská policie chápána občany spíše jako represivní složka, hraje významnou úlohu také v oblasti prevence kriminality. Za tímto účelem vzniklo na Městské policii Jihlava oddělení prevence kriminality. Působnost preventistů z tohoto oddělení je zaměřena na osoby ve věkovém rozpětí od dětí po seniory. Preventisté, kteří se stali členy Platformy pro integraci romské menšiny do společnosti vzniklé na Krajském úřadě Kraje Vysočina, se kromě pořádání seminářů a besed účastní také několika akcí, kde prezentují a informují občany o možnostech prevence před kriminalitou. Kromě prevence dopravní kriminality, která tvoří významnou část z pohledu zaměření jejich činnosti, jsou aktivity preventistů spojené i s prevencí násilné, mravnostní či majetkové trestné činnosti. Mezi nejvýznamnější akce pořádané Městskou policií Jihlava je propagační akce Policie dětem, při které se děti mohou zábavnou formou seznámit s jejich prací a technikou, kterou používají, či akce Silák roku, což je sportovní soutěž pro žáky základních škol, jejímž cílem je motivovat děti ke sportu a poukázat na vhodnou náplň jejich volného času. Preventisté se rovněž účastní akce Den s Policií ČR, kde poskytují lidem informace týkající se mj. prevence kriminality.

Jelikož se na vývoji a rozvoji lidského jedince podílí zejména školní prostředí, zaměřují preventisté svoji pozornost především na školská zařízení či různé letní dětské tábory, na které jsou často zvaní. Kromě dětí, na něž se činnost preventistů Městské policie Jihlava zaměřuje, jsou další cílovou skupinou také senioři.

Školská zařízení

Preventisté přednáší nejen dětem z mateřských, základních a středních škol, ale také dětem v dětském domově a výchovném ústavu. Podoba a zaměření jejich besed jsou přizpůsobeny věku posluchačů.

V případě mateřských škol probíhají besedy s dětmi v podobě vyprávění pohádek s pomocí loutkové postavičky (ježka Bodlinky), z nichž jsou děti zábavnou formou poučeny o hrozícím nebezpečí (např. nález injekční stříkačky, kontakt cizí osoby a dítěte, problémy spojené s požíváním alkoholických nápojů aj.), jež je může potkat, a radí jim, jak se dané situaci zachovat.

Na všech základních školách v Jihlavě se v rámci každé třídy konají 2x ročně besedy s žáky. Pro každý ročník je stanovené specifické téma, tudíž nedochází k opakování a všichni žáci tak projdou v rámci školní docházky všemi probíranými tématy (např. jak se chovat, když jsou žáci sami doma, v případě šikany či kyberšikany aj.). Žáci jsou aktivně zapojeni do besed s preventisty, např. v případě rozvoje pozornosti se jedná o hru se zaměřením na slovní popis, neboť právě nepozornost a následné nepřesné sestavení portrétu pachatele bývá dle policistů velmi problematickým. Na konci loňského školního roku se pro žáky druhého stupně konala velmi žádaná beseda pořádaná ve spolupráci s odsouzenými ženami z věznice Světlá nad Sázavou, které vyprávěly své životní příběhy, jež je dovedly až do vězení.

Také studentům středních škol je v rámci prevence kriminality věnován prostor. Studenti se účastní pilotážních besed s policií na vybraná témata. V současné době je ze strany škol vysoký zájem zejména o téma integrace cizinců, neboť z důvodu aktuálnosti tohoto tématu dochází ve třídách k problémovým situacím.

Senioři

Prevence kriminality je zaměřena taktéž na seniory, jež se často stávají oběťmi podvodného jednání. Besedy s preventisty se konají převážně v nemocnicích, na odděleních dlouhodobě nemocných a v pečovatelských domech. Hlavními tématy jsou především hrozby a nebezpečí podomního a pouličního prodeje, ale také domácí násilí. Preventisté se snaží v co největší míře starší občany informovat o možných rizicích a zároveň o způsobech a možnostech, jak těmto situacím předcházet či je řešit. V současné době dochází rovněž ke spolupráci s centrem Senior Point,

což je informační, metodické a vzdělávací centrum zaměřené na služby a pomoc seniorům. Nově se uvažuje a řeší zavedení kurzu sebeobranu pro seniory.

Ostatní aktivita Městské policie Jihlava

Během celého roku se strážníci Městské policie Jihlava zaměřují na drobnou kriminalitu a kapesní krádeže v centru města. V místech se zvýšenou koncentrací nakupujících, jako jsou např. jarmarky či předvánoční trhy na Masarykově náměstí, obchodní centrum City Park a okolí supermarketů či hypermarketů, je prováděna intenzivní kontrolní činnost. V nočních hodinách jsou také kontrolovány parky, restaurace a herny na území města. V zimních měsících jsou navíc prováděny časté kontroly zaměřené na výskyt bezdomovců.

V roce 2012 proběhla modernizace kamerového systému Městské policie Jihlava, při níž došlo k výměně starých analogových kamer za nové digitální s výrazně lepšími parametry. Zároveň byl zprovozněn nový obslužný program, jenž výrazným způsobem zkvalitňuje a zjednodušuje práci jeho obsluhy a umožňuje lepší spolupráci s Policií ČR při využívání kamerových záznamů k objasňování okolností trestné činnosti v centru města.

Městská policie Jihlava také reaguje na opakující se stížnosti občanů v různých lokalitách města, kde posléze dochází k častější hlídkové činnosti strážníků. Jako příklad lze uvést okolí parku Gustava Mahlera a přilehlého dětského hřiště, kde se díky důkladnějším kontrolám situace zlepšila a problémové osoby se zde přestaly vyskytovat. V současné době je ze stejného důvodu ustanovena stálá hlídka na Masarykově náměstí. Městská policie zavedla také bezplatnou registraci jízdních kol, neboť dochází k jejich častým krádežím, a právě registrace zvyšuje pravděpodobnost nalezení odcizeného kola a dopadení pachatele.

3.2.2 Koncepce prevence kriminality Policie ČR na území města Jihlavy

Nejen strážníci městské policie, ale také policisté ČR jsou aktéry prevence kriminality na území města Jihlavy. Jejich činnost však vychází především z dříve zmiňovaných dokumentů.

4. METODY VÝZKUMU

Pro dosažení hlavního cíle této práce, kterým je vymezení lokalit strachu z kriminality na území města Jihlavy a jejich následná komparace se skutečnou kriminalitou, bylo využito následujících postupů:

- analýza potenciálních rizikových lokalit na území města Jihlavy
- osobní rozhovory se zaměstnanci Policie ČR a Městské policie Jihlava
- analýza statistických dat o kriminalitě na území města Jihlavy
- dotazníkové šetření zaměřené na vnímání pocitu strachu z kriminality
- syntéza získaných poznatků

4.1 Analýza potenciálních rizikových lokalit na území města Jihlavy

V rámci této analýzy bylo využito teoretických poznatků zmíněných ve druhé kapitole. Na základě těchto informací byly v řešeném území vymezeny lokality, které jsou dle závěrů několika studií a výzkumů obecně považovány za rizikové, neboť u osob často vyvolávají obavy z kriminality. Pro zpřesnění a doplnění této analýzy bylo využito taktéž článků z regionálního tisku, jež se týkají témat kriminality či strachu z kriminality. Z důvodu lepší přehlednosti byla následně vytvořena mapa se zaznačením vytipovaných potenciálních rizikových lokalit (viz obr. 7). Tato analýza je představena v následující kapitole.

4.2 Rozhovory se zaměstnanci Policie ČR a Městské policie Jihlava

Za účelem pochopení a hlubšího proniknutí do problematiky kriminality v zájmovém území byly rovněž vedeny osobní rozhovory se zaměstnanci Krajského ředitelství policie Kraje Vysočina (dále jen Policie ČR) a Městské policie Jihlava, kteří mají o tomto tématu a s ním spojenými problémy mnohem lepší přehled. Na základě poskytnutých informací došlo k rozšíření a zlepšení povědomí autorky na problematiku kriminality v Jihlavě. Z tohoto důvodu bylo následně možné přesněji analyzovat určité problémy, např. vysokou míru kriminality v určitých lokalitách, která je popisována v analýze skutečné kriminality. V rámci těchto rozhovorů byla rozebírána mj. také témata jako koncepce prevence kriminality Městské policie Jihlava či kriminalistická statistická data pro řešené území. Tyto informace jsou obsaženy

zejména v kapitolách 5, 6, 7 a 8, kde jsou vymezovány potenciální rizikové oblasti, analyzována statistická data a vyhodnocováno dotazníkové šetření.

4.3 Analýza statistických dat o kriminalitě na území města Jihlavy

Pro představení skutečné kriminality v řešeném území bylo nutné získat data o kriminalitě na území města Jihlavy. Policie ČR zveřejňuje data o kriminalitě např. v podobě statistického přehledu kriminality, který je pro veřejnost dostupný na webových stránkách Policie ČR¹. Tato data jsou však dostupná pouze do úrovně okresu. Z tohoto důvodu byla data poskytnuta a pro potřeby zaměření práce upravena analytikem Policie ČR. Došlo např. k očištění dat od trestných činů hospodářské kriminality. Získaná data se tedy týkají pouze kriminality, jež může u osob vyvolávat obavy. Co je však v analýze skutečné kriminality popisováno jako trestný čin, je ve skutečnosti událost představující jeden spis, v níž může být zahrnuto více trestných činů. Je tak částečně eliminován možný výkyv v podobě zvýšeného počtu trestných činů, které spolu úzce souvisí. Kromě zmíněných úprav bylo v rámci analýzy skutečné kriminality rovněž využito následujících zpřesňujících ukazatelů:

- *index kriminality* - vyjadřuje počet spáchaných trestných činů ve zvoleném časovém období na daném území, přepočtený na 10 000 obyvatel;
- *index zatížení ulic kriminalitou* - vyjadřuje počet trestných činů v dané ulici, přepočtený na 100 m této ulice;
- *řetězový index* - udává o kolik procent vzrostla či poklesla hodnota v daném časovém úseku oproti předešlému časovému úseku.

4.4 Dotazníkové šetření

Za účelem vymezení lokalit strachu z kriminality v zájmovém území z pohledu jeho obyvatel a návštěvníků byl vytvořen dotazník, jehož elektronická i papírová podoba jsou vyobrazeny v příloze. Dotazník byl sestaven autorkou za pomoci rad vedoucího práce s ohledem na připomínky zaměstnanců Městské policie Jihlava a Policie ČR. Do elektronické podoby byl následně tento dotazník převeden za pomoci Mgr. Jiřího Pánka, Ph.D. a Mgr. Ondřeje Růžičky, kteří se zabývají projektem

---

¹ <http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>

zaměřeným na pocitové mapy a za tímto účelem vytvořili webový server Pocitové mapy², kde bylo možné zmiňovaný dotazník vyplnit.

4.4.1 Forma dotazníkového šetření

Samotné dotazníkové šetření probíhalo v období od prosince 2015 do března 2016, a to nejen elektronickou (internetovou) cestou, ale rovněž ve formě osobních rozhovorů s využitím papírové podoby dotazníku. Dotazník se skládal celkem z šesti částí a jeho vyplnění zabralo přibližně 15 minut. První část dotazníku byla zaměřena na otázky týkající se obecně pocitu bezpečnosti v Jihlavě. Druhou a třetí část představovaly mapy, do nichž respondenti zakreslovali oblasti, kde se cítí nebezpečně, a to pro dvě časová období - před deseti lety a v současnosti. Čtvrtou část tvořily otázky týkající se vlastní zkušenosti respondentů s kriminalitou. Pátá část byla zaměřena na spokojenost respondentů s výkonem Městské policie Jihlava a Policie ČR na území města. Tyto otázky byly do dotazníku přidány na základě žádosti ze strany Městské policie Jihlava i Policie ČR, jež projevíly zájem o tuto práci a její výsledky, ovšem z důvodu dodržení stanoveného rozsahu práce a relativně nízké spojitosti s hlavním cílem nejsou výsledky této části dotazníku dále vyhodnocovány. Závěrečná šestá část obsahovala identifikační údaje vztahující se k respondentovi (pohlaví, věk, vzdělání, bydliště apod.).

4.4.2 Mentální mapování

Pro potřeby vymezení lokalit vyvolávající pocit strachu z kriminality v řešeném území bylo využito konceptu mentálních map. Právě mentální mapy totiž umožňují vyjádřit subjektivní realitu prostoru.

Mentální mapy a mentální mapování se v nedávné době staly velmi využívanými koncepty pro potřeby několika vědních oborů, přestože samotná problematika tohoto konceptu se nachází na pomezí kartografie, geografie, psychologie a sociologie. Za zakladatele konceptu mentálních map je považován urbanista Kevin Lynch, který představuje společně s Peterem Gouldem odborníka na tuto problematiku. V českém prostředí se tomuto tématu věnují např. Hynek a Hynková (1979), Drbohlav (1991),

---

² <http://www.pocitovemapy.cz/>

Voženílek (1997), Siwek a Kaňok (2000). Definice mentální mapy se mezi autory liší, obecně ji však lze definovat např. podle Drbohlava (1991) jako *model prostoru vytvořený v mysli jedince, jehož výstupem je kreslená mapa*. Mentální mapa ovšem představuje až sekundární produkt. Na počátku vzniku mentálních map je nejprve nutné vytvoření mapy kognitivní, kterou si jedinec zformuje ve své mysli. Teprve poté, přenesením do kreslené podoby, je tato kognitivní mapa transformována na mapu mentální. (Kynčlová-Tihonová a Bláha, 2013; Pánek a kol., 2014)

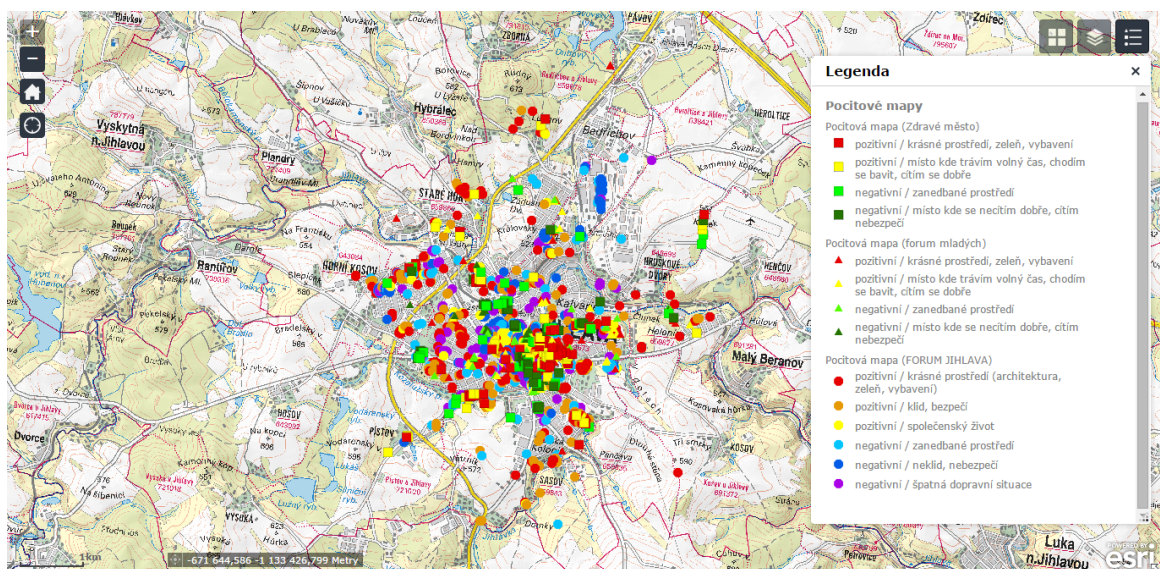
Na základě odlišností v definicích lze mentální mapy klasifikovat jako mapy komparativní či percepční a mapy preferenční. Je možné setkat se také s pojmenováním jednotlivých map po jejich zakladatelích - lynchovská (komparativní, percepční) a gouldovská (preferenční). První typ mentální mapy (lynchovská) představuje zobrazení prostoru z pohledu jedinceva vnímání rozsahu, umístění či tvaru prvků ve vybraném prostředí, jeho prostorové orientace apod. Výsledkem je tedy konkrétní náčrtek, schéma či obrázek vytvořený samotným respondentem. Druhý typ mentální mapy (gouldovská) však zobrazuje prostorové preference jedince, jako je např. ideální místo na bydlení. Tento typ mentální mapy vzniká druhotně přenesením slovních informací respondenta do mapy, jež je zpracovávána odborníkem (např. kartografem). Zatímco u percepční (lynchovské) mentální mapy lze porovnávat zakreslenou informaci se skutečností, u preferenční (gouldovské) mentální mapy, která obsahuje kvalitativní informace, je toto porovnání složité. Oba typy mentální map jsou však výrazně ovlivněny několika faktory, jež působí na jedince a ovlivňují jeho vnímání. Mezi tyto faktory lze zařadit: osobní zkušenosti, zkušenosti a názory okolí, sdělovací prostředky, ale také vzdělávací instituce. (Bláha a Pastuchová Nováková, 2013; Pánek a kol., 2014)

V rámci zaměření této práce byla zvolena metoda percepční (gouldovské) mentální mapy. Ze stejného základu vychází také tzv. pocitové mapy, což je podle Pánka a kol. (2014) koncept přicházející ze zahraničí, jenž se v nedávné době začal rozvíjet také v českém prostředí. Koncept pocitových map v podobě participativního mapování a kvalitativního využití GIS (tzv. GeoParticipace) umožňuje aktivní zapojení občanů do sběru nejen prostorových informací, ale také názorů či pocitů na lokalitu bydliště, neboť mapy představují nástroj, jenž umožňuje prezentovat prostorové informace ve srozumitelné a široce akceptovatelné formě. Tyto informace mohou následně sloužit jako nástroj při rozvoji území a územním plánování (Pánek a kol., 2014, 2016).

Podle Pánka a kol. (2016) se téma mapování bezpečnosti a strachu z kriminality stalo aktuálním a zabývá se jím v současnosti mnoha oborů, mezi nimiž lze zmínit kartografii, geoinformatiku, environmentální ekologii, psychologii, ale rovněž geografii či územní plánování. V českém a slovenském prostředí se tomuto tématu věnují např. Jíchová a Temelová (2012), Sessar a Sirotek (2001), Stasíková (2011) či Pánek, Pászto a Marek (Pánek a kol. 2016). Také tato práce vychází z výše zmíněného konceptu, kterého bylo využito za účelem sběru dat obsahujících informace o pocitech (v tomto případě strachu) a následného zobrazení získaných informací v mapě.

Podobné pocitové mapy byly vytvořeny pro zájmové území města Jihlavy v rámci několika dalších projektů (Fórum Jihlava, Fórum mladých, Zdravé město). Výslednou mapu je možné nalézt na stránkách statutárního města Jihlavy. Její podoba je zobrazena na obrázku 5. V rámci zmíněných pocitových map lidé zaznamenávali místa na území města Jihlavy, kde se cítí:

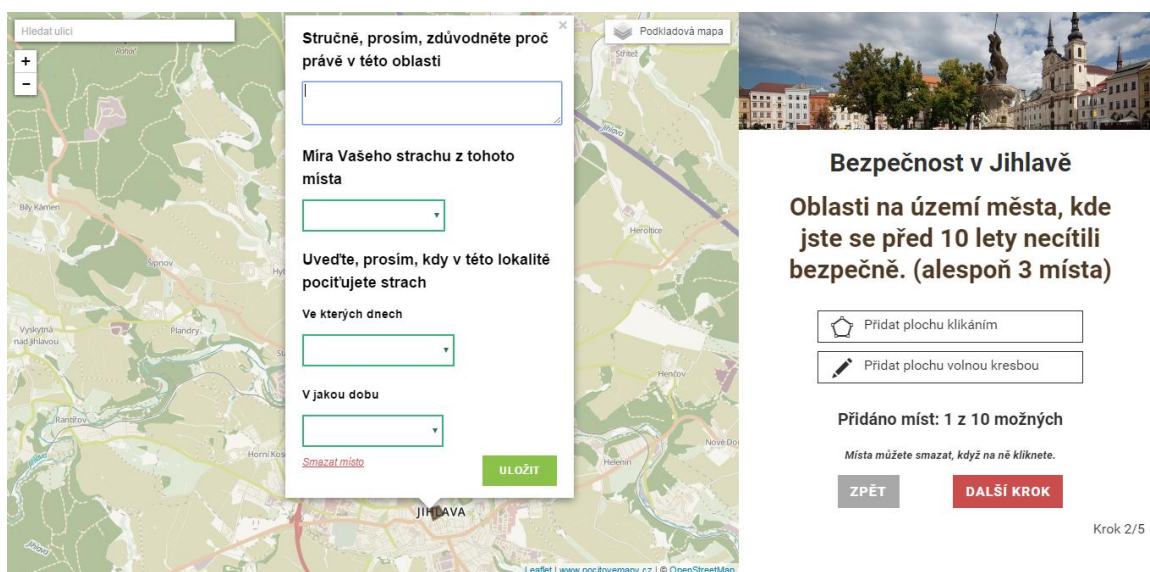
- pozitivně (důvody: krásné prostředí, zeleň, vybavení, místo trávení volného času, místo zábavy či kde se cítí dobře aj.)
- negativně (důvody: zanedbané prostředí, nebezpečí či kde se necítí dobře aj.).

Obr. 5 - Pocitová mapa Jihlavy
zdroj: MMJ 2016

4.4.3 Zpracování získaných dat

Jak již bylo dříve zmíněno, v rámci dotazníkového šetření respondenti nejen odpovídali na uvedené otázky, ale zároveň do mapy zakreslovali lokality, v nichž se necítí bezpečně. Zaznamenané odpovědi byly ukládány na webovém serveru Pocitové mapy a po ukončení dotazníkového šetření byly tyto odpovědi vyexportovány ve formě tabulky a upraveny pro následné vyhodnocení. V případě zakreslování do mapy respondenti ke každému zaznačenému polygonu přiřazovali také další atributy, a to důvod, míru a časové určení vnímání obav z kriminality (viz obr. 6). Pro vyhodnocení dat představuje důležitý atribut především míra obav. Ke každé zaznačené lokalitě tak respondenti přiřazovali váhu vnímaných obav v rozmezí hodnot 1–3, kdy 1 představuje nejnižší míru obav, zatímco 3 vysokou míru obav. Všechny zaznačené lokality, včetně doplňujících informací, byly po ukončení šetření vyexportovány ve formátu GeoJSON.

Obr. 6 - Podoba dotazníkové mapy pro zakreslování nebezpečných lokalit v Jihlavě
zdroj: *Pocitové mapy 2016*

Za účelem vytváření map byla data z formátu GeoJSON převedena do formátu Shapefile a následně v prostředí ArcGIS 9.3 dále upravována. Pro potřeby vyhodnocení získaných dat, prezentovaných v podobě map, bylo využito právě výše zmíněné míry obav z kriminality. V místech překryvů zaznamenaných lokalit se nasčítala hodnota vah, která představovala hlavního ukazatele míry vnímání obav respondentů. Stejně hodnoty (např. 9) tak dosahuje lokalita, jež byla respondenty zaznamenána 9x

s vahou 1, stejně jako lokalita zakreslená pouze 3x, avšak s vahou 3. Výsledné zobrazení nasčítaných vah v mapách je rozděleno dle kvantilů.

Za účelem porovnání vývoje percepce strachu na území Jihlavy (období před deseti lety oproti současnosti) byla vytvořena samostatná mapa (viz obr. 29) znázorňující lokality, v nichž došlo dle respondentů ke zlepšení či zhoršení percepce obav z kriminality. Pro tyto potřeby bylo rovněž využito míry obav. V místech překryvů zaznamenaných lokalit se však tentokrát odečetla hodnota vah lokalit zaznamenaných před deseti lety od lokalit zaznamenaných v současnosti. Záporné hodnoty tedy představují nárůst obav, zatímco kladné hodnoty reprezentují zlepšení percepce bezpečnosti v dané lokalitě. Výsledné zobrazení hodnot je rozděleno do celkem sedmi intervalů, ovšem v mapě je znázorněno pouze šest intervalů, neboť středový interval v tomto případě reprezentuje lokality bez významnější změny ve vnímání strachu.

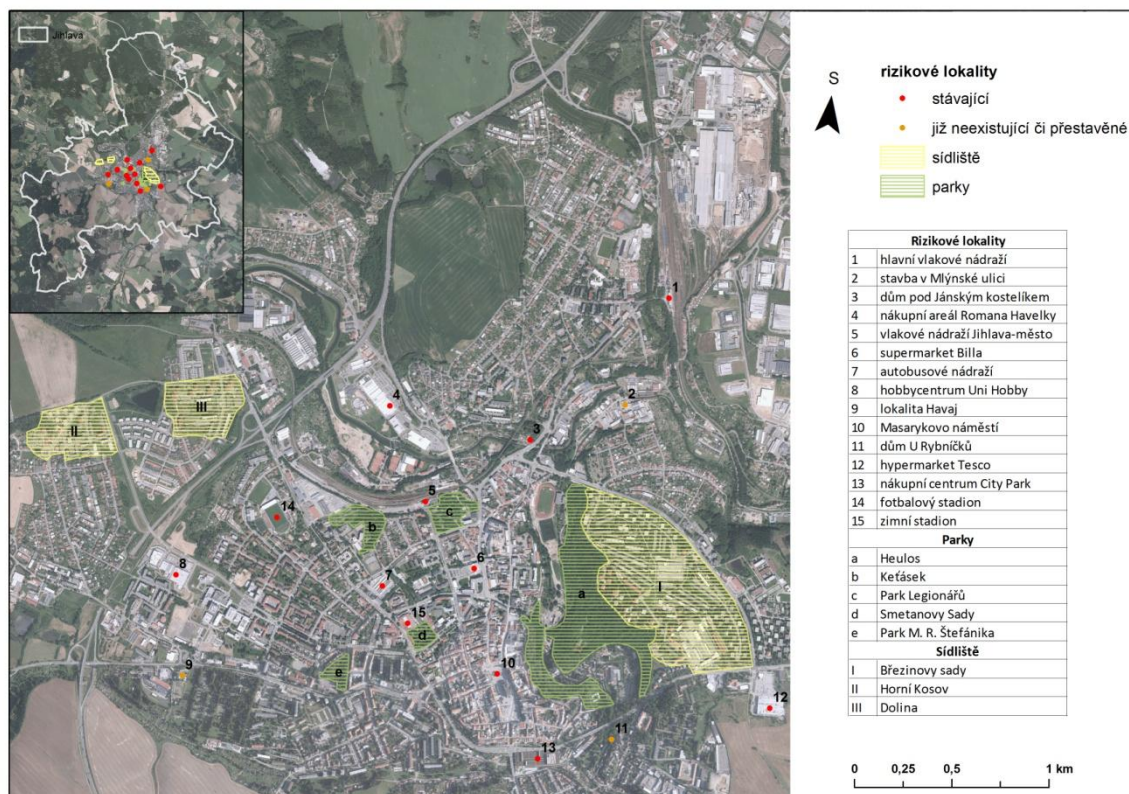
4.5 Syntéza získaných poznatků

Posledním krokem k dosažení vytyčeného cíle této práce bylo provedení syntézy získaných poznatků, tj. potenciálních rizikových lokalit, skutečné kriminality a vnímaných lokalit strachu. Tato data byla upravena a zobrazena ve finální mapě (obr. 33), jež umožňuje vhodnou komparaci skutečné kriminality a vnímaných nebezpečných lokalit, respektive potenciálních rizikových lokalit. Aby bylo možné provést přesnější porovnání potenciálních a vnímaných lokalit strachu, byla data získaná z dotazníkového šetření dále analyzována. Tato analýza byla provedena v prostředí ArcGIS 9.3. Výsledkem jsou zjištěné hodnoty vnímaného strachu vytipovaných potenciálních rizikových lokalit, které jsou uvedeny v tabulce 16.

5. POTENCIÁLNÍ RIZIKOVÉ LOKALITY V JIHLAVĚ

Na základě studií zaměřených na vnímání obav z kriminality v městském prostředí, zmíněných ve druhé kapitole, byly lokalizovány potenciální rizikové oblasti na území města Jihlavy, jež mohou u lidí vykazovat zvýšené vnímání pocitu strachu z kriminality. Pro lepší přehled jsou zmíněné lokality vyznačeny na obrázku 7.

Obr. 7 - Vymezení potenciálních rizikových lokalit na území města Jihlavy
zdroj: ArcČR 2014, ČÚZK 2016; vlastní zpracování

V historickém centru města, jež je tvořené náměstím s historickými domy a ohraničené pozůstatky hradebního opevnění, dochází ke koncentraci služeb a pracovních příležitostí. Z tohoto důvodu zastává centrum Jihlavy zejména pracovní funkci a v menší míře rovněž funkci obytnou, neboť mnoho z těchto historických domů je majetkem města, které je pronajímá nejen jako kancelářské, ale také jako obytné prostory. Centrum Jihlavy je rovněž významným dopravním uzlem z pohledu MHD. Právě centrum města se však mezi občany jeví jako rizikové. Příčinou je přítomnost skupinek nepřizpůsobivých obyvatel, především v dolní části náměstí a v blízkosti Mariánského sloupu. Podle iDNES.cz (2015) se v poslední době mezi občany Jihlavy rozšiřuje názor, že se z centra krajského města stalo romské ghetto. Stěžují si nejen

obyvatelé bydlící v okolí, kteří jsou frustrováni zvýšeným hlukem a nepořádkem, ale také lidé, kteří se v centru často vyskytují. „*Ta situace se tady radikálně horší,*“ uvedl v článku iDNES.cz (2015) občan Jihlavy, který dále pokračoval ve svých slovech, kdy pozoroval dvě romské děti lovit mince z kašny na náměstí: „*Všimněte si, už jim ani nikdo nic neříká, někdy jim při lovení pomáhají i dospělí příbuzní. Lidé kolem jen kroučí hlavami. Tady i ve všední dny dopoledne, když jsou všichni v práci, odpočívají celé rodiny. A to nemluvím o bezdomovcích.*“ Důvodem je podle představitelů města soukromé podnikání, nazývané též jako sociální, jehož cílem je maximální zisk a příčinou pronájem po místnostech. Ačkoliv se bydlení v centru Jihlavy může jevit jako lukrativní, není tomu tak. Hlavními důvody jsou hlučnost, problémy s parkováním, neboť parkovacích míst je v centru nedostatek, či zhoršený stav budov. Podle Městské police svým chováním mohou tyto skupinky občanů pohoršovat kolemjdoucí, avšak nejednají protizákonně, a strážníci tedy mají omezené pravomoce, aby je z tohoto místa vykážali. I přesto, že je centrum města monitorováno kamerovým systémem a kontrolováno hlídkou strážníků městské policie po dobu 24 hodin, je tato lokalita vnímána jako nebezpečná. „*Bojíme se s dětmi chodit přes centrum i ve dne, když jdeme do školy. Večer, když jdou z kroužků, bych je samotné nepustila,*“ uvádí čtenářka v Jihlavských listech (2015c).

V zázemí jádra města se nachází množství parků představující důležitou složku zeleně na území Jihlavy. Podle studií, zmíněných ve druhé kapitole, jsou parky považovány za rizikové oblasti se zvýšeným vnímáním pocitu strachu. Předpokládá se, že také v Jihlavě budou představovat parky místa strachu z kriminality. Největším je lesopark Heulos, nazývaný též jako „zelené plíce Jihlavy“, který se rozprostírá údolím řeky Jihlávky a spojuje centrum města se sídlištěm Březinovy sady. Na jeho okraji se nachází areál letního kina a zoologická zahrada. Dalšími parky v zázemí centra Jihlavy jsou Keťásek pod autobusovým nádražím, Smetanovy sady vedle Horáckého zimního stadionu, Park Legionářů u vlakového nádraží Jihlava-město či Park M. R. Štefánika v blízkosti Krajského úřadu Kraje Vysočina. Ve zmíněných studiích vykazují obavy z kriminality také blízká okolí supermarketů a nádraží. Na základě těchto informací je tedy možné zmínit i okolí vlakového nádraží Jihlava-město, supermarketu Billa či největšího jihlavského nákupního centra City Park, jakožto riziková místa. Další lokalitou, na kterou si v Jihlavě lidé stěžovali, je autobusové nádraží. Hlavním důvodem byla podle Jihlavských listů (2013) přítomnost bezdomovců a s nimi spojený zápach,

obtěžování v opilosti či majetkové delikty. Na ulici Jiráskova lze nalézt také sportovní stadiony, jež patří mezi původce strachu ze zločinu. Zatímco zimní stadion se nachází ve Smetanových sadech v zázemí centra města, fotbalový stadion leží spíše v okrajové části Jihlavy, v blízkosti dálničního přivaděče či parku Keřásek. Podle Jihlavských listů (2015b) se v zázemí města rovněž nachází, tzv. domy hrůzy. Patřil mezi ně dům U Rybníčků, pod Brněnským mostem, vedle dopravního hřiště, který byl ve velmi špatném technickém stavu, proto se jeho majitel rozhodl jej nedávno zbourat. Dalším je dům pod Jánským kostelíkem, jenž už několikrát vyhořel, přesto je však domovem především pro bezdomovce. „Člověk nikdy neví, jestli se tam někdo neschovává,“ přiznala svůj strach Jihlavským listům (2015a) žena bydlící nedaleko, jejíž děti tudy často chodí samy. Snad nejznámější dům hrůzy ovšem představovala stavba v Mlýnské ulici obývaná sociálně slabšími obyvateli. Dnes je již na tomto místě nová výrobní hala firmy Plastikov, sídlící v sousedství, která původní dům odkoupila a zbourala.

Také v okrajových částech Jihlavy lze nalézt místa strachu. Většina okrajových částí města je tvořena zejména staršími panelovými sídlišti či naopak nově vybudovanými rodinnými domy. Jak bylo uvedeno v teoretické části, také panelová sídliště jsou často vnímána jako lokality se zvýšenými obavami ze zločinu. Ačkoliv dochází k revitalizaci stávajících sídlišť, nepředstavují dnes tato sídliště tak atraktivní lokality pro bydlení, jak tomu bylo před několika lety. Vhodným příkladem je největší jihlavské sídliště Březinovy sady, kde dle MMJ (2015) bydlí přibližně 16 % obyvatel Jihlavy. Díky blízkosti lesoparku Heulos a zázemí v podobě nákupního areálu, základních škol a také dobrému dopravnímu spojení s centrem města, bývalo toto sídliště velmi vyhledávaným. Dnes se však stalo jedním z obávaných. Důvodů lze nalézt několik. Prvním je jistě přítomnost ubytovny, která poskytuje ubytování zejména problematickým osobám. Dalším důvodem je přeměna původního nákupního střediska na zábavní areál s dominancí zejména nočních zábavních klubů, herny a restauračních zařízení, kdy i policie přiznává rizikovost této lokality. Sídlíště Březinovy sady ovšem není jedinou problémovou lokalitou, kde se lidé potýkají s obavami z kriminality. Jako rizikové a problémové oblasti byly po dlouhou dobu vnímány lokality Horní Kosov a Dolina. Příčinou byla především vyšší koncentrace sociálně slabších obyvatel, zejména Romů. Podle vedoucího krajského oddělení sociálních služeb v rozhovoru pro iDNES.cz (2015) bylo možné označit určité území v této lokalitě, tzv. účko a jeho blízké okolí na ulici Jarní, jako sociálně vyloučenou

lokalitu, kterou je možné charakterizovat jako místo, kde žije skupinka osob postižená oddělením od hlavního proudu společnosti, spojená s chudobou, velmi nízkým vzděláním a neadekvátním bydlením (iDNES.cz, 2015). Velkou diskuzi vyvolala událost z roku 2010, kdy na dětském hřišti v Horním Kosově došlo k útoku na ženu s dětmi. Napadená žena vypověděla, že se necítí bezpečně a z tohoto důvodu má v plánu se z Jihlavy odstěhovat (Deník.cz, 2010). Jihlavské listy (2010b) popisují výpověď napadené ženy, která si hrála s dvěma dětmi na dětském hřišti, když přišla skupinka Romů ve věku kolem osmi let a začali na ně a další děti házet kameny a po napomenutí i plivat. Žena tedy řekla skupince, ať odejde, ale ta se vzdálila a začala dotyčné vyhrožovat, že ji někdo přijde zmlátit. To se následně také stalo, jak uvádí napadená: *„Pak přišla nějaká žena a tvrdila, že jsem jí škrtila dítě z příbuzenstva. Když jsem řekla, že je to lež, začala mě mlátit, pak přiběhla starší žena a pěstí mi zlomila nos.“* V této oblasti docházelo k problémům již dříve. Podobný problém s chováním romských dětí popisuje v Jihlavských listech (2010a) také jiná žena bydlící v blízkosti hřiště na Dolině: *„Před pár dní tam bylo pár pubertálních výrostků, většina Romů: kouřili a plivali po klouzačkách a měli radost z toho, že menší děti jezdí po plivancích. Ozvala jsem se, ale pak mi dvakrát na hlavě přistálo kamení,“* či názor jiného obyvatele zmiňované lokality: *„Dnes je tu klid, ale sám bych sem dítě nepustil.“* Tehdejší náměstek primátora přiznal, že na radnici chodily desítky stížností podobného charakteru (Jihlavské listy, 2010a). Během posledních let však došlo k rozvoji a rozsáhlé výstavbě v této části města a v současnosti již není tato oblast občany vnímána tak negativně. Další sociálně vyloučenou lokalitou v Jihlavě byla lokalita Havaj u ústředního hřbitova na okraji Jihlavy. Zde se nacházely holobyty obývané především romskými obyvateli. Rovněž tato oblast vyvolávala v obyvatelích obavy z kriminality, jak např. uvádí dotazovaná žena v článku Jihlavského deníku.cz (2015), jež bydlí v blízkosti Havaje: *„Měla jsem občas strach kolem chodit do obchodu.“* Podle primátora Jihlavy vznikla tato lokalita v době, kdy museli neplatiči v městských bytech dostat podle zákona náhradní bydlení. Holobyty však byly už v takovém stavu, kdy se zde nedalo bydlet, a byly proto v nedávné době zbourány. Jeho obyvatelé se stěhovali postupně, někteří našli nové bydlení v ubytovnách, jiní si našli nový podnájem (Jihlavský deník.cz, 2015). Do okrajové oblasti lze umístit také hlavní vlakové nádraží, jež je jedním z míst obecně vnímaných jako rizikové. Právě v okrajových částech Jihlavy se také nachází většina hypermarketů a hobbycenter, jež jsou rovněž označovány jako riziková. Mezi největší patří nákupní areál na ulici

Romana Havelky, v blízkosti dálničního přivaděče, kde se nachází hned několik obchodních domů, jako jsou hypermarkety Kaufland a Albert, hobbycentrum OBI, aquapark Vodní ráj a další. Dále lze uvést okolí nedávno vzniklého nákupního centra Uni Hobby, jež leží nedaleko nemocnice a sídliště Za Prachárnou. Rovněž lze zmínit obchodní dům Tesco, nacházející se v blízkosti sídliště Březinovy sady. Právě na tato místa si občané často stěžovali v souvislosti s bezdomovci. Jak ale vysvětluje ředitel Městské policie Jihlava v rozhovoru Jihlavských listů (2012a), je pravomoc policistů v tomto případě omezená: *„Občané možná oprávněně nadávají, jenže když vytěsníme bezdomovce od Hypernovy³, tak se za hodinu objeví u Tesca. A kvůli tomu, že někde sedí, třeba na nádraží, nic nekoná, jen sedí a lidé nám volají, že zapáchá, abychom ho vyhodili, tak to nejde. Musíme mít zákonný důvod, proč to udělat a proč jej vykázat.“*

---

³ dnešní Albert hypermarket (pozn. autorky)

6. SKUTEČNÁ KRIMINALITA V ŘEŠENÉM ÚZEMÍ

6.1 Kriminalita a její vývoj ve vyšších územních celcích

Pro srovnání vývoje kriminality ve vyšších územních celcích než je řešené území města Jihlavy, tedy okres Jihlava, Kraj Vysočina a ČR, bylo využito dat ze statistického přehledu kriminality zveřejněného Policií ČR na jejich oficiálních webových stránkách. Ačkoliv může být komparace skutečné kriminality v uvedených územních celcích se skutečnou kriminalitou ve městě Jihlavě nepřesná z důvodu využití dvou zdrojů dat, bylo tohoto statistického přehledu přesto využito, neboť poskytuje nejvhodnější dostupná data pro potřebu porovnání vývoje kriminality ve vybraných územních celcích.

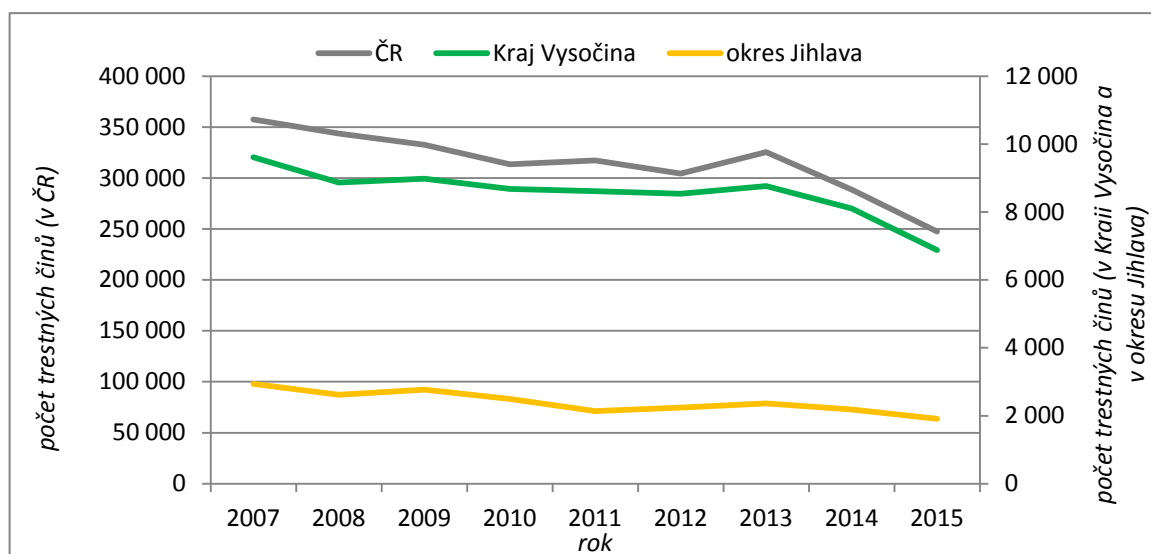
6.1.1 Celková kriminalita

V posledních letech dochází k poklesu kriminality na území ČR a výjimku netvoří ani město Jihlava. Jak lze sledovat na obrázku 8, celková kriminalita v České republice od roku 2007 postupně klesala až do roku 2010. V roce 2011 sice došlo k mírnému nárůstu, ovšem v následujícím roce 2012 se počet trestných činů opět snížil. Poměrně výrazný výkyv v jinak klesající křivce, představovaný rokem 2013, je podle Marešové (2014) spojován s amnestií prezidenta republiky⁴, kdy mnoho amnestovaných osob začalo brzy po svém omilostnění páchat novou trestnou činnost. V následujících letech 2014 a 2015 však lze opět pozorovat výrazný pokles kriminality.

Podobný trend, avšak s mírnými rozdíly, vykazuje také celková kriminalita v Kraji Vysočina a na území okresu Jihlava. Počet trestných činů klesal v obou sledovaných územích pouze v období 2007–2008, avšak v následujícím roce 2009 došlo k mírnému nárůstu. Roky 2010 a 2011 představují opětovné snížení kriminality, ovšem v roce 2012 se počet trestných činů v jihlavském okrese zvýšil, zatímco v Kraji Vysočina křivka kriminality stále mírně klesala, téměř stagnovala. V roce 2013 došlo ke zvýšení kriminality v obou územích, důvodem je stejně jako v případě křivky ČR amnestie. Následující roky 2014 a 2015 opět představují pokles kriminality.

---

⁴ vyhlášenou k 1. 1. 2013

Obr. 8 - Vývoj celkové kriminality ve sledovaných územních celcích (2007–2015)
zdroj: PČR 2016a; vlastní zpracování

Přesné počty trestných činů celkové kriminality a indexy celkové kriminality (vyjadřující počet trestných činů na 10 000 obyvatel) pro sledované územní celky jsou uvedeny v tabulce 6. Na základě indexu celkové kriminality, jenž je vhodným ukazatelem pro potřeby porovnání kriminality v jednotlivých územních celcích, lze konstatovat, že nejvíce je kriminalitou postižena ČR, kde se tento index pohybuje okolo hodnoty 300. Nižší míru kriminality je možné pozorovat v okrese Jihlava s průměrnou hodnotou indexu celkové kriminality 220, ovšem nejmenší zatížení kriminalitou je v Kraji Vysočina, kde tento index dosahuje průměrné hodnoty 170 trestných činů na 10 000 obyvatel.

Tab. 6 - Počty trestných činů celkové kriminality a indexy celkové kriminality ve sledovaných územních celcích (2007–2015)

Rok	Počet trestných činů celkové kriminality			Index celkové kriminality (počet trestných činů / 10 000 obyvatel)		
	ČR	Kraj Vysočina	okres Jihlava	ČR	Kraj Vysočina	okres Jihlava
2007	357 391	9 612	2 942	344	187	264
2008	343 799	8 872	2 617	328	172	234
2009	332 829	8 984	2 767	317	174	246
2010	313 387	8 678	2 498	298	169	222
2011	317 177	8 613	2 136	302	168	190
2012	304 528	8 543	2 245	290	167	200
2013	325 366	8 761	2 360	310	172	210
2014	288 660	8 107	2 182	274	159	194
2015	247 628	6 880	1 910	-	-	-

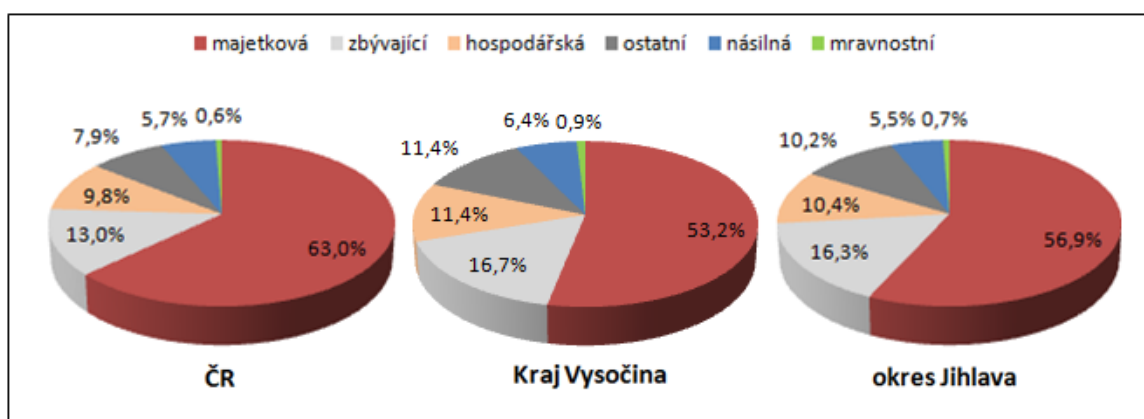
zdroj: ČSÚ 2016, PČR 2016a; vlastní zpracování

6.1.2 Majetková, mravnostní a násilná kriminalita

Ve struktuře kriminality pro ČR v období 2007–2015, jež je znázorněna na obrázku 9, představují majetková, mravnostní a násilná kriminalita 69 % z celkové kriminality. Největší podíl tvoří majetkové trestné činy, a to až 63 %. Násilná kriminalita je zastoupena necelými 6 % a mravnostní kriminalita necelým 1 %. Zbýlých 31 % tvoří hospodářské, zbývající a ostatní trestné činy, které však nejsou pro potřeby této práce důležité.

Podobnou strukturu kriminality jako u ČR má ve stejném období (2007–2015) také Kraj Vysočina. Zde dosahuje podíl vybraných druhů kriminality 60 % a největší zastoupení má taktéž majetková kriminalita, která ovšem oproti ČR dosahuje pouze 53 %. Podíl násilné kriminality je v Kraji Vysočina o něco vyšší než v ČR, přes 6 %. V porovnání se zbývajícími celky dosahuje podíl mravnostní kriminality na území Kraje Vysočina nejvyšší hodnoty, téměř 1 %.

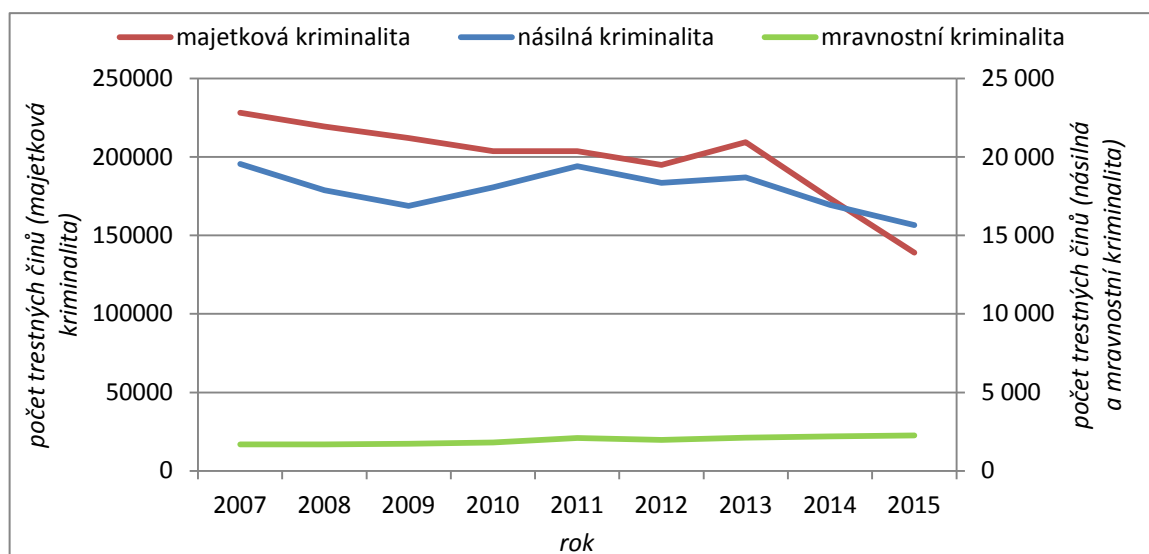
Na území okresu Jihlava je struktura kriminality ve sledovaném období podobná jako v předchozích dvou územních celcích. Vybrané druhy kriminality v tomto území tvoří 63 %, což je více než v Kraji Vysočina, ale méně než v ČR. Také zde tvoří největší podíl majetkové trestné činy, a to až 57 %. Násilná kriminalita v okrese Jihlava dosahuje oproti kraji a ČR nejnižšího podílu, a to přibližně 5 %. Mravnostní kriminalita představuje v tomto okrese necelé 1 %, tedy podobně jako v Kraji Vysočina a ČR.

Obr. 9 - Struktura kriminality v jednotlivých územních celcích (2007–2015)

zdroj: PČR 2016a; vlastní zpracování

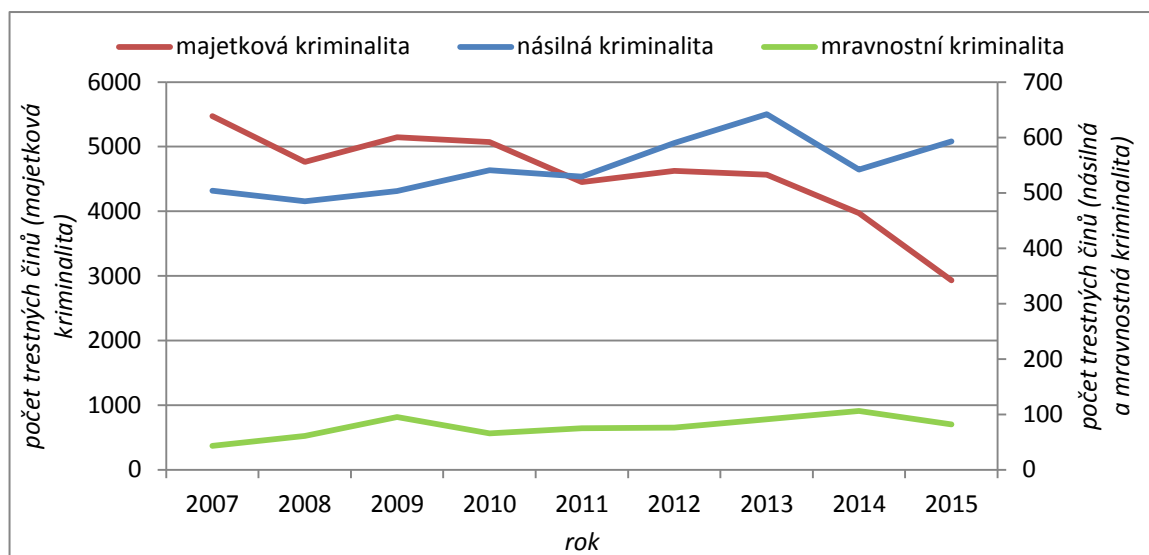
Obr. 10 - Vývoj vybraných druhů kriminality v ČR (2007–2015)

zdroj: PČR 2016a; vlastní zpracování

Zatímco vývoj majetkové kriminality v ČR téměř kopíruje křivku vývoje celkové kriminality v ČR, vývoj násilné a mravnostní kriminality se poněkud liší, jak je možné vidět na obrázku 10. Jediný rozdíl u průběhu křivek celkové a majetkové kriminality představuje rok 2011, kdy celková kriminalita v ČR rostla, zatímco majetková stále mírně klesala, téměř stagnovala. Násilná kriminalita v ČR klesala od roku 2007 až do roku 2009. V následujícím roce 2010 došlo ke zvýšení počtu násilných trestných činů, jež pokračovalo i v roce 2011. V období 2012–2013 je možné pozorovat lehké kolísání násilné kriminality, avšak roky 2014 a 2015 představují znovu pokles. Křivka mravnostní kriminality v ČR má však opačný trend než obě předchozí. Od roku 2007 je možné sledovat nárůst počtu mravnostních trestných činů až do roku 2011. Rok 2012 představoval mírný pokles, ovšem od roku 2013 došlo opět k růstu trestných činů mravnostní povahy.

Také křivka vývoje majetkové kriminality v Kraji Vysočina (viz obr. 11) odpovídá křivce vývoje celkové kriminality v tomto kraji, ovšem s nepatrným rozdílem v období 2012–2013, kdy byl oproti celkové kriminalitě o rok uspíšen nárůst (tedy v roce 2012) i následný pokles (v roce 2013) počtu majetkových trestných činů. Násilná kriminalita v Kraji Vysočina v období 2007–2008 klesala, avšak následující období 2009–2010 představovalo nárůst kriminality násilné povahy. V roce 2011 se počet násilných trestných činů mírně snížil, ovšem v období 2012–2013 počet těchto činů opět vzrostl. Výrazné výkyvy je možné pozorovat u roků 2014 a 2015, kdy došlo nejdříve k poklesu a následně opět k nárůstu násilné kriminality v Kraji Vysočina. Křivka

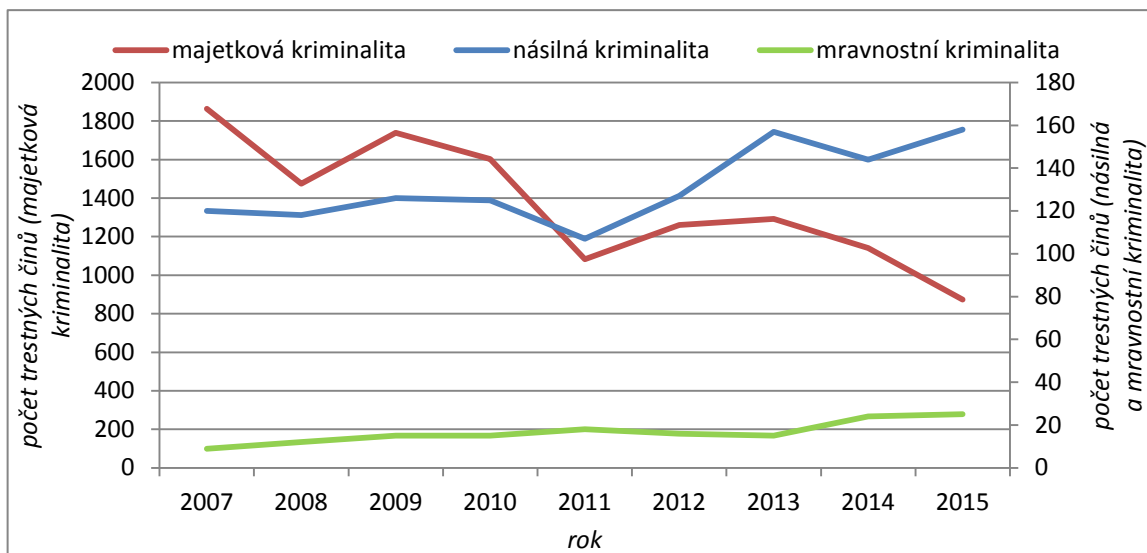
mravnostní kriminality v má v toto kraji, stejně jako v případě ČR, rostoucí trend. Od roku 2007 počet mravnostních trestných činů rostl až do roku 2014, s jediným poklesem v roce 2010. Klesající počet trestných činů mravnostní povahy je možné pozorovat rovněž v roce 2015.

Obr. 11 -Vývoj vybraných druhů kriminality v Kraji Vysočina (2007–2015)
zdroj: PČR 2016a; vlastní zpracování

Podobné trendy vybraných druhů kriminality jako v Kraji Vysočina je možné sledovat také na území okresu Jihlava (viz obr. 12). Křivka vývoje majetkové kriminality pro toto území opět odpovídá vývoji celkové kriminality. Klesající trend křivky násilné kriminality v období 2007–2008 je narušen mírným nárůstem v roce 2009. V následujících letech 2010 a 2011 došlo opět k poklesu počtu trestných činů násilné povahy, ovšem v období 2012–2013 lze pozorovat výrazný nárůst. V roce 2014 se násilná kriminalita v jihlavském okrese sice snížila, avšak v roce 2015 došlo opět k nárůstu. Oproti tomu mravnostní kriminalita je reprezentována v tomto území od roku 2007 do roku 2015 rostoucí křivkou s mírnými poklesy v období 2012–2013.

Přesný počet trestných činů vybraných druhů kriminality v jednotlivých územních celcích je součástí volné přílohy (CD-ROM).

Obr. 12 - Vývoj vybraných druhů kriminality v okrese Jihlava (2007–2015)
zdroj: PČR 2016a; vlastní zpracování

6.2 Kriminalita a její vývoj na území města Jihlavy

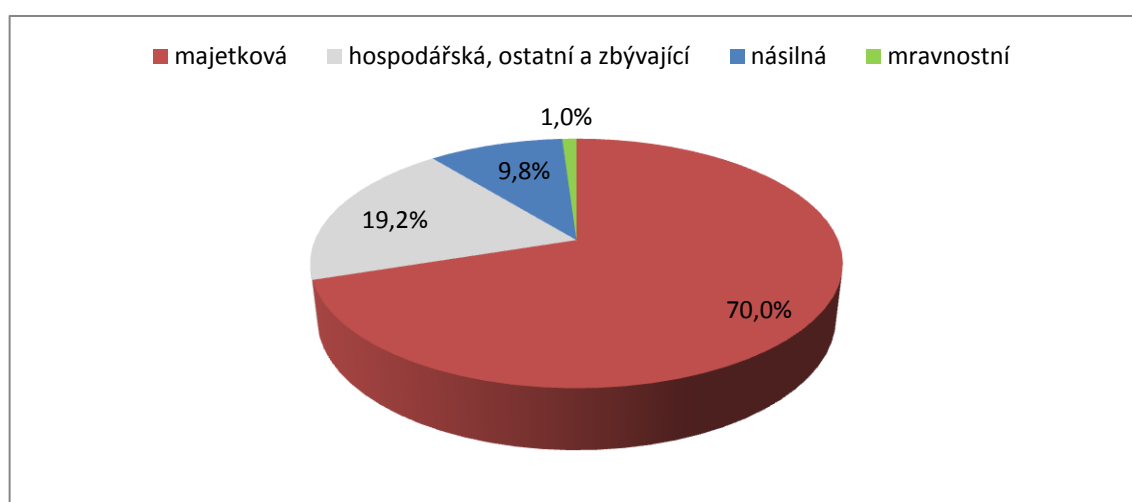
Zatímco za účelem porovnání kriminality v ČR, Kraji Vysočina a okrese Jihlava bylo využito dostupných dat statistického přehledu Policie ČR, pro zájmové území bylo nutné využít přesnějších prostorových dat. Ta byla poskytnuta a upravena pro potřeby analýzy kriminality na území města Jihlavy analytikem Krajského ředitelství policie Kraje Vysočina. I přesto však tato nejsou data zcela přesná. Důvodem je zařazení jednotlivých kriminálních událostí pouze do úrovně ulic, neboť přesná adresa nemohla být z důvodu zneužití poskytnuta. Nepřesnosti a následně zkreslení výsledné analýzy představovala také data zastupující místa, v nichž došlo k trestné činnosti, avšak nebylo možné ji přiřadit k určité ulici, neboť se jednalo např. o pole, louku či les. Tato data proto nebyla do analýzy kriminality zahrnuta.

Z důvodu přechodu Policie ČR na jiný informační systém, byla pro popis a vývoj kriminality využita data z posledních tří let, tedy za roky 2013, 2014 a 2015. Starší data by nebylo možné upravit pro potřeby zmíněné výše a následně porovnat. Pro přesnější analýzu skutečné kriminality v ulicích města Jihlavy bylo využito celkového součtu sledovaných trestných činů v jednotlivých ulicích za celé období 2013–2015, nikoli za jeden rok. Tímto bylo možné zhladit potenciální excesy zatížení jednotlivých ulic trestnou činností, tedy eliminovat možný výkyv počtu trestných činů v případě zobrazení pouze jednoho roku.

6.2.1 Vývoj kriminality na území města Jihlavy

Na území města Jihlavy došlo během posledních tří let ke snížení celkové kriminality. Jak uvádí tabulka 7, v roce 2013 bylo zaznamenáno 1 485 trestných činů, zatímco v roce 2014 se jejich počet snížil na 1 432 a v roce 2015 klesl až na 1 230 trestných činů.

Na obrázku 13 je vyobrazena struktura kriminality v Jihlavě pro období 2013–2015. Jak lze vidět, nejvíce se na kriminalitě podílely majetkové trestné činy, jež tvořily až 70 % celkové kriminality, což je oproti ČR, Kraji Vysočina i okresu Jihlava nejvyšší podíl. Trestné činy násilné povahy představovaly v Jihlavě téměř 10 %, což je rovněž nejvyšší podíl v porovnání s výše zmíněnými územními celky. Pouze mravnostní trestné činy tvořily stejně jako u předchozích územních celků pouhé 1 %. Dohromady tedy tyto vybrané druhy kriminality dosahovaly až 81 %, zatímco zbývajících 19 % byly trestné činy hospodářské, zbývající a ostatní.

Obr. 13 - Struktura kriminality v Jihlavě (2013–2015)
zdroj: PČR 2016b; vlastní zpracování

Přesné počty trestných činů u vybraných druhů kriminality jsou rovněž zobrazeny v tabulce 7. Kromě vybraných druhů kriminality jsou zde také uvedeny nejobávanější trestné činy pro každý řešený druh kriminality. Mezi ně patří loupeže, krádeže na osobách a znásilnění. Kromě počtu trestných činů obsahuje tato tabulka také řetězové indexy, které umožňují porovnat nárůst či pokles dané kriminality oproti předchozímu roku. Majetková kriminalita, jež tvořila převážnou část celkové kriminality v Jihlavě, ve sledovaném období klesala. Z původního počtu 1 122 trestných činů v roce 2013

došlo ke snížení na 994 trestných činů v roce 2014 a v roce 2015 až na 784 trestných činů. Klesající tendenci měly také krádeže na osobách. Těch bylo v roce 2013 zaznamenáno 119, v následujícím roce 2014 se jejich počet snížil na 103 a v roce 2015 dosahoval počet tohoto trestného činu hodnoty 99. Násilná kriminalita v Jihlavě v tomto období kolísala, jelikož v roce 2013 bylo zaznamenáno 129 trestných činů násilné povahy, v roce 2014 se sice jejich počet snížil na 125, avšak v roce 2015 došlo opět k nárůstu, a to až na hodnotu 153 násilných trestných činů. Zatímco násilná kriminalita na území Jihlavy ve sledovaném období kolísala, počet loupeží klesal. Z původních 30 loupeží v roce 2013 došlo k poklesu na 21 v roce 2014 a v následujícím roce 2015 jejich počet klesl až na hodnotu 3. Opačný trend vývoje je možné pozorovat u mravnostní kriminality. Zatímco v roce 2013 došlo pouze k 8 mravnostním trestným činům, v roce 2014 se jejich počet zvýšil na 18 a téměř stejně vysoká hodnota byla zaznamenána i v roce 2015, a to 17 mravnostních trestných činů. Rostoucí trend můžeme pozorovat také u znásilnění, jejichž počet rostl z původních 3 v roce 2013 na 6 v roce 2014 až na 7 v roce 2015.

Tab. 7- Počet trestných činů podle druhu kriminality v jednotlivých letech v Jihlavě

Druh kriminality	Počet trestných činů			Řetězový index	
	2013	2014	2015	(2014/2013)	(2015/2014)
celková	1 485	1 432	1 230	96,4	85,9
majetková	1 122	994	784	88,6	78,9
<i>z toho: krádeže na osobách</i>	119	103	99	86,6	96,1
násilná	129	125	153	96,9	122,4
<i>z toho: loupeže</i>	30	21	3	70,0	14,3
mravnostní	8	18	17	225,0	94,4
<i>z toho: znásilnění</i>	3	6	7	200,0	116,7

zdroj: PČR 2016b; vlastní zpracování

6.2.2 Kriminalita v ulicích Jihlavy

Jak již bylo zmíněno, analýza kriminality ve městě Jihlavě byla vymezena pro úroveň ulic. Je však nutné podotknout, že významnou roli v četnosti výskytu trestných činů představuje také délka ulic či přítomnost např. obchodních center či parků. Z tohoto důvodu byla v závěru provedena také analýza celkové sledované kriminality zohledňující délku ulic.

Majetková kriminalita v Jihlavě

V tabulce 8 je zobrazena pětice ulic s největším výskytem majetkových trestných činů jak v jednotlivých letech, tak souhrnně v celém období. V jednotlivých letech i v celém období je možné spatřit stejné ulice, pouze jejich pozice v tabulce se liší. Jedná se o následující ulice: Březinova, Havlíčkova, Hradební, Masarykovo náměstí a Vrchlického. V roce 2015 je zaznamenána také ulice Romana Havelky, jež svým počtem majetkových trestných činů vytlačila ulici Havlíčkovu z předešlých dvou let.

Z pohledu trestných činů představující krádeže na osobách, spadajících do majetkové kriminality, lze ve sledovaných letech a v celém období spatřit stejné ulice uvedené u majetkové kriminality zmíněné výše. Jsou to tedy ulice: Březinova, Hradební, Romana Havelky a Masarykovo náměstí. Také jejich pozice se v průběhu let měnila (viz tab. 9). V roce 2013 v celém období uzavírala pětici ulic s nejčetnějšími krádežemi na osobách ulice Jiráskova, zatímco v roce 2014 to byla ulice Havlíčkova a v roce 2015 ulice Brněnská.

Tab. 8 - Ulice s nejvyšším počtem majetkových trestných činů v Jihlavě (2013–2015)

Počet majetkových trestných činů v ulicích Jihlavy							
2013		2014		2015		2013–2015	
Březinova	71	Hradební	63	Březinova	53	Březinova	179
Havlíčkova	57	Masarykovo nám.	56	Hradební	42	Masarykovo nám.	152
Masarykovo nám.	57	Březinova	55	Romana Havelky	39	Hradební	147
Hradební	42	Havlíčkova	47	Masarykovo nám.	39	Havlíčkova	137
Vrchlického	42	Vrchlického	45	Vrchlického	37	Vrchlického	124

zdroj: PČR 2016b; vlastní zpracování

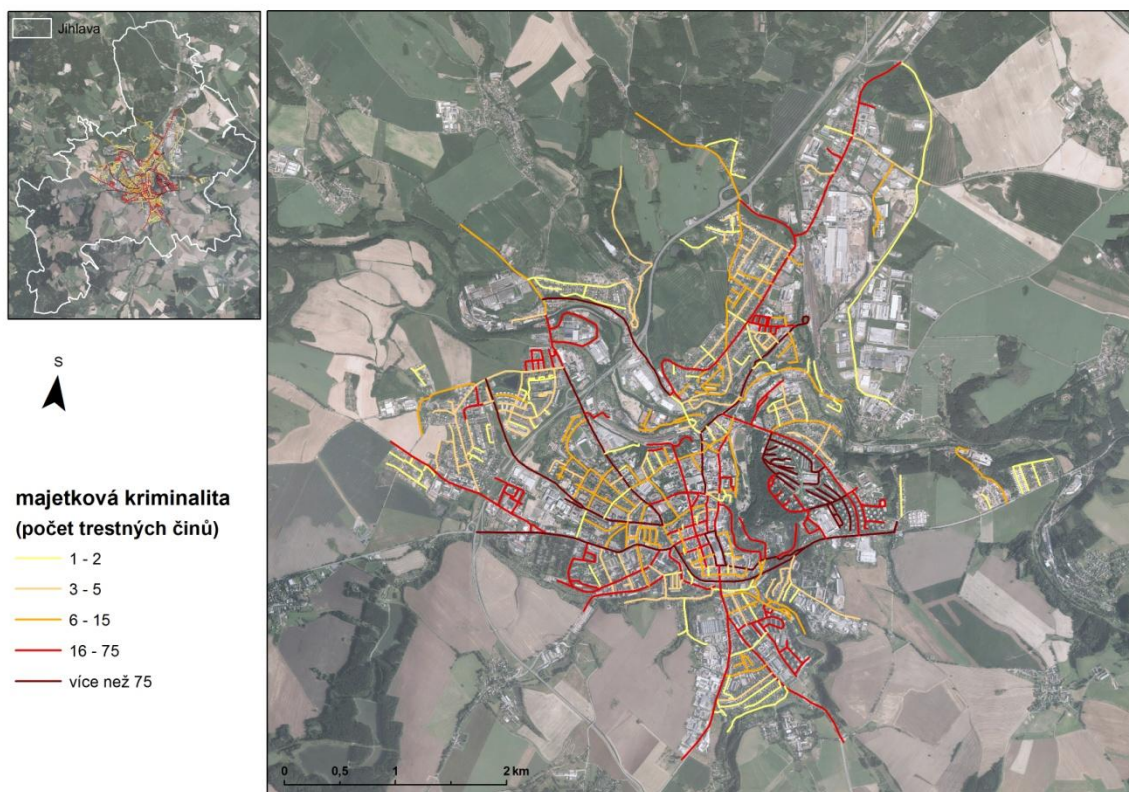
Tab. 9 - Ulice s nejvyšším počtem krádeží na osobách v Jihlavě (2013–2015)

Počet krádeží na osobách v ulicích Jihlavy							
2013		2014		2015		2013–2015	
Masarykovo nám.	19	Hradební	13	Březinova	13	Masarykovo nám.	40
Březinova	14	Masarykovo nám.	11	Masarykovo nám.	10	Březinova	35
Hradební	10	Romana Havelky	9	Hradební	9	Hradební	32
Romana Havelky	9	Březinova	8	Romana Havelky	8	Romana Havelky	26
Jiráskova	8	Havlíčkova	7	Brněnská	6	Jiráskova	16

zdroj: PČR 2016b; vlastní zpracování

Následující mapy znázorňují četnost výskytu majetkové kriminality (obr. 14) a krádeží na osobách (obr. 15) v ulicích Jihlavy. Tyto trestné činy se odehrávají zejména v místech s vysokou koncentrací osob, jež poskytují mnoho příležitostí pro pachatele majetkové kriminality. V případě Masarykova náměstí se jedná o centrum Jihlavy, které je během dne velmi frekventované. Kromě toho se zde nachází několik obchodů, restaurací, kaváren či obchodní dům Prior, ale také pobočky několika finančních institucí a pošta. Zejména obchodní a restaurační zařízení jsou s majetkovými trestnými činy velmi často provázána, proto je míra majetkové kriminality v této lokalitě vysoká. Stejnou příčinu je možné nalézt u ulice Hradební, kde se nachází největší jihlavské nákupní centrum City Park. Také na ulici Romana Havelky lze nalézt lokalitu s vysokým počtem velkých obchodních domů (Kaufland, Albert hypermarket, OBI aj.). Březinova ulice představuje kromě své velikosti, zahrnující téměř celé sídliště Březinovy sady, rizikovou lokalitu z důvodu přítomnosti zábavního a nákupního centra s několika obchody, zábavními kluby, restauračními zařízeními a hernou, jež se zde nachází. Na ulici Vrchlického se kromě hobby marketu Uni Hobby nachází Nemocnice Jihlava, která představuje svou velikostí „město ve městě“. Rovněž zde sídlí Krajské ředitelství police Kraje Vysočina, přičemž v mnoha případech trestných činů bez jasného místa určení je zaznamenáno místo oznámení, tedy sídlo zmíněné policie. Také tato skutečnost jistě zvyšuje počet majetkových trestných činů přiřazených této ulici. Havlíčkova ulice poskytuje díky své délce více možností pro spáchání většího počtu trestných činů. Nachází se zde však také supermarket Billa, v jehož okolí se také často vyskytují nepřizpůsobiví občané a bezdomovci. Avšak hlavní příčinu majetkové trestné činnosti v ulici Havlíčkova pravděpodobně představuje přítomnost hlavního vlakového nádraží. Příležitosti pro majetkovou trestnou činnost jistě poskytuje také blízkost autobusového nádraží, fotbalového a zimního stadionu či supermarketu Lidl, které se nachází v těsné blízkosti ulice Jiráskova. Na ulici Brněnské pak představuje největší riziko majetkové trestné činnosti pravděpodobně přítomnost obchodního domu Tesco. Vysokou majetkovou kriminalitu lze pozorovat také v případě ulice Žižkova. Důvodem může být supermarket Terno, nacházející se v blízkosti této ulice.

Obr. 14 - Výskyt majetkové kriminality v ulicích Jihlavy v období 2013–2015
zdroj: ArcČR 2014, ČÚZK 2016, PČR 2016b; vlastní zpracování

Obr. 15 - Výskyt krádeží na osobách v ulicích Jihlavy v období 2013–2015
zdroj: ArcČR 2014, ČÚZK 2016, PČR 2016b; vlastní zpracování

Násilná kriminalita v Jihlavě

Tabulka 10 uvádí pětici jihlavských ulic, kde došlo v jednotlivých letech i v celém období 2013–2015 k nejvyššímu počtu násilných trestných činů. Násilnou kriminalitou jsou nejvíce postiženy následující ulice: Březinova, Havlíčkova, Jiráskova, Masarykovo náměstí a Vrchlického. Také zde se pozice těchto ulic v jednotlivých letech liší. V roce 2013 došlo k vysokému počtu trestných činů rovněž v ulicích Bezručova a Žižkova. V následujícím roce 2014 se pak na předních příčkách umístila také ulice Hradební a v roce 2015 i ulice Tolstého.

Výrazné změny lze pozorovat dle jednotlivých let také v ulicích postižených loupežemi, jež spadají do násilné kriminality. Nejvíce loupeží bylo zaznamenáno v ulicích Bezručova, Havlíčkova, Masarykovo náměstí a Minoritské náměstí (viz tab. 11). V roce 2013 došlo k vysokému počtu loupeží také v ulici Kollárova a v roce 2014 v ulicích Hradební a Tyršova. V roce 2015 došlo celkem ke třem případům loupeží, a to kromě zmíněného Masarykova náměstí také v ulicích Fibichova a Jiráskova.

Tab. 10 - Ulice s nejvyšším počtem násilných trestných činů v Jihlavě (2013–2015)

Počet násilných trestných činů v ulicích Jihlavy							
2013		2014		2015		2013–2015	
Jiráskova	19	Březinova	16	Březinova	21	Březinova	51
Březinova	14	Havlíčkova	9	Jiráskova	13	Jiráskova	37
Masarykovo nám.	9	Hradební	7	Vrchlického	13	Masarykovo nám.	26
Žižkova	9	Masarykovo nám.	6	Masarykovo nám.	11	Vrchlického	22
Bezručova	5	Vrchlického	6	Tolstého	4	Havlíčkova	15

zdroj: PČR 2016b; vlastní zpracování

Tab. 11 - Ulice s nejvyšším počtem loupeží v Jihlavě (2013–2015)

Počet loupeží v ulicích Jihlavy							
2013		2014		2015		2013–2015	
Bezručova	5	Minoritské nám.	4	Fibichova	1	Bezručova	5
Kollárova	3	Hradební	3	Jiráskova	1	Havlíčkova	4
Masarykovo nám.	3	Havlíčkova	2	Masarykovo nám.	1	Masarykovo nám.	4
Havlíčkova	2	Tyršova	2	-	-	Minoritské nám.	4

zdroj: PČR 2016b; vlastní zpracování

Následující mapy zobrazují násilnou kriminalitu (obr. 16) a loupeže (obr. 17) v ulicích Jihlavy. Zatímco pachatelé majetkové kriminality vyhledávají zejména oblasti s vysokou koncentrací osob a k mravnostním trestným činům naopak dochází v lokalitách opuštěných, násilné trestné činy nejsou z pohledu prostorového rozmístění až tak specifické. Z tohoto důvodu lze pozorovat výrazné změny v ulicích zatížených vyšším počtem násilných trestných činů, včetně loupeží, v průběhu sledovaného období (viz tabulky 10 a 11). K největšímu počtu případů násilných trestných činů došlo v ulicích Březinova, Havlíčkova, Jiráskova, Masarykovo náměstí a Vrchlického. Důvodem vysoké míry násilné kriminality může být např. vyšší koncentrace restauračních či zábavních zařízení a zároveň výskyt problematických osob, jež mohou vyvolávat konflikty vedoucí k násilným útokům, přičemž častou příčinou je nadměrné požití alkoholu. V případě ulic Vrchlického a Jiráskova může být důvodem jednak jejich délka, ale také blízkost autobusového nádraží či sportovních stadionů (zimního i fotbalového), neboť v blízkosti těchto zařízení se často vyskytují problematické osoby, mnohdy pod vlivem alkoholu.

Přestože je těžké určit hlavní příčiny násilných trestných činů v různých lokalitách, hrají trestné činy násilné povahy významnou roli v obavách z kriminality.

Obr. 16 - Výskyt násilné kriminality v ulicích Jihlavy v období 2013–2015
zdroj: ArcČR 2014, ČÚZK 2016, PČR 2016b; vlastní zpracování

Obr. 17 - Výskyt loupeží v ulicích Jihlavy v období 2013–2015
zdroj: ArcČR 2014, ČÚZK 2016, PČR 2016b; vlastní zpracování

Mravnostní kriminalita v Jihlavě

Jihlavské ulice s největším počtem trestných činů mravnostní povahy v jednotlivých sledovaných letech a zároveň v celém období zobrazuje tabulka 12. Jelikož mravnostní kriminalita představuje nejmenší podíl z celkové kriminality, odpovídají tomu také počty mravnostních trestných činů. Maximální počet zaznamenaných případů mravnostních trestných činů dosahoval v jedné ulici hodnoty 3. V tabulce jsou uvedeny pouze ulice, v nichž byly spáchány alespoň dva trestné činy za rok či více než tři trestné činy v celém období. I přesto, že výskyt mravnostní kriminality není tak častý, je možné mezi jihlavskými ulicemi nalézt takové, v nichž bylo zaznamenáno více trestných činů v jednom roce, a to dokonce ve dvou sledovaných letech. Jedná se o ulici Dělnickou, kde došlo v roce 2014 i 2015 ke třem případům mravnostních trestných činů, což je maximální zaznamenaný počet, a dále o ulici Vrchlického, kde došlo v každém sledovaném roce právě ke dvěma mravnostním trestným činům. V obou zmiňovaných ulicích tedy došlo celkem k šesti případům mravnostních trestných činů v období 2013–2015. Mezi další ulice s alespoň dvěma trestnými činy patří ulice Březinova, Jarní a U Pivovaru.

Tab. 12 - Ulice s nejvyšším počtem mravnostních trestných činů v Jihlavě (2013–2015)

Počet mravnostních trestných činů v ulicích Jihlavy							
2013		2014		2015		2013–2015	
Jarní	2	Dělnická	3	Dělnická	3	Dělnická	6
Vrchlického	2	Vrchlického	2	Vrchlického	2	Vrchlického	6
-	-	-	-	Březinova	2	-	-
-	-	-	-	U Pivovaru	2	-	-

zdroj: PČR 2016b; vlastní zpracování

Také v případech znásilnění nejsou počty trestných činů vysoké. Tabulka 13 tentokrát nezobrazuje ulice s největším počtem znásilnění, ale všechna zaznamenaná znásilnění. Až na ulice U Hřbitova a U Pivovaru, došlo v případě ostatních ulic pouze k jednomu znásilnění. Ve zmíněné ulici U Pivovaru však byla v roce 2015 zaznamenána dvě znásilnění, zatímco u ostatních ulic se jedná o jedno znásilnění za rok. V roce 2013 byla zaznamenána znásilnění v ulicích U Tunelu, Vrchlického a Znojemská. O rok později, tedy v roce 2014, jsou to ulice Benešova, Fritzova, Havířská, Pavlovova, Polní a U Hřbitova. V roce 2015 se jedná kromě zmiňované ulice U Pivovaru také o ulice

Mostecká, Na Dolech, U Cihelny, Žižkova a stejně jako v předešlém roce ulice U Hřbitova.

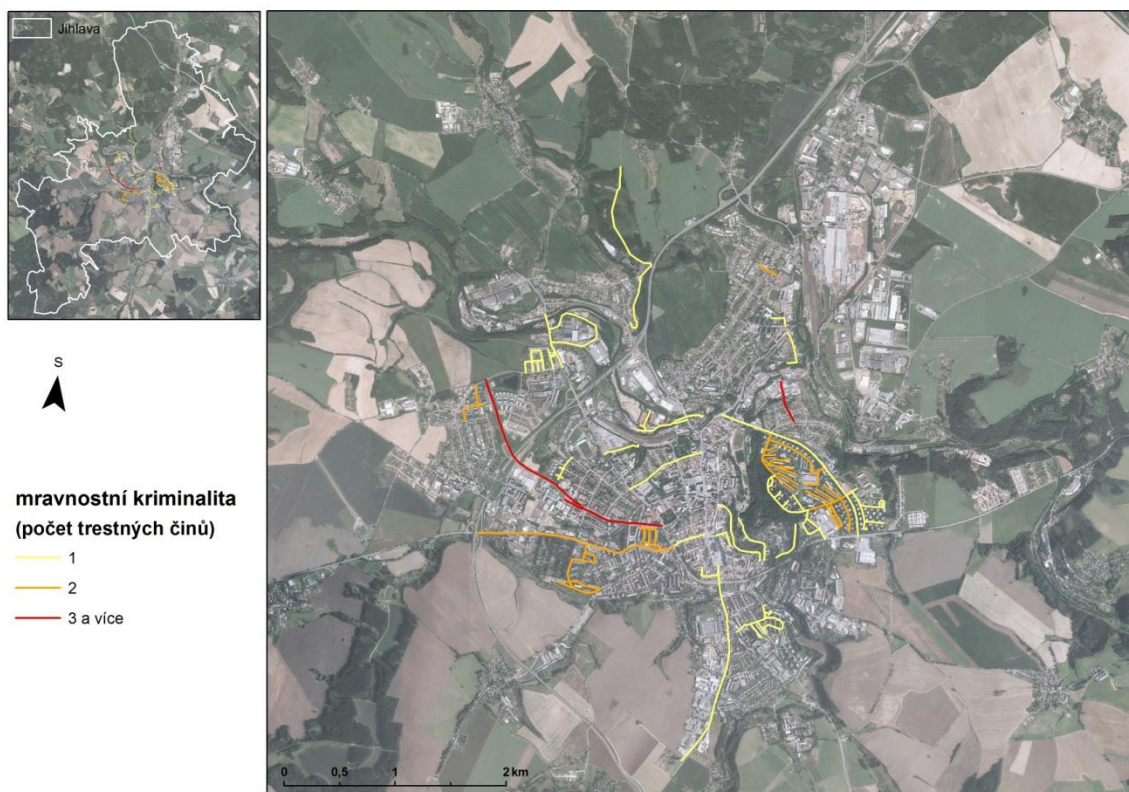
Tab. 13 - Ulice s počtem všech znásilnění v Jihlavě (2013–2015)

Počet znásilnění v ulicích Jihlavy							
2013		2014		2015		2013–2015	
U Tunelu	1	Benešova	1	U Pivovaru	2	U Hřbitova	2
Vrchlického	1	Fritzova	1	Mostecká	1	U Pivovaru	2
Znojemská	1	Havířská	1	Na Dolech	1	zbyvající ulice zatížené 1 znásilněním jsou uvedeny v předchozích letech	
-		Pavlovova	1	U Cihelny	1		
-		Polní	1	U Hřbitova	1		
-		U Hřbitova	1	Žižkova	1		

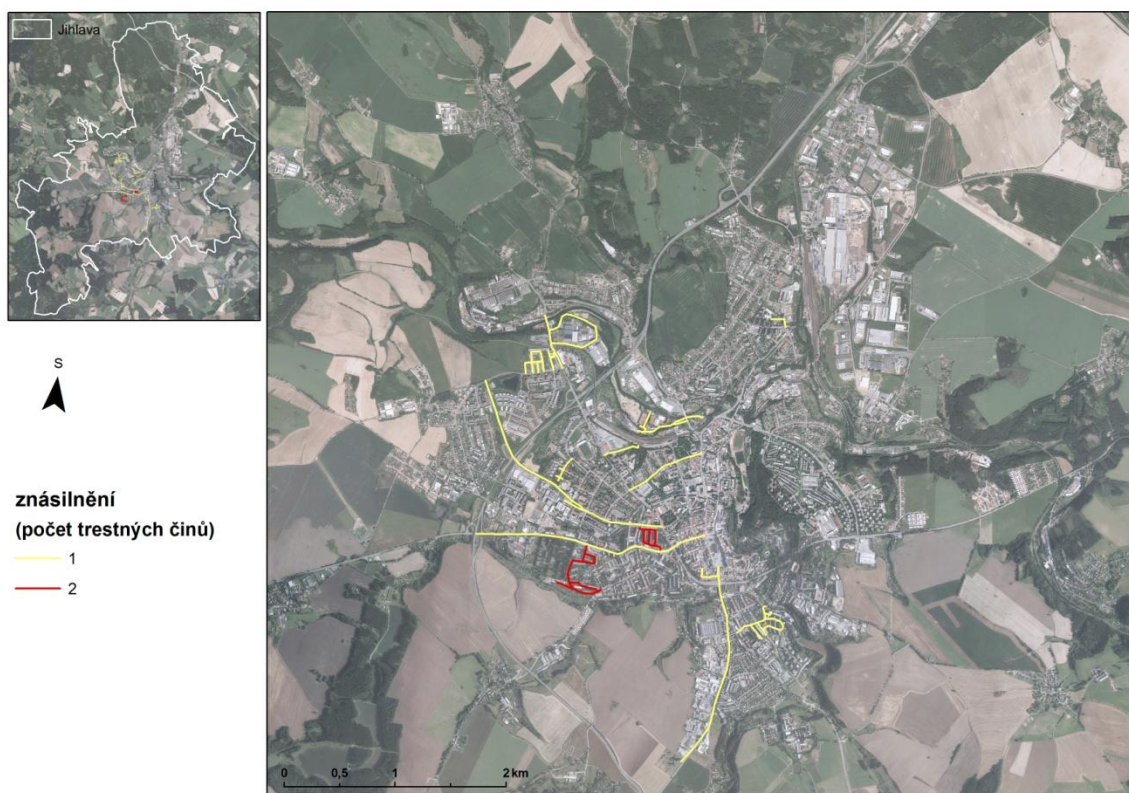
zdroj: PČR 2016b; vlastní zpracování

Následující obrázky opět zobrazují jihlavské ulice tentokrát s výskytem mravnostních trestných činů (obr. 18) a znásilnění (obr. 19). Jak bylo zmíněno u rozmístění násilné kriminality, k mravnostním trestným činům, dochází spíše v opuštěných ulicích, kdy má pachatel dostatečně vysokou pravděpodobnost, že nebude spatřen nechtěnými svědky. Jde tedy o opačný případ, než je tomu u majetkové kriminality, kdy si pachatelé vybírají spíše ulice přelidněné. Tato skutečnost se odráží také ve výsledcích mravnostní kriminality v ulicích Jihlavy, zejména u případů znásilnění. Rizikové jsou zejména parky, tunely, špatně osvětlená prostranství či oblasti s četnými zákoutími. Ovšem také okrajové lokality mohou vykazovat prvky odlehlosti, a tím pádem také zvýšené obavy z kriminality. Mezi ně lze zařadit např. ulice Na Dolech či U Hřbitova. Ulice U Cihelny představuje lokalitu tvořenou zejména garážemi, jejichž prostředí se může jevit jako rizikové, nejen z důvodu četných zákoutí, ale i z důvodu špatného osvětlení. Ulice U Pivovaru, jež tvoří převážnou část místního panelového sídliště, může díky přítomnosti vyššího počtu stromů a podoby uzavřenosti sídliště rovněž poskytovat příležitost pro kriminální činnost. Špatné osvětlení společně s blízkostí tunelu a parku a zároveň přítomností nočních zábavních podniků je zase pravděpodobnou příčinou trestných činů mravnostní kriminality zaznamenaných v ulici Mostecká. Ulice Březinova se sice nachází v blízkosti největšího jihlavského parku, avšak příčinou mravnostních trestných činů může být rovněž její velikost či výše zmiňovaná přítomnost zábavního a nákupního centra. V ulicích Žižkova či Vrchlického lze kvůli jejich délce nalézt hned několik oblastí, které jsou hůře osvětlené či odlehlé,

Obr. 18 - Výskyt mravnostní kriminality v ulicích Jihlavy v období 2013–2015
zdroj: ArcČR 2014, ČÚZK 2016, PČR 2016b; vlastní zpracování

Obr. 19 - Výskyt znásilnění v ulicích Jihlavy v období 2013–2015
zdroj: ArcČR 2014, ČÚZK 2016, PČR 2016b; vlastní zpracování

proto mohou představovat rizikové oblasti z pohledu kriminality. Nejvíce je však mravnostní kriminalitou postižena ulice Dělnická, jejíž spodní část tvoří zejména průmyslové areály (především firmy Plástikov).

Celková kriminalita v Jihlavě

Mezi sledovanou kriminalitou nejvíce postižené jihlavské ulice ve sledovaných letech i v celém období patří dle tabulky 14 následující: Brněnská, Březinova, Havlíčkova, Hradební, Jiráskova, Masarykovo náměstí, Romana Havelky a Vrchlického. Pravděpodobné příčiny tak vysokého počtu případů vybraných trestných činů (tj. majetkové, násilné a mravnostní kriminality) v daných ulicích byly popsány výše. V případě souhrnu kriminality v období 2013–2015 jsou uvedeny pouze ulice, v nichž byl celkový počet trestných činů vybraných druhů kriminality vyšší než sto případů. Nejvíce je kriminalitou postižena ulice Březinova, kde v průběhu tří let došlo k celkem 232 trestným činům. Vysoký počet případů sledované kriminality, a to 178 trestných činů, představuje Masarykovo náměstí, kdy 85 % tvoří majetková kriminalita. Nejvyšší podíl majetkových trestných činů lze nalézt v ulici Romana Havelky (98 %) a dále také v ulicích Hradební (93 %), Brněnská (91 %) a Havlíčkova (90 %). Také u ostatních zaznamenaných ulic se jedná o kriminalitu s převahou majetkových trestných činů. Výjimku lze nalézt v případě ulice Jiráskova, kde dosahuje podíl násilné kriminality až 30 %. Pravděpodobné příčiny kriminality v této ulici představují především sportovní stadiony, autobusové nádraží či park Keťásek v blízkém okolí jmenované ulice. Příčinami vysoké hodnoty kriminality v ulici Vrchlického, jsou již dříve zmiňovaná sídla jihlavské nemocnice a Policie ČR. Rozmístění celkové sledované kriminality v zájmovém území uvádí obrázek 20.

Pro analýzu kriminality v ulicích Jihlavy bylo využíváno absolutních údajů, tedy počtu trestných činů v jednotlivých ulicích. Jak však již bylo několikrát zmíněno, délka ulice představuje významný faktor v případě možnosti spáchání trestného činu (čím větší délka ulice, tím větší prostor pro protizákonné jednání). Z tohoto důvodu bylo v případě analýzy celkové sledované kriminality využito indexu zatížení ulic kriminalitou, jenž udává počet trestných činů na 100 m ulice. Tento ukazatel tedy eliminuje délku ulice, jakožto důležitého činitele zvýšené kriminality. Po použití tohoto indexu je možné pozorovat výrazné změny v ulicích, v nichž došlo k nejvyššímu počtu trestných činů (viz tab. 14 a 15). Zatímco v případě absolutního počtu trestných činů

se na předních příčkách umísťují delší ulice (více než 800 m), u indexu zatížení ulic trestnou činností jsou na předních pozicích ulice s délkou menší než 380 m. Výjimkou jsou ulice Hradební, Romana Havelky a Masarykovo náměstí, které lze spatřit v obou tabulkách. Jejich délka tedy není hlavní příčinou tak vysokého počtu trestných činů. Kriminalitou silně zasažené se jeví ulice Bezručova a U Hlavního nádraží, v nichž došlo k poměrně vysokému počtu trestných činů v poměru k jejich délce, jež nedosahuje ani 200 m. Naopak ulice Březinova, v níž došlo k nejvyššímu počtu trestných činů v celém sledovaném období i v jednotlivých letech, se mezi kriminalitou nejzatíženějšími ulicemi nevyskytuje. Lze tedy konstatovat, že v případě této ulice je její délka (cca 4,5 km) významným faktorem vysoké kriminality. Kriminalitou nejvíce zasažené je Masarykovo náměstí, u kterého lze pozorovat hodnotu indexu zatížení ulic kriminalitou 21,5 (při 178 trestných činech na území v délce 827 m). Přesto, že se jedná o plošné území, ke kriminalitě dochází dle Policie ČR a Městské policie Jihlava především v obchodech, restauračních a jiných zařízeních, jež se nachází na okraji náměstí. Z tohoto důvodu reprezentuje délka Masarykova náměstí, potřebná pro výpočet zkoumaného indexu, jeho obvodovou délku.

Tab. 14 - Ulice s nejvyšším počtem trestných činů sledované kriminality v Jihlavě (2013–2015)

Celkový počet trestných činů sledované kriminality v ulicích Jihlavy							
2013		2014		2015		2013–2015	
Březinova	85	Březinova	71	Březinova	76	Březinova	232
Masarykovo nám.	66	Hradební	70	Vrchlického	52	Masarykovo nám.	178
Havlíčková	61	Masarykovo nám.	62	Masarykovo nám.	50	Hradební	159
Jiráskova	52	Havlíčková	56	Hradební	45	Havlíčková	152
Vrchlického	47	Vrchlického	53	Romana Havelky	41	Vrchlického	152
Hradební	44	Brněnská	44	Brněnská	35	Jiráskova	122
Romana Havelky	40	Jiráskova	38	Havlíčková	35	Romana Havelky	117
Žižkova	39	Romana Havelky	36	Jiráskova	32	Brněnská	112

zdroj: PČR 2016b; vlastní zpracování

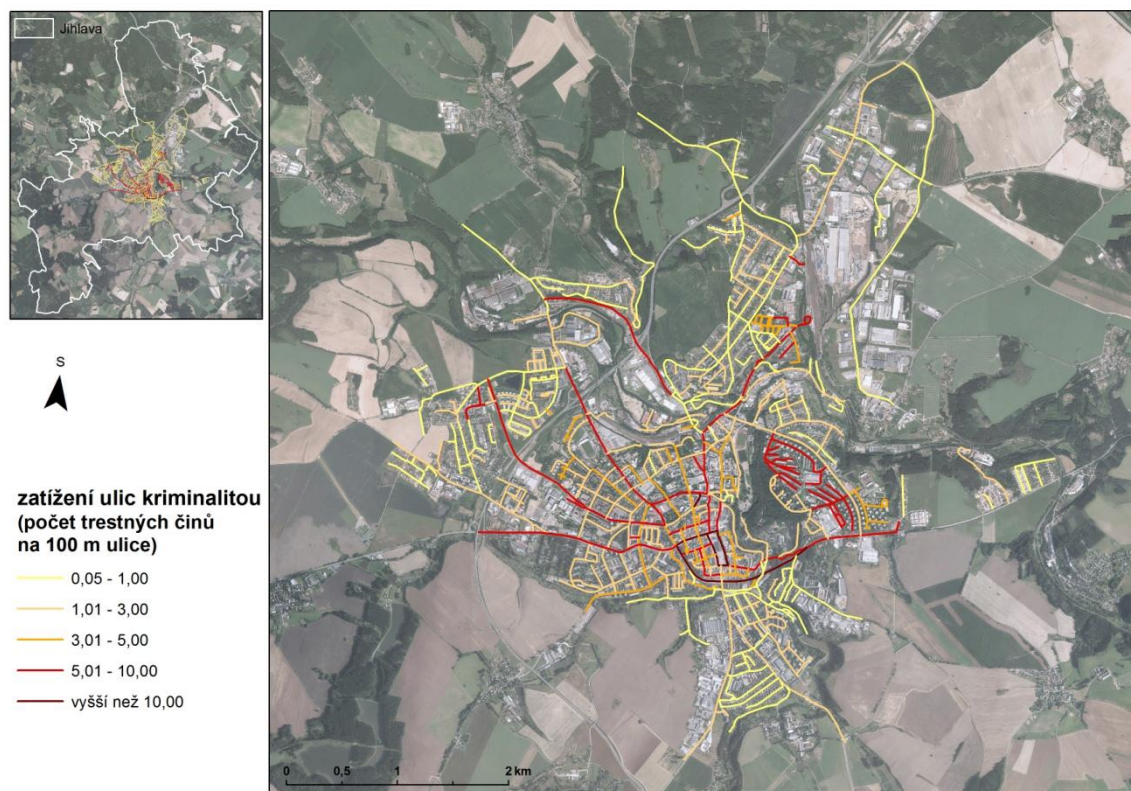
Obr. 20 - Výskyt celkové sledované kriminality v ulicích Jihlavy v období 2013–2015
zdroj: ArcČR 2014, ČÚZK 2016, PČR 2016b; vlastní zpracování

Tab. 15 - Zatížení jihlavských ulic kriminalitou (2013–2015)

Zatížení ulic kriminalitou (2013–2015)			
Ulice	Zatížení (počet trestných činů / 100 m)	Počet trestných činů	Délka ulice (m)
Masarykovo nám.	21,5	178	827
Bezručova	14,9	24	161
Hradební	11,2	159	1 420
Benešova	10,1	30	296
Křížová	9,5	27	284
Komenského	9,4	33	352
U Hlavního nádraží	8,8	14	159
Husova	8,4	32	380
Matky Boží	8,1	22	272
Romana Havelky	7,4	117	1590

zdroj: PČR 2016b; vlastní zpracování

Zatížení jihlavských ulic kriminalitou ve sledovaném období (2013–2015) je zobrazeno na obrázku 21. Vyobrazeny jsou zde pouze ulice, v nichž došlo alespoň k jednomu trestnému činu. Index ulic, v nichž nedošlo k žádnému trestnému činu, dosahuje hodnoty 0.

Obr. 21 - Zatížení jihlavských ulic kriminalitou (2013–2015)
zdroj: ArcČR 2014, ČÚZK 2016, PČR 2016b; vlastní zpracování

Největší zatížení kriminalitou lze pozorovat u ulic Benešova, Bezručova, Hradební a Masarykovo náměstí, kde je hodnota sledovaného indexu vyšší než 10. Vysoké zatížení kriminalitou (hodnota indexu 5–10), je možné spatřit v případě ulic s výraznou délkou, jako jsou např. ulice Brněnská, Březinova, Havlíčkova, Jiráskova či Žižkova.

7. PERCEPCE KRIMINALITY V ŘEŠENÉM ÚZEMÍ

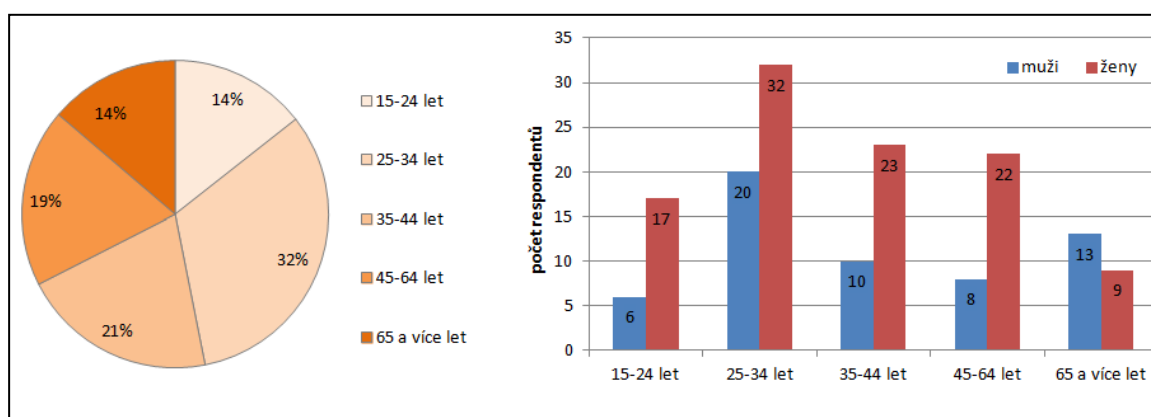
Za účelem analýzy percepce kriminality na území města Jihlavy bylo využito dotazníkového šetření (jeho podoba viz kapitola 4). Než však bylo možné analyzovat výsledky tohoto šetření, bylo nezbytné charakterizovat strukturu respondentů.

7.1 Struktura respondentů

Celkový počet respondentů, kteří se zapojili do dotazníkového šetření, představoval 160 osob. Z toho bylo 57 mužů a 103 žen. Zvýšený počet žen je způsoben jejich všeobecně větší ochotou účastnit se dotazníkového šetření a zároveň bližšího vztahu k tématu této práce, tedy vnímání strachu ze zločinu.

Věková struktura

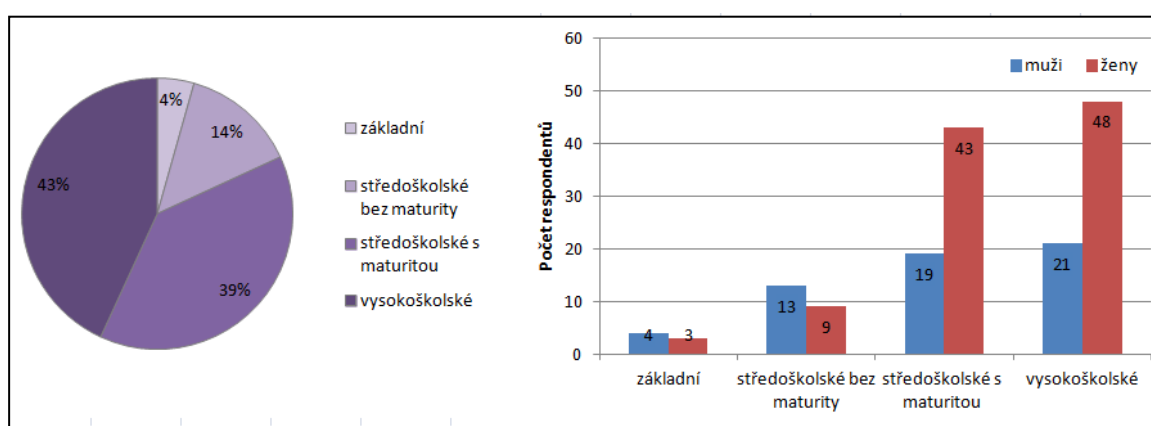
Věkovou strukturu respondentů znázorňuje obrázek 22. Největší podíl (32 %) představují respondenti v rozmezí 25–34 let. Dotazované osoby mladší věkové kategorie, tedy ve věku 15–24 let, tvoří 14 %. Stejného podílu dosahují také respondenti starší 65 let. Více než pětina (21 %) dotázaných spadá do věkové kategorie 35–44 let a zbývajících 19 % představují respondenti ve věku 45–64. Až na kategorii seniorů (osob starších 65 let) převažují ve všech věkových kategoriích ženy nad muži.

Obr. 22 - Struktura respondentů dle věku a pohlaví
zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Vzdělanostní struktura

Ze vzdělanostní struktury respondentů, jež je zobrazena na obr. 23, lze pozorovat nejvyšší zastoupení vysokoškolsky vzdělaných osob (43 %). Středoškolského vzdělání dosáhlo celkem 53 % dotázaných, z toho 39 % tvoří osoby s maturitou a dalších 14 % osoby bez maturity. Základní vzdělání je zastoupeno pouze 4 % respondentů. Převahu dotazovaných žen nad muži lze pozorovat v případě vysokoškolského a středoškolského vzdělání s maturitou. Oproti tomu v kategoriích základního a středoškolského vzdělání bez maturity je zastoupeno více mužů než žen.

Obr. 23 - Struktura respondentů dle nejvyššího dosaženého vzdělání a pohlaví
zdroj: vlastní dotazníkové šetření

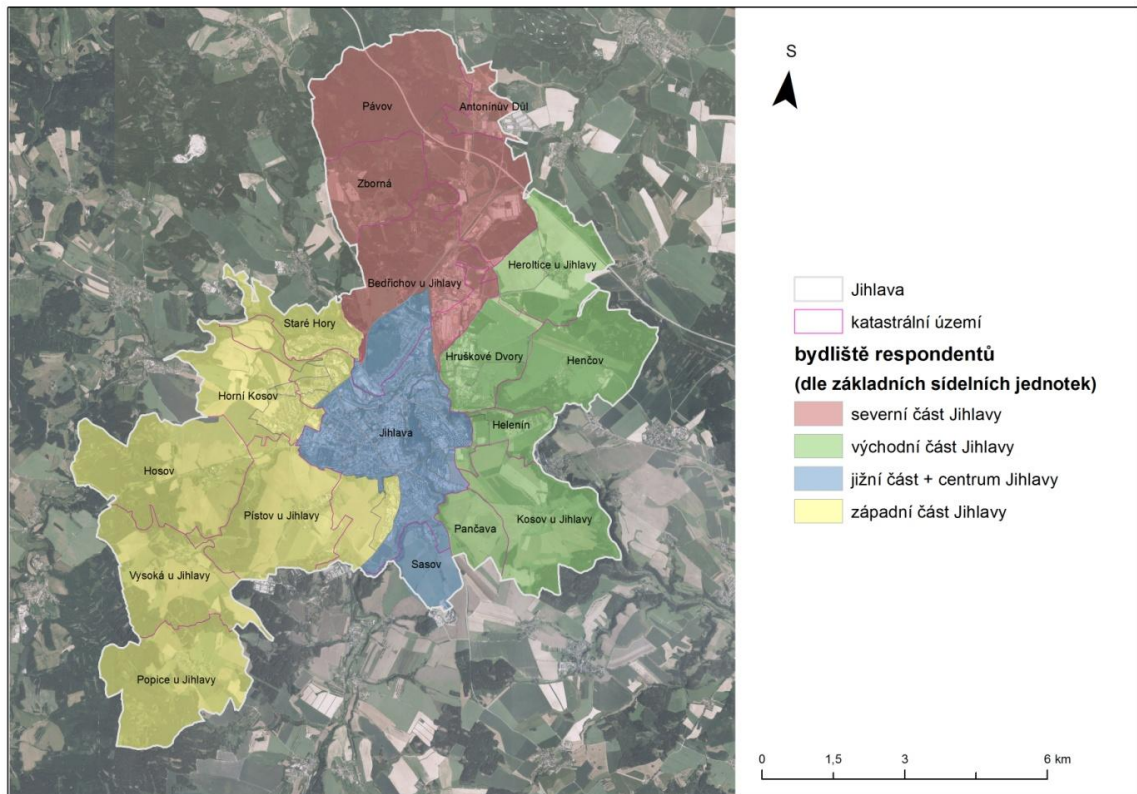
Bydliště

Aby bylo možné analyzovat bydliště respondentů, bylo nutné rozdělit území Jihlavy na menší územní celky. Došlo tedy k vymezení čtyř částí v rámci Jihlavy, a to na základě základních sídelních jednotek (ZSJ). Okrajové oblasti Jihlavy jsou představovány severní částí, východní částí a západní částí města, poslední část tvoří samotné centrum Jihlavy a jeho zázemí společně s okrajovou jižní částí (viz obr. 24). Poslední kategorií jsou ostatní obce, z nichž respondenti do Jihlavy dojíždí, zejména za prací či školou.

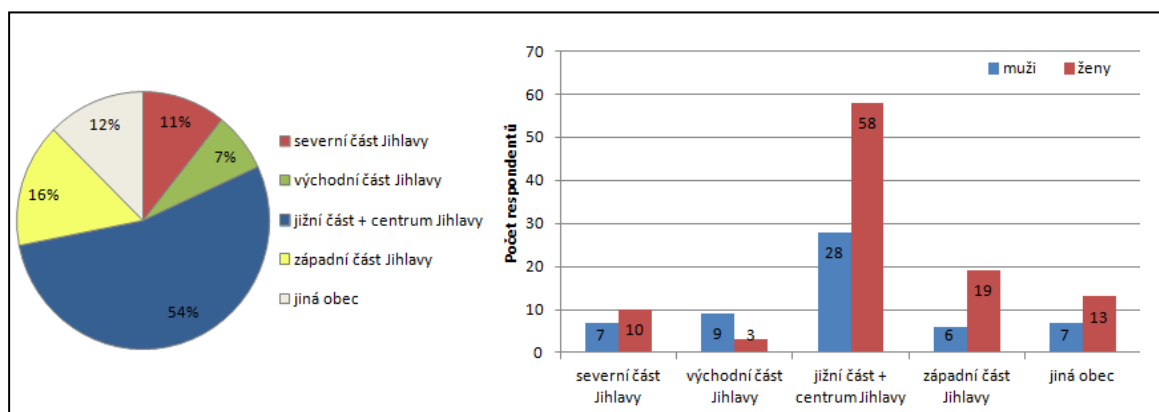
Z Jihlavy pochází celkem 88 % respondentů, zbývajících 12 % tvoří dojíždějící. Nejvíce dotazovaných osob (54 %) bydlí v samotném centru města či v jeho jižní části, jak lze vidět na obrázku 25. Ze západní části Jihlavy je zastoupeno 16 % dotázaných osob, z východní části 7 % a ze severní části Jihlavy 11 % respondentů. Dojížděkových obcí bylo v rámci šetření zaznamenáno celkem 12 (Bohdalov, Brtnice, Čechtín, Dolní

Cerekev, Dušejov, Jezdovice, Kamenice u Jihlavy, Měřín, Nové Město na Moravě, Puklice, Smrčná a Vysoké Studnice). Počet dotazovaných mužů převažuje nad počtem žen pouze ve východní části Jihlavy. Ve zbývajících částech Jihlavy a rovněž v dojížděkových obcích mají naopak převahu ženy.

Obr. 24 - Vymezení částí Jihlavy pro zaznamenání bydliště respondentů dle ZSJ
zdroj: ArcČR 2014, ČÚZK 2016; vlastní zpracování

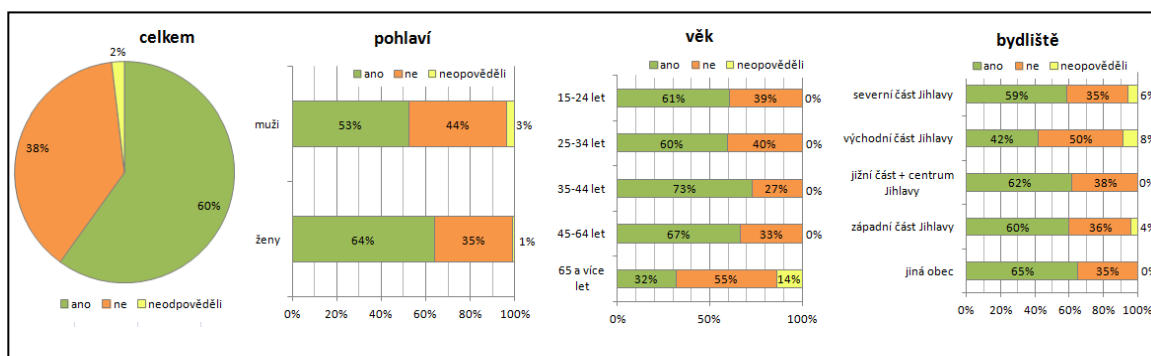
Obr. 25 - Struktura respondentů dle bydliště a pohlaví
zdroj: vlastní dotazníkové šetření

7.2 Percepce bezpečnosti v Jihlavě z pohledu respondentů

V rámci dotazníkového šetření odpovídali respondenti na otázky týkající se kriminality a s ní spojené percepce kriminality, přičemž součástí šetření bylo rovněž vymezování nebezpečných lokalit z hlediska kriminality v řešeném území. Vyhodnocení zaznamenaných odpovědí je blíže rozpracováno dle jednotlivých otázek se zaměřením na pohlaví, věk a bydliště respondentů. Vzdělanost nebyla při vyhodnocování blíže popisována, neboť v porovnání s výše zmíněnými ukazateli nepředstavuje tak významného činitele z hlediska percepce strachu z kriminality. Konkrétní data z dotazníkového šetření, včetně identifikačních údajů respondentů, jsou uložena na příloženém CD-ROMu jako volná příloha.

Cítíte se bezpečně na území města Jihlavy? Pokud ne, co je příčinami těchto obav?

Z celkového počtu 157 odpovědí (3 dotazovaní neodpověděli) se na území Jihlavy cítí bezpečně 60 % respondentů, oproti tomu 38 % dotazovaných pociťuje určité nebezpečí, jak znázorňuje obrázek 26. U obou pohlaví převažuje kladná odpověď, bezpečně se tedy cítí 53 % dotazovaných mužů a 64 % žen. Z hlediska věku se cítí bezpečně většina respondentů ve všech věkových kategoriích až na osoby starší 65 let, u nichž převažuje vnímání pocitu nebezpečí (55 %). Nejvyšší podíl kladné odpovědi je zaznamenán ve věkové kategorii 35–44 let, a to 73 %, naopak nejnižší u seniorů (65 let a více), kdy se cítí bezpečně pouze 32 % dotázaných. Při porovnání rozdílnosti vnímání bezpečnosti podle bydliště respondentů se nebezpečně cítí až polovina dotázaných z východní části Jihlavy. U respondentů z ostatních částí Jihlavy včetně dojíždějících převažuje pocit bezpečí. V případě osob z dojížděkových obcí až 65 %.

Obr. 26 - Vyhodnocení otázky "Cítíte se bezpečně na území města Jihlavy?"
zdroj: vlastní dotazníkové šetření

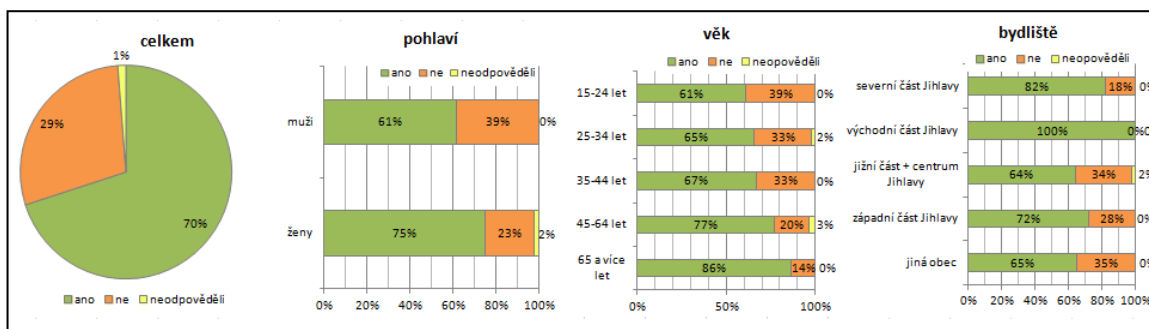
Z hlediska pohlaví a věku byl v případě žen zaznamenán nejvyšší podíl dotazovaných, jež se na území Jihlavy necítí bezpečně, ve věku 25–34 let (47 %). Zaměří-li se pozornost na muže, jsou to věkové kategorie 45–64 let a starší 65 let (63 %, resp. 62 %). Naopak nejbezpečněji se cítí ženy ve věku 45–64 let (77 %), v případě mužů se jedná o věkové kategorie 25–34 let a 35–44 let (70 %).

Nejčastěji uváděnou příčinou obav je přítomnost romské menšiny, osob bez domova a obecně nepřizpůsobivých občanů na území města. Za další příčiny pocitu nebezpečí byly respondenty uváděny skupinky mládeže, osoby pod vlivem omamných látek vč. alkoholu, ale také špatné osvětlení.

Vyhýbáte se při cestě po Jihlavě nějakým oblastem z důvodu pocitu nebezpečí?

Při cestě po Jihlavě se z důvodu vnímání pocitu nebezpečí vyhýbá určitým oblastem 70 % respondentů, naopak 29 % dotázaných se nevyhýbá žádným oblastem, zbývající 1 % respondentů neodpovědělo (viz obr. 27). Z genderového hlediska si kvůli bezpečnosti upravuje trasu cesty až 75 % žen a 61 % mužů. Strach ovlivňující pohyb po Jihlavě se s přibývajícím věkem zvyšuje. Určitým oblastem se tedy z důvodu nebezpečí vyhýbá 61 % respondentů ve věku 15–24 let, ovšem v případě dotazovaných osob starších 65 let si volí bezpečnější cestu až 86 %. Upřednostnění bezpečnější cesty bylo zaznamenáno u všech respondentů pocházejících z východní části Jihlavy (100 %). Oproti tomu nejvyšší podíl dotázaných, kteří nijak neomezují svůj pohyb po městě, představují obyvatelé bydlící v centru či jižní části Jihlavy (34 %) a také dojíždějící z okolních obcí (35 %).

Na základě výzkumu si z hlediska pohlaví a věku nejvíce přizpůsobují svou cestu po Jihlavě respondenti starší 65 let, a to v případě žen (89 %) i mužů (85 %). Naopak nejméně se omezují muži ve věku 15–24 let (67 %). U žen se jedná o věkové kategorie 15–24 let a 25–34 let (29 %, resp. 28 %).

Obr. 27 - Vyhodnocení otázky „Vyhýbáte se při cestě po Jihlavě nějakým oblastem z důvodu pocitu nebezpečí?“

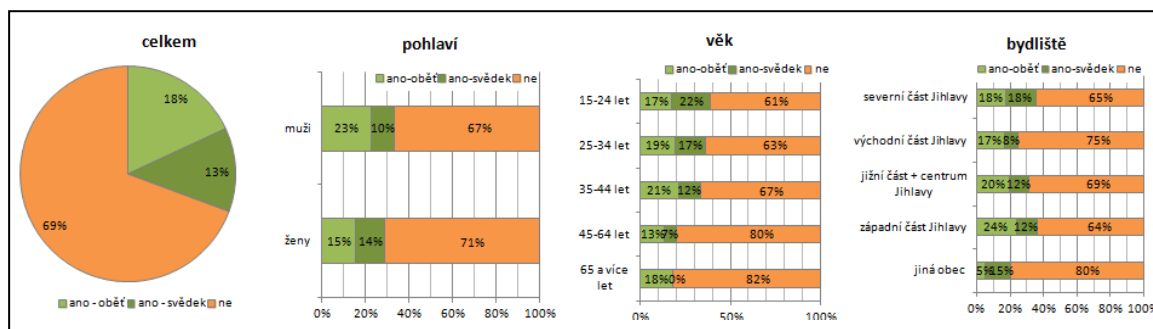
zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Stal(a) jste se Vy nebo člen Vaší rodiny obětí nebo svědkem trestného činu, či pokusu o trestný čin? Ohlásili jste tento trestný čin či pokus o trestný čin na policii?

S trestným činem se osobně či v rámci rodiny setkalo celkem 31 % dotazovaných osob, z toho 18 % respondentů tvoří oběti a zbývajících 13 % představují svědci (viz obr. 28). Na základě pohlaví mají s trestnou činností zkušenost spíše muži (33 %) nežli ženy (29 %), přičemž se častěji jednalo spíše o oběti než svědky. V případě mužů představují oběti 23 %, zatímco svědci 10 %. U žen je tento podíl téměř vyrovnaný, kdy oběti tvoří 15 % a svědci 14 %. Zatímco až 82 % respondentů starších 65 let se s trestným činem neseťkalo, nejvíce obětí trestné činnosti je zaznamenáno ve věkové kategorii 35–44 let (21 %), v případě svědků pak dotazovaní ve věku 15–24 let (22 %). Nejčastěji byli trestné činnosti přítomni respondenti ze severní a západní části Jihlavy (36 %). V případě západní části představují oběti 24 % a svědci 12 %, v případě severní části však tvoří svědci i oběti stejný podíl, a to 18 %. Oproti tomu 80 % osob bydlících v okolních obcích se s trestnou činností neseťkalo.

Zaměří-li se pozornost na pohlaví a věk, představují nejčastěji zaznamenané oběti trestné činnosti věkové kategorie 35–44 let (26 %) u žen a 15–24 let (33 %) u mužů. V případě svědků je to věk 15–24 let (24 %) u žen a 25–34 let (20 %) u mužů. Naopak mezi ženami nejvíce zastoupenou věkovou skupinu, která se s trestnou činností nikdy neseťkala, představují respondentky ve věku 45–64 let (86 %), mezi muži pak 35–44 leté osoby (90 %).

Obr. 28 - Vyhodnocení otázky "Stal(a) jste se Vy nebo člen Vaší rodiny obětí nebo svědkem trestného činu, či pokusu o trestný čin?"
zdroj: vlastní dotazníkové šetření

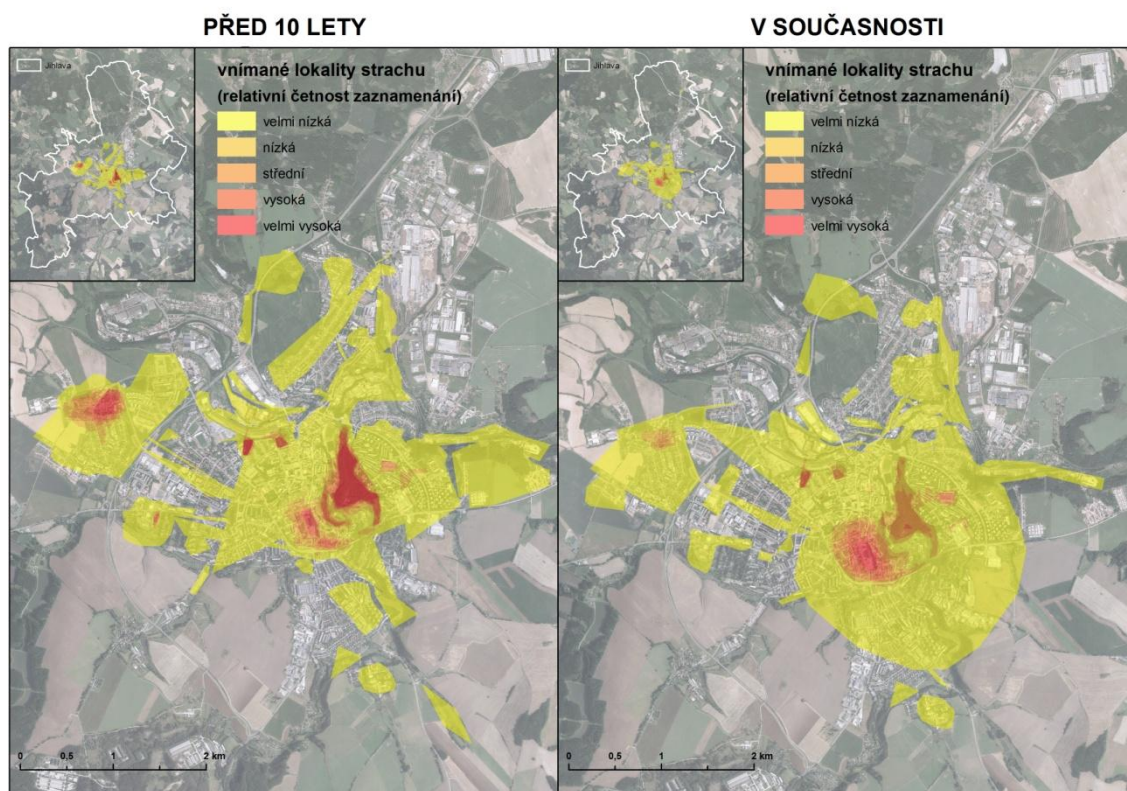
Tuto trestnou činnost oznámilo pouze 12 % dotázaných, kteří se stali obětí či svědkem, ovšem 59 % osob tento trestný čin neoznámilo. Oznámení o trestném činu podávali spíše oběti (8 %) nežli svědci (3 %). Z genderového hlediska oznamovali trestnou činnost častěji muži (18 %) než ženy (12 %). Při porovnání rozdílnosti odpovědí dle věku oznámily trestnou činnost spíše osoby mladší, ve věku 25–34 let (21 %), zatímco lidé starší 45 let trestnou činnost neoznámili (77 %).

7.3 Vymezení nebezpečných lokalit v Jihlavě

Zbývající dvě otázky byly zaměřeny na zakreslování lokalit, kde se respondenti necítí bezpečně, a to ve dvou časových úsecích - v současnosti a před deseti lety. V průběhu tohoto období došlo v zájmovém území ke změnám nejen v rámci výstavby, ale také v bytové politice. Z tohoto důvodu je možné pozorovat zaznamenané změny v percepce bezpečnosti.

Na obrázku 29 jsou znázorněny vnímané lokality strachu před deseti lety a v současnosti. V obou případech je možné nalézt několik výraznějších oblastí dle četnosti zaznamenání. V období před deseti lety lze spatřit přibližně sedm nejčastěji zaznamenaných lokalit, v nichž lidé nejvíce pociťují strach. Jedná se o následující lokality: největší jihlavský lesopark Heulos (obě jeho části – Velký i Malý), park Keťásek pod autobusovým nádražím, Park Legionářů nad městským vlakovým nádražím, sídliště Horní Kosov, Masarykovo náměstí a přilehlé ulice, lokalita Havaj vedle ústředního hřbitova a část sídliště Březinovy sady představovaná nákupním a zábavním centrem. Nejvyšší celková váha představující míru obav se nachází na území Heulosu a dosahuje hodnoty 65. V případě současnosti lze identifikovat

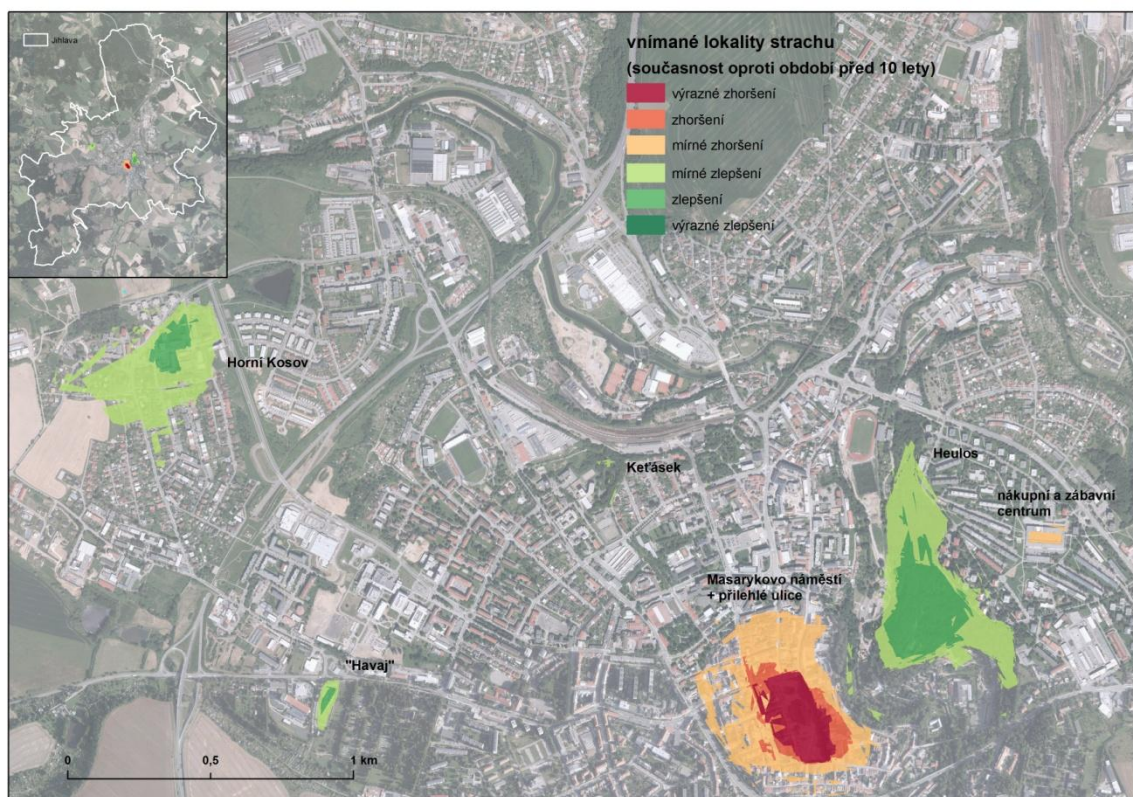
přibližně šest lokalit s nejvyšší četností zaznamenání. Jedná se o stejné lokality, jež byly zaznamenány pro předešlé sledované období kromě lokality Havaj, kde došlo v nedávné době k demolici holobytů a díky tomu zániku této sociálně vyloučené lokality. Změnila se však míra obav v těchto oblastech. Nejvyšší celková váha obav se pro současnost nachází na Masarykově náměstí a dosahuje hodnoty 195.

Obr. 29 - Vnímané lokality strachu zaznamenané respondenty z hlediska časového období
zdroj: ArcČR 2014, ČÚZK 2016, vlastní dotazníkové šetření

Následující obrázek 30 zobrazuje změny míry relativní četnosti zaznamenání lokalit strachu v období před deseti lety oproti současnosti. Zde lze spatřit šest výše zmíněných lokalit. Zatímco ve čtyřech oblastech došlo ke zlepšení vnímání strachu (Havaj, Heulos, Horní Kosov a Keťásek), ve zbývajících dvou je možné sledovat nárůst strachu. Těmito lokalitami jsou Masarykovo náměstí s přilehlými ulicemi a okolí nákupního a zábavního centra na sídlišti Březinovy sady. V parku Keťásek lze pozorovat pouze mírné zlepšení, ve zbývajících třech lokalitách však nalezneme významnější zlepšení. Na Horním Kosově se jedná o lokalitu tvořenou ulicemi Jarní a Zimní, v případě Heulosu je to centrální oblast kolem Hrádku. Oblasti výrazného zlepšení, tedy nejvyšší klasifikované změny, představují nepatrné plochy nacházející se na Heulose. Naopak nejvýraznější zhoršení je zaznamenáno pro Masarykovo náměstí

a části ulic Benešova, Palackého a Židovská. Zhoršení ve vnímání strachu lze spatřit v blízkém okolí náměstí, především ve zbývajících částech výše zmiňovaných ulic a dále také v ulicích Farní, U Mincovny či na Jakubském náměstí. Ve vzdálenějších ulicích od náměstí můžeme pozorovat mírné zhoršení vnímání obav, jedná se např. ulice Husova, Komenského, Kosmákova, Matky Boží či Mrštíkova. Mírné zhoršení ve vnímání strachu vykazuje také druhá lokalita, tedy okolí nákupního a zábavního centra na sídlišti Březinovy sady. Porovnáme-li hodnoty změny ve vnímání obav před deseti lety oproti současnosti, dosahuje zlepšení nejvyšší hodnoty 65, zatímco zhoršení až -176.

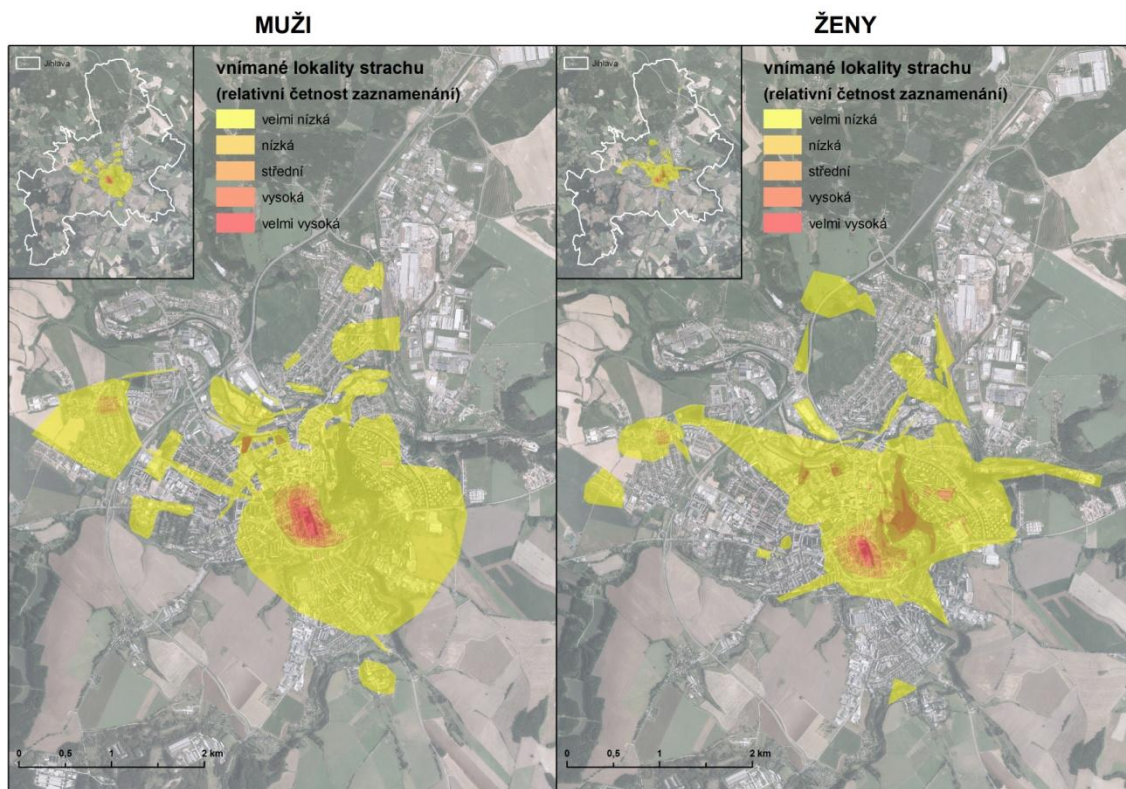

Obr. 30 - Porovnání vnímaných lokalit strachu zaznamenaných respondenty v současnosti oproti období před 10 lety
zdroj: ArcČR 2014, ČÚZK 2016, vlastní dotazníkové šetření

Při bližším zaměření pozornosti na pohlaví, což je nejčastěji zkoumaný faktor ve studiích rozdílnosti percepce strachu z kriminality, lze spatřit také v případě Jihlavy určité rozdíly (viz obr. 31). Jak muži, tak i ženy vnímají nejčastěji pocit nebezpečí v lokalitách Masarykovo náměstí, Horní Kosov, park Keťásek, Park Legionářů a nákupní a zábavní centrum na sídlišti Březinovy sady. V případě žen patří k významným vnímaným lokalitám strachu také lesopark Heulos (Malý i Velký), blízké okolí výše jmenovaného nákupního a zábavního centra, ale i další oblast na stejném

sídlišti, jež je tvořena především garážemi. U žen lze při bližším zkoumání pozorovat zakreslení spíše více odlehlých lokalit a parků, např. Reindlerův Dvůr a U Boroviny v blízkosti dálničního přivaděče, okolí vlakového nádraží či Park M. R. Štefánika. V případě mužů je možné pozorovat oproti ženám vyšší relativní četnost zaznačení např. v oblasti u vchodu do City Parku z ulice U Dlouhé stěny.

Obr. 31 - Vnímané lokality strachu zaznamenané respondenty v současnosti z hlediska pohlaví
zdroj: ArcČR 2014, ČÚZK 2016, vlastní dotazníkové šetření

8. POROVNÁNÍ VNÍMANÝCH LOKALIT STRACHU A SKUTEČNÉ KRIMINALITY

Na základě provedených analýz je možné porovnat respondenty zaznačené lokality, kde se necítí bezpečně, se skutečnou kriminalitou a rovněž s vytipovanými rizikovými lokalitami v řešeném území. Pro potřebu porovnání byla vytvořena finální mapa (obr. 33), v níž jsou zobrazena následující data:

- skutečná celková kriminalita⁵ v období 2013–2015 v prostorovém rozlišení ulic;
- vnímané lokality strachu zakreslené v rámci dotazníkového šetření;
- rizikové lokality⁶ vytipované na základě poznatků zmíněných v teoretické části a s ohledem na socioekonomickou analýzu řešeného území.

Nejvíce lidé pociťují strach na Masarykově náměstí. Tento výsledek koresponduje se skutečnou kriminalitou, která dosahuje druhé nejvyšší hodnoty (178 trestných činů) za období 2013–2015. Zároveň je Masarykovo náměstí místem s nejvyšší hodnotou indexu kriminality (21,5 trestných činů na 100 m ulice) ve sledovaném území.

Obr. 32 - Pohled na horní část Masarykova náměstí (okolí Mariánského sloupu)
zdroj: vlastní archiv autorky

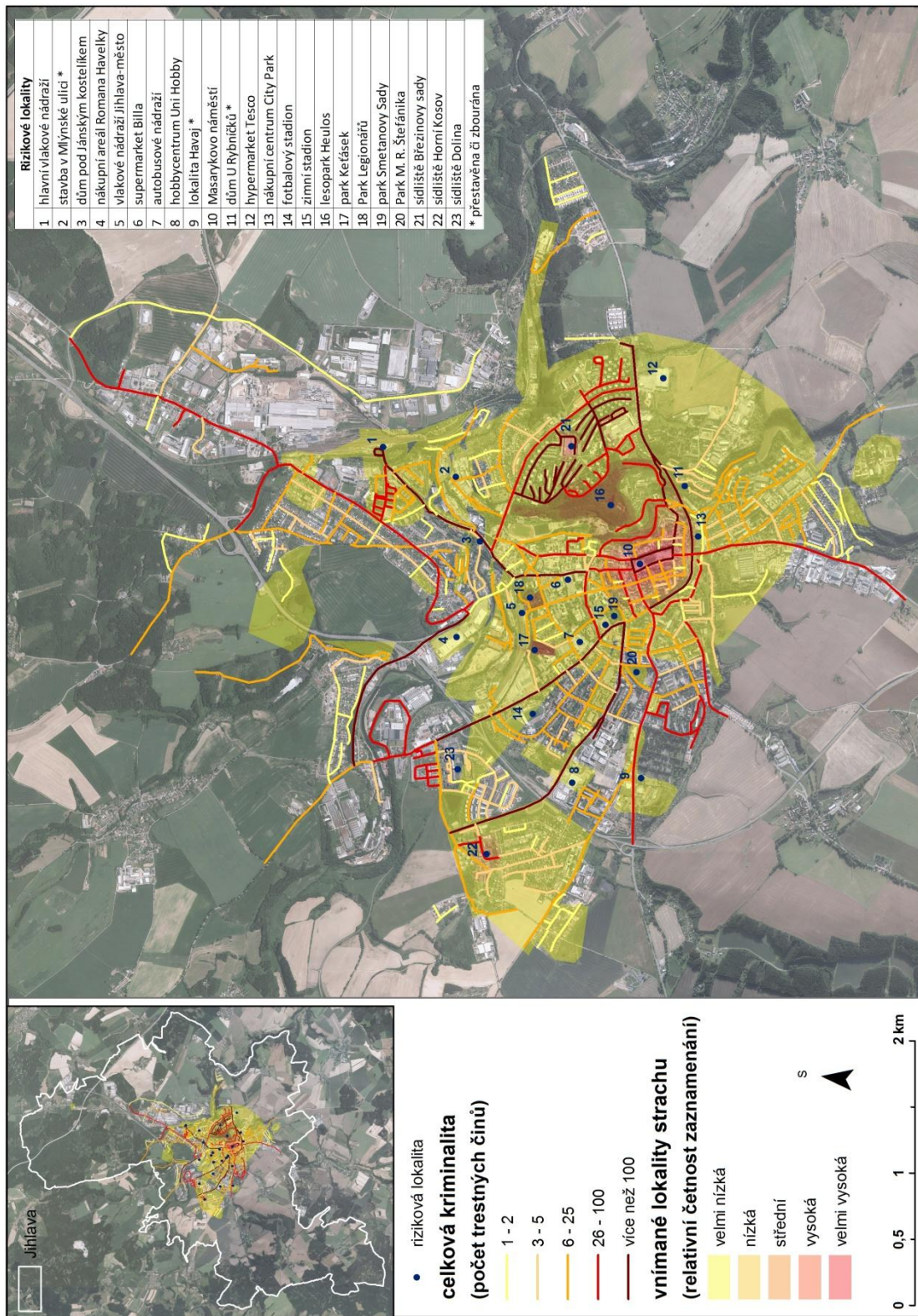
⁵ celkovou kriminalitou se v tomto případě myslí součet trestných činů vybraných druhů kriminality, tj. majetkové, násilné a mravnostní

⁶ pro lepší přehlednost byly tyto vrstvy zobrazeny v bodové podobě, přesné vymezení je znázorněno na obr. 6

Za nebezpečné označili respondenti také blízké okolí náměstí. Míra skutečné kriminality se v těchto oblastech liší, ovšem v žádné přilehlé ulici nebylo za sledované období zaznamenáno více než 100 trestných činů. Vysokou míru obav pocítují lidé také v parku Keřásek. Ulice, jež jej obklopují, však vykazují v letech 2013–2015 relativně nízkou míru trestné činnosti (méně než 25 trestných činů). Jako méně bezpečné lokality na území Jihlavy byly z pohledu respondentů identifikovány další čtyři oblasti. Jedná se o sídliště Horní Kosov, nákupní a zábavní centrum na sídlišti Březinovy sady, lesopark Heulos a Park Legionářů. V případě sídliště Březinovy sady, resp. nákupního a zábavního centra v této lokalitě, je možné pozorovat vůbec nejvyšší míru skutečné kriminality ve sledovaném období, a to až 232 trestných činů. O něco nižší, avšak obecně stále vysokou míru trestné činnosti lze pozorovat také v ulicích obklopující lesopark Heulos. V případě části sídliště Horní Kosov (okolí tzv. účka) lze vyšší míru skutečné kriminality spatřit pouze v přilehlé ulici Jarní, okolní ulice vykazují nižší trestnou činnost. Park Legionářů obklopují oproti výše jmenovaným lokalitám ulice s relativně nízkou mírou kriminality (do 25 trestných činů). Všech šest výše zmíněných lokalit bylo vytipováno a označeno jako potenciální rizikové lokality s předpokladem zvýšeného vnímání strachu, což se potvrdilo.

Vysoký počet trestných činů (více než 100) byl v letech 2013–2015 zaznamenán také v ulicích Brněnská, Havlíčkova, Hradební, Jiráskova, Romana Havelky a Vrchlického. Oblasti nacházející se v blízkosti těchto ulic byly obyvateli a návštěvníky Jihlavy rovněž značeny jako vnímané lokality strachu, ovšem s velmi nízkou mírou obav. Vyšší četnost zaznamenaných lokalit, a tudíž vyšší míru obav, lze nalézt pouze podél ulic Brněnská a Hradební, a to zejména v oblastech hradebního parkánu. V blízkosti těchto ulic se ovšem nachází několik míst, která byla označena jako potenciální rizikové lokality. V tomto případě tedy nejsou zmíněná vytipovaná místa vnímána jako lokality strachu, ale lze předpokládat, že některé z nich představují příčiny vysoké míry skutečné kriminality v okolních ulicích, zejména majetkové. Jedná se především o následující: hypermarket Tesco v ulici Brněnská, nákupní centrum City Park v ulici Hradební, nákupní areál na ulici Romana Havelky, supermarket Billa a hlavní vlakové nádraží na ulici Havlíčkova.

Obr. 33 - Porovnání rizikových lokalit, skutečné kriminality a vnímaných lokalit strachu v současnosti
 zdroj: ArcČR 2014, ČÚZK 2016, PČR 2016b; vlastní dotazníkové šetření,
 pozn. celková kriminalita představuje součet trestných činů sledované kriminality (tj. majetkové, násilné a mravnostní) za období 2013–2015

Pro možnost bližšího porovnání potenciálních a vnímaných lokalit strachu byla provedena analýza získaných dat, při níž byly zjištěny hodnoty vnímaného strachu. Výsledné hodnoty jsou zobrazeny v tabulce 16, kde sloupec *maximum* zobrazuje maximální míru nasčítaných hodnot vnímaného strachu, sloupec *minimum* naopak minimální míru nasčítaných hodnot vnímaného strachu a sloupec *průměr* hodnotu váženého průměru nasčítaných hodnot vnímaného strachu, kde je váhou plošný rozsah.

Tab. 16 - Hodnoty vnímaného strachu v jednotlivých rizikových lokalitách

Identifikační číslo v mapě	Riziková lokalita	Zjištěné hodnoty vnímaného strachu			
		Minimum	Maximum	Průměr	Pořadí
10	Masarykovo náměstí	30	195	119,5	1
16	lesopark Heulos	3	24	15,7	2
17	park Keťásek	1	30	14,4	3
18	Park Legionářů	2	24	11,6	4
22	sídliště Horní Kosov	1	22	9,9	5
21	sídliště Březinovy sady	2	29	7,7	6
13	nákupní centrum City Park	2	13	7,6	7
6	Billa	6	11	7,4	8
7	autobusové nádraží	4	9	7,3	9
19	park Smetanovy sady	2	14	6,3	10
5	vlakové nádraží Jihlava - město	3	13	6,1	11
11	dům U Rybníčků	2	9	4,0	12
2	stavba v Mlýnské ulici	3	5	3,7	13
1	hlavní vlakové nádraží Jihlava	1	5	3,0	14
15	zimní stadion	1	5	2,5	15
12	Tesco	1	6	1,9	16
20	park M. R. Štefánika	0	4	1,2	17
8	Uni Hobby	0	3	1,0	18
3	dům pod Jánským kostelíkem	0	4	1,0	19
9	Havaj	0	1	0,9	20
4	nákupní centrum Romana Havelky	0	4	0,8	21
14	fotbalový stadion	0	3	0,5	22
23	sídliště Dolina	0	2	0,3	23

zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Nejvyšší maximální hodnota byla zaznamenána na Masarykově náměstí, a to 195. Jelikož se dotazníkového šetření zúčastnilo 160 osob, je zřejmé, že byla tato lokalita značována s vyšší vahou obav. Z hlediska maxima dosahovala v pořadí druhá lokalita (Keťásek) hodnoty 30, tudíž lze pozorovat výrazný odstup od Masarykova náměstí, jež zaujímá specifické postavení v rámci percepce strachu. Nejnižší minimální hodnota

dosahovala nuly, tedy určitá část v dané lokalitě nebyla zaznačena ani jedním respondentem. Tento případ se týká celkem sedmi lokalit, viz tab. 16. Nejpřesnějším ukazatelem je vážený průměr, proto byly v tabulce lokality seřazeny podle tohoto indikátoru. Také z hlediska váženého průměru dosahuje nejvyšší hodnoty Masarykovo náměstí, a to 119,5. Na druhém místě, opět s výrazným odskokem, je lesopark Heulos s hodnotou 15,7. Naopak z vymezených rizikových lokalit lze nejnižší průměrnou hodnotu vnímaného strachu nalézt na sídlišti Dolina (0,3).

Obr. 34 - Pohled na část lesoparku Malý Heulos
zdroj: vlastní archiv autorky

Součástí vyhodnocení je také fotodokumentace. V tištěné práci jsou však z kapacitního důvodu vloženy pouze dvě fotografie (obr. 32 a 34). Zbylé fotografie identifikovaných lokalit strachu jsou součástí fotodokumentace v rámci volné přílohy (CD-ROM).

9. ZÁVĚR

Vnímání strachu z kriminality se mezi lidmi liší. V rámci studií zaměřených na percepci strachu jsou zkoumány rozdíly zejména v závislosti na pohlaví, věku a prostředí. Také v případě dotazníkového šetření prováděného v rámci této práce mezi místními obyvateli v Jihlavě, s využitím konceptu pocitových map, byl kladen důraz na odlišnosti ve vnímání bezpečnosti na území města u výše uvedených demografických charakteristik. Po jeho vyhodnocení však nelze potvrdit úplnou shodu se závěry výzkumů a studií zmíněných v teoretické části.

Na základě dotazníkového šetření se v Jihlavě cítí bezpečně až 60 % respondentů, ovšem až 70 % dotazovaných se z důvodu percepce strachu vyhýbá určitým oblastem. Z hlediska pohlaví se cítí bezpečněji spíše ženy než muži, na druhou stranu se však ženy v porovnání s muži více vyhýbají určitým lokalitám z důvodu vnímání pocitu nebezpečí. Zároveň představují ženy častější svědky trestné činnosti, zatímco muži jsou naopak častějšími oběťmi. Podle většiny studií (viz druhá kapitola) však pociťují větší strach spíše ženy než muži, ovšem vyšší pravděpodobnost viktimizace je zaznamenána u mužů. Výsledky šetření z hlediska pohlaví tedy korespondují s obecnými závěry jen částečně.

Zaměří-li se pozornost na věk, pak se v Jihlavě nejbezpečněji cítí lidé ve věkové kategorii 35–44 let, kteří však paradoxně dosahují nejvyššího podílu obětí trestné činnosti. V závislosti na vnímání pocitu nebezpečí si nejméně přizpůsobují svou cestu osoby v nejmladší věkové kategorii 15–24 let, u nichž byl zároveň zaznamenán nejvyšší podíl osob, jež se setkaly s trestnou činností v roli svědků. Jako nejméně bezpečnou vnímají Jihlavu respondenti starší 65 let, kteří se v rámci všech věkových kategorií nejvíce vyhýbají určitým oblastem a současně představují nevyšší podíl osob, které se s trestnou činností nesetkaly. Tyto výsledky odpovídají závěru ze studií prováděných v 70. až 80. letech, kdy větší strach pociťovali spíše starší lidé. V současných výzkumech ovšem vychází jako bojácnější spíše osoby mladší.

Nejvyšší podíl osob, jež se na území města Jihlavy necítí bezpečně, představují obyvatelé východní části Jihlavy. Zároveň se v souvislosti s vnímáním pocitu nebezpečí vyhýbají určitým oblastem všichni dotazovaní pocházející právě z této části Jihlavy. Zároveň však představují nejmenší podíl obyvatel v rámci sledovaných částí Jihlavy, kteří se stali obětí či svědkem trestné činnosti. Naopak nejbezpečněji se v Jihlavě cítí

dojíždějící z okolních obcí, kteří si nejméně přizpůsobují trasu cesty a současně představují nejnižší podíl respondentů z hlediska bydliště, kteří se setkali s trestnou činností. V tomto případě se opět výsledky šetření shodují s obecnými závěry jen částečně, neboť největší obavy z kriminality obecně pociťují osoby bydlící v centru města, přičemž východní část Jihlavy není za centrum považována, a naopak nejméně se obávají osoby bydlící v menších obcích či na venkově, což se v prováděném šetření potvrdilo.

Ve všech zkoumaných územích, tj. ČR, Kraj Vysočina, okres Jihlava a město Jihlava, dochází od roku 2013 ke snižování celkové trestné činnosti. Na území Jihlavy je v roce 2015 možné pozorovat pokles pouze v případě majetkové trestné činnosti, naopak lze spatřit nárůst u znásilnění, spadajících do mravnostní kriminality, a také v kriminalitě násilné.

Na základě provedeného šetření bylo v současnosti na území města identifikováno šest lokalit, jež vykazují oproti zbývajícím zvažovaným oblastem vyšší míru vnímání obav. Tyto lokality jsou popsány v předešlých dvou kapitolách. U všech šesti identifikovaných lokalit došlo k potvrzení předpokladu zvýšeného vnímání obav (viz potenciální rizikové lokality, kapitola 5). Celkově nejvyšší hodnota vnímaného strachu byla zaznamenána v centru města, tj. na Masarykově náměstí a v jeho blízkém okolí.

Při porovnání vnímaných lokalit strachu zaznačených pro období před deseti lety oproti současnosti lze pozorovat zlepšení u čtyř oblastí, zatímco u dvou lokalit došlo ke zhoršení percepce bezpečnosti. Za příčiny těchto změn lze označit zejména rozsáhlou výstavbu v okrajových lokalitách, změny v bytové politice související s privatizací a s rozvojem tzv. sociálního podnikání. Dále revitalizace místních parků, ale také demolice budov nacházejících se ve špatném stavu a obývaných problémovými skupinami osob jistě přispěly ke zlepšení bezpečnosti. Zaměří-li se pozornost na rozdílnost percepce lokalit strachu dle pohlaví, lze u žen spatřit vyšší četnost zaznamenání parků a odlehlých či špatně osvětlených oblastí (např. v blízkosti garáží).

V rámci závěrečné syntézy, kdy došlo ke komparaci poznatků získaných z dotazníkového šetření a dat poskytnutých Policií ČR, tj. porovnání vnímaných lokalit strachu a skutečné kriminality, byla zároveň provedena analýza, při níž byly zjištěny hodnoty vnímaného strachu v lokalitách s předpokládanou zvýšenou mírou obav. Po vyhodnocení lze nalézt shodu v podobě vysoké míry vnímaného strachu i skutečné

kriminality ve čtyřech, z výše identifikovaných šesti, lokalitách. Naopak nerovnost z důvodu vysoké míry vnímaných obav, ale nízké míry skutečné kriminality, lze pozorovat ve zbývajících dvou lokalitách, reprezentovaných parky. Dle zjištěných hodnot vnímaného strachu je možné spatřit výrazné rozdíly z hlediska četnosti zaznačení, především u Masarykova náměstí a zbývajících lokalit strachu. Avšak i z výpočtu váženého průměru, kde byla vahou plocha rozlohy rizikové lokality, vyšlo Masarykovo náměstí jako neobávanější lokalita na území města Jihlavy.

SUMMARY

The thesis is focused on an identification places in connection with a perception of fear of crime within the town of Jihlava and their comparison with real crime. To achieve the aim it was necessary to accomplish partial steps. Firstly, introduce the theoretical framework of a crime and the concept of fear of crime. Then on the basis of theory and social-economic characteristic of Jihlava, the potential feared places, such as parks, shopping centres or stadiums, were localized. In the next step the data about actual crime were analysed. The data were acquired from the Police of the Czech Republic for three years (2013–2015) which were related to streets. The questionnaire survey was aimed at a perception of safety in Jihlava which was conducted among 160 residents and commuters. Within the survey the opinions of perceived fear and experiences of crime were find out. The outcomes of the particular analyses were presented in maps and tables. The comparison of actual crime, whose rate is generally decreasing in Jihlava, and perceived fear of crime was carried out in the final map.

The results of the survey do not correspond to general outcomes of other researches. The results show that 60 % of respondents feel safe in Jihlava, however 70 % of respondents avoid some places due to perceived fear. It was possible to identify six locations with the highest rate of perceived fear nowadays. Compare to the period before ten years, in the present can be seen an improvement in four locations, however two locations demonstrate a worsening. There is a correspondence with high rate of actual crime in four of these six identified locations. However last two identified locations evince a difference between statistic data with a relative low rate of crime and a relative high rate of perceived fear. As the most fearful location was identified the main centre of Jihlava (the Masaryk Square) where was recorded very high rate of actual crime and it also reached the highest value of perceived fear among people nowadays, moreover this place represents a location with the most noticed decline in perceiving of safety in the present compared to period before ten years. The most common reasons for fears in plotted locations are mainly the Roma people, homeless and maladjusted people, groups of young or persons under the influence of drugs or alcohol, also poor street lighting induce an increase of perceptinon the fear among people in Jihlava.

ZDROJE

Seznam použité tištěné literatury:

- ALLEN, J. (2006): *Worry about Crime in England and Wales: findings from the 2003/04 and 2004/05*. British Crime Survey, Home Office Online Report 15/06, London: HMSO.
- BANNISTER, J., FYFE, N. (2001): *Introduction: Fear and the city*. Urban Studies, 38, č. 5–6, str. 807–813.
- BLÁHA, J. D., PASTUCHOVÁ NOVÁKOVÁ, T. (2013): *Mentální mapa Česka v podání českých žáků základních a středních škol*. Geografie, 118, č. 1, str. 59–76.
- BLOCK, R. L., BLOCK, C. R. (1995): *Space, Place And Crime: Hot Spots Areas and Hot Places of Liquor-Related Crime*. In Eck, J., Weisburd, D.: *Crime and Place*. Crime Prevention studies, 4, str. 145–183. New York: Criminal Justice Press.
- BRANTINGHAM, P., BRANTINGHAM, P. (1995): *Criminality of Place: Crime Generators and Crime Attractors*. European Journal on Criminal Policy and Research, 3, č. 3, str. 1–26.
- BRAUNGART, M. M. a kol. (1980): *Age, Sex, and Social Factors in Fear of Crime*. Sociological Focus, 13, č. 1, str. 55–66.
- BURIÁNEK, J. (2001): *Bezpečnostní rizika a jejich percepce českou veřejností*. Sociologický časopis, 37, č. 1, str. 43–64.
- COHEN, S. (1972): *Folk devils and moral panics: the creation of Mods and Rockers*. Londýn: MacGibbon and Kee.
- CUTLER, S. J. (1980): *Safety on the Streets: Cohort Changes in Fear*. The International Journal of Aging and Human Development, 10, č. 4, str. 373–384.
- DORAN, B. J., LEES, B. G. (2005): *Investigating the Spatiotemporal Links between Disorder Crime, and the Fear of Crime*. The Professional Geographer, 57, č. 1, str. 1–12.

- DRBOHLAV, D. (1991): *Mentální mapa ČSFR - definice, aplikace, podmíněnost*. Geografie, 96, č. 3, str. 163–176.
- FERRARO, K. F. (1995): *Fear of Crime: Interpreting Victimization Risk*. State University of New York Press, Albany.
- FERRARO, K. F., LAGRANGE, R. L. (1987): *The Measurement of fear of Crime*. Sociological Inquiry, 57, č. 1, str. 70–101.
- GAROFALO, J. (1979): *Victimization and the Fear of Crime*. Journal of Research in Crime and Delinquency, 16, str. 80–97.
- ŘÍVNA, T., SCHEINOST, M., ZOUBKOVÁ, I. a kol. (2014): *Kriminologie*. Praha: Wolters Kluwer.
- HYNEK, A., HYNKOVÁ, J. (1979): *Prostorová percepce životního prostředí města Boskovice a okolí ve výchově k péči o životní prostředí*. Geografie, 84, č. 4, str. 287–299.
- JEFFERSON, T., HOLLOWAY, W. (2000): *Doing Qualitative Research Differently: Free Association, Narrative and the Interview Method*. London: Sage.
- JÍCHOVÁ, J. (2009): *Vnímání strachu na Žižkově a Jarově*. Diplomová práce. Praha: Univerzita Karlova.
- JÍCHOVÁ, J. (2013): *Kriminalita a její percepce v městském prostředí*. Disertační práce. Praha: Univerzita Karlova.
- JÍCHOVÁ, J. (2014): *Výzkum zločinu v Česku z pohledu geografie*. Historická geografie, 40, č. 1, str. 73–93.
- JÍCHOVÁ, J., TEMELOVÁ, J. (2012): *Kriminalita a její percepce ve vnitřním městě: případová studie pražského Žižkova a Jarova*. Geografie, 117, č. 3, str. 329–348.
- KAISER, G. (1994): *Kriminologie: Úvod do základů*. Praha: C. H. Beck.
- KOSKELA, H. (1999): *Gendered exclusions: women's fear of violence and changing relations to space*. Geografiska Annaler, 81 B, č. 2, str. 111–124.

- KOSKELA, H., PAIN, R. (2000): *Revisiting fear and place: women's fear of attack and the built Environment*. *Geoforum*, 31, č. 2, str. 269–280.
- KUBÁS, J., ŠTOFKOVÁ, Z. (2015): *Vnímání bezpečnosti jako součást kvality života*. Sborník příspěvků z česko-slovenské konference 2. a 3. 12. 2015 v Liberci, str. 54–61.
- KYNČLOVÁ-TIHONOVÁ, M., BLÁHA, J. D. (2013): *Hodnocení mentálních map v GIS*. *Informace ČGS*, 32, č. 1, str. 1–15.
- MATTHEWS, R. (1992): *Replacing „Broken Windows“: Crime, Incivilities and Urban Change*. In Matthews, R., Young, J.: *Issues in Realist Criminology*, str. 19–50. London: Sage.
- MOORE, S., SHEPHERD, J. (2007): *The elements and prevalence of fear*. *British Journal of Criminology*, 47, č. 1, str. 154–162.
- NEWMAN, O. (1972): *Defensible Space: Crime Prevention through Urban Design*. New York: Macmillan.
- NIŽNANSKÝ, B. (1994): *Mentálna mapa a profesionálne mapové diela*. *Kartografické listy*, 2, str. 61–70.
- NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. (2008): *Kriminologie*. Praha: ASPI - Wolterd Kluwer.
- PAIN, R. (2001): *Gender, Race, Age and Fear in the City*. *Urban Studies*, 38, č. 5–6, str. 899–913
- PAINTER, K. (1992): *Different Worlds: the Spatial, Temporal and Social Dimensions of Female Victimisation*. in Evans, D., Fyf, N., Herbert, D.: *Crime, Policing and Place*. London: Routledge.
- PÁNEK, J. a kol. (2014). *GeoParticipace - jak používat prostorové nástroje v rozhodování o lokalitách, ve kterých žijeme?* Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

PÁNEK, J., PÁSZTO, V. a MAREK, L. (2016). *Mapping emotions: spatial distribution of safety perception in the city of Olomouc*. In: *Lecture Notes in Geoinformation and Cartography: GIS Ostrava 2016 – The Rise of Big Spatial Data*. Ostrava: Springer, s. in print.

PECHAČOVÁ, Z. a kol. (1998): *Pocit ohrožení kriminalitou v České republice*. Sociologický časopis, 34, č. 1., str. 205–219.

RAMOS, L. L., ANDRADE-PALOS, P. (1993): *Fear of Victimization in Mexico*. Journal of Community & Applied Social Psychology, 33, str. 41–51.

RAMSAY, M. (1989): *Downtown Drinkers: the perceptions and fears of the public in a city centre*. Crime Prevention Unit Paper, 19. London: HMSO.

SCHMEIDLER, K. (2000): *Prostředí města, urbanistická tvorba a sociální patologie*. Kriminalistika, 33, č. 4, str. 316–325.

SESSAR, K., SIROTEK, J. (2001): *Společnost v období transformace a strach z kriminality*. Sociologický Časopis, 37, č.1, str. 7–22.

SHERMAN, L. W. (1995): *Hot Spots of Crime and Criminal Careers of Places*. In Eck, J., Weisburd, D.: *Crime and Place*. Crime Prevention Studies, 4, str. 35–52. New York: Criminal Justice Press.

SIWEK, T., KAŇOK, J. (2000): *Vědomí slezské identity v mentální mapě*. Spis Filozofické fakulty Ostravské univerzity 136/2000. Ostrava: Ostravská univerzita.

SMITH, W. R., TORSTENSSON, M. (1997): *Gender differences in risk perception and neutralizing fear of crime*. The British Journal of Criminology, 37, č. 4, str. 608–634.

STAFFORD, M. C., GALLE, O. R. (1984): *Victimization Rates, Exposure to Risk, and Fear of Crime*. Criminology, 22, str. 173–185.

STASÍKOVÁ, L. (2011). *Relevantnost výskumu strachu z kriminality v urbánnej geografii*. Geografický Časopis, 63, č. 4, str. 325–343.

TOMÁŠEK, J. (2010): *Úvod do kriminologie: Jak studovat zločin*. Havlíčkův Brod: Grada Publishing a.s.

VAN DIJK, J., VAN KESTERN, J., SMIT, P. (2007): *Criminal victimisation in international perspective: key findings from the 2004-2005 ICVS and EU ICS*. Tilburg: Tilburg University.

VESECKÁ, R., CHROMÝ, J. (2009): *Kriminalita, veřejnost a média: problémy o nichž se příliš (ne)mluví*. Praha: Linde Praha.

VOŽENÍLEK, V. (1997): *Mentální mapa a mentální prostorové představy*. Geodetický a kartografický obzor, 43, č. 1, str. 9–14.

VYKOPALOVÁ, H. (2000): *Kriminalita a viktimologické výzkumy*. Acta Universitatis Palackianae Olomucensis Facultas Iuridica 2, str. 229–233. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci

YARWOOD, R., GARDNER, G. (2000): *Fear of Crime, Cultural Threat and the Countryside*. Area, 32, č. 4, str. 403–411.

WARR, M. (1984): *Fear of Victimization: Why are Women and the Elderly More Afraid?* Social Science Quarterly, 65, str. 681–702.

Seznam internetových zdrojů:

Automotive Lighting [online]. 2015 [cit. 2015-11-11]. Dostupné z: <http://www.al-lighting.cz/cs#s-3>

Bosch Diesel [online]. 2015 [cit. 2015-11-11]. Dostupné z: http://www.bosch.cz/cs/cz/our_company_7/locations_7/jihlava_menu/jihlava_menu_uvod.html

CONVINGTON, J., TAYLOR, R. B. *Fear of crime in urban residential neighborhoods: Implications of Between- and Within-Neighborhood Sources for Current Models*. The Sociological Quarterly, r. 32, č. 2, str. 231–249. 2006 [online]. [cit. 2015-12-04]. Dostupné z: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1533-8525.1991.tb00355.x/epdf>

Deník.cz [online]. 2010 [cit. 2015-11-07]. Dostupné z: <http://www.denik.cz/regiony/tady-uz-zit-nechci-rika-zbita-mama20100904.html>.

DPMJ [online]. 2015 [cit. 2015-11-24]. Dostupné z: http://www.dpmj.cz/www/mambo/index.php?option=com_content&task=view&id=23&Itemid=22.

iDNES.cz [online]. 2015 [cit. 2015-11-07]. Dostupné z: http://jihlava.idnes.cz/romske-ghetto-v-centru-jihlavy-dmi-jihlava-zpravy.aspx?c=A150905_2189467_jihlava-zpravy_mv.

IKSP [online]. 2015 [cit. 2015-10-26]. Dostupné z: <http://www.ok.cz/iksp/>.

JACKSON, J. *Introducing fear of crime to risk research*. London: LSE Research, 2006 [online]. [cit. 2015-10-27]. Dostupné z: <http://eprints.lse.ac.uk/archive/00000805>.

Jihlavské listy [online]. 2010a [cit. 2015-11-07]. Dostupné z: <http://www.jihlavske-listy.cz/clanek5457-romove-pry-okupuji-nove-hriste.html>.

Jihlavské listy [online]. 2010b [cit. 2015-11-07]. Dostupné z: <http://www.jihlavske-listy.cz/clanek6427-zlomili-ji-nos-kdyz-na-jihlavskem-hristi-branila-deti.html>.

Jihlavské listy [online]. 2012a [cit. 2015-11-07]. Dostupné z: <http://www.jihlavske-listy.cz/clanek10145-sef-strazniku-problemova-lokalita-v-jihlave-neni.html>.

Jihlavské listy [online]. 2013 [cit. 2015-11-07]. Dostupné z: <http://www.jihlavske-listy.cz/clanek12192-cekani-na-autobus-provazi-zapach-bezdomovcu.htm>.

Jihlavské listy [online]. 2015a [cit. 2015-11-07]. Dostupné z: <http://www.jihlavske-listy.cz/clanek18214-opet-horel-dum-ktery-sem-tam-poskytuje-azyl-bezdomovcum.html>.

Jihlavské listy [online]. 2015b [cit. 2015-11-07]. Dostupné z: <http://www.jihlavske-listy.cz/clanek18496-take-krajska-jihlava-ma-sve-domy-hruzy.html>

Jihlavské listy [online]. 2015c [cit. 2016-01-19]. Dostupné z: <http://www.jihlavske-listy.cz/clanek19043-stred-jihlavy-je-oproti-mineni-bezpecny.html>

Jihlavský deník.cz [online]. 2015 [cit. 2015-11-07]. Dostupné z: http://jihlavsky.denik.cz/zpravy_region/holobyty-v-jihlave-uz-nejsou-havaj-zazila-zemetreseni-20150428.html.

Kraj Vysočina. *Koncepce prevence kriminality Kraje Vysočina na léta 2013–2016* [online]. 2013. [cit. 2015-11-25]. Dostupné z: <https://www.kr-vysocina.cz/prevence-kriminality/ds-301912>.

MAREŠOVÁ, A. *Trendy kriminality v České republice v roce 2013*. In *Analýza trendů kriminality v roce 2013*. [online]. 2014. [cit. 2016-01-21]. Dostupné z: <http://www.ok.cz/iksp/docs/417.pdf>

MMJ. *Strategický plán rozvoje statutárního města Jihlavy do roku 2020: Profil statutárního města Jihlavy* [online]. 2013. [cit. 2015-11-02]. Dostupné z: http://www.jihlava.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=5967&id_dokumenty=500098.

MMJ. *Integrovaný plán rozvoje území Jihlavské sídelní aglomerace* [online]. 2015. [cit. 2015-01-14]. Dostupné z: http://www.jihlava.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=5967&id_dokumenty=510448.

MMJ. *Pocitové mapy* [online]. 2016. [cit. 2016-04-07]. Dostupné z: <http://jihlava.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=7755f4cf342548999ed8a58ce31dd3c1>

MVČR. *Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020* [online]. 2016. [cit. 2016-02-13]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/strategie-prevence-kriminality-v-ceske-republice-na-leta-2016-az-2020.aspx>

Pocitové mapy: *Bezpečnost v Jihlavě* [online]. 2016 [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: <http://www.pocitovemapy.cz/bezpecnost-jihlava/>

Prevence kriminality v České republice [online]. 2016 [cit. 2016-02-10]. Dostupné z: <http://www.prevencekriminality.cz/>

WYNNE, T. *An Investigation into the Fear of Crime: Is there a Link between the Fear of Crime and the Likelihood of Victimisation?* *Internet Journal of Criminology*, 2008 [online]. [cit. 2015-11-10]. Dostupné z <http://www.internetjournalofcriminology.com/wynne%20-%20fear%20of%20crime.pdf>.

Zdroje dat:

ArcČR: *ARC DATA Praha Digitální geografická databáze 1 : 500 000 ArcČR 500 Verze 3.2* [online]. 2014 [cit 2016-04-07]. Dostupné z:

http://download.arcdata.cz/data/ArcCR_500-3.2-windows-installer.exe

ČSÚ: *Veřejná databáze SLDB: Jihlava* [online]. 2011 [cit. 2015-11-02]. Dostupné z:

https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31288&u=__VUZEMI__43__586846#

ČSÚ: *Veřejná databáze: Jihlava* [online]. 2015a [cit. 2015-11-02]. Dostupné z:

https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31588&u=__VUZEMI__43__586846#

ČSÚ: *Historický lexikon obcí České republiky - 1869–2015* [online]. 2015b [cit. 2016-02-09]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/iii-pocet-obyvatel-a-domu-podle-kraju-okresu-obci-a-casti-obci-v-letech-1869-2011_2015

ČSÚ: *Veřejná databáze* [online]. 2016 [cit. 2016-02-09]. Dostupné z:

https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt-parametry&verze=-1&z=T&f=TABULKA&nahled=N&sp=A&nuid=&zs=&skupId=606&filtr=G~F_M~F_Z~F_R~F_P~_S~_null_null_&katalog=30845&pvo=DEM01&zo=N&vyhltext=&pvo=DEM01&str=v33&evo=v866_!_VUZEMI97-100-101_1&c=v29~2__RP2014MP12DP31

ČÚZK: *Prohlížečí služba WMS - Ortofoto* [online]. 2016 [cit 2016-04-07]. Dostupné z:

http://geoportal.cuzk.cz/WMS_ORTOFOTO_PUB/WMSservice.aspx

PČR: *Statistiky kriminality* [online]. 2016a [cit. 2016-02-03]. Dostupné z:

<http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>

PČR: *Evidence trestního řízení*. 2016b

PŘÍLOHY

Vázané přílohy:

Příloha 1: Podoba papírového dotazníku

Volné přílohy:

CD-ROM obsahující:

1. Data skutečné kriminality (ČR, Kraj Vysočina, okres Jihlava; město Jihlava)
2. Podoba elektronického dotazníku
3. Podoba papírového dotazníku
4. Data z dotazníkového šetření
5. Fotodokumentace

Příloha 1

Dobrý den,

jsem studentkou oboru Regionální geografie na Přírodovědecké fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Ve své diplomové práci se zaměřuji na vnímání pocitu bezpečnosti na území města Jihlavy z pohledu místních obyvatel (a každodenních návštěvníků).

Prosím Vás o vyplnění krátkého dotazníku. Vaše odpovědi poslouží k lokalizaci oblastí vnímaných jako nebezpečné. Šetření probíhá ve spolupráci s Městskou policií Jihlava. Dotazník je anonymní a data budou použita pro potřeby diplomové práce.

V případě jakýchkoliv dotazů či připomínek, nebo pokud chcete být informováni o výsledcích šetření, kontaktujte mne prosím na: daniela.kosova01@upol.cz

Děkuji Vám za spolupráci.

Bc. Daniela Kosová

1. Cítíte se bezpečně na území města Jihlavy?

ano ne

2. Pokud ne, co je hlavními příčinami těchto obav?

.....

3. Vyhýbáte se při cestě po Jihlavě nějakým oblastem z důvodu pocitu nebezpečí?

ano ne

4. Stal(a) jste se Vy nebo člen Vaší rodiny obětí nebo svědkem trestného činu, či pokusu o trestný čin?

ano - jako oběť ano - jako svědek ne

5. Pokud ano, o jaký čin se jednalo?

.....

Ohlásili jste tento čin či pokus o trestný čin na policii?

ano ne

Pokud ne, z jakého důvodu?

.....

6. Jak jste spokojeni s výkonem Městské policie a Policie ČR na území města Jihlavy?

naprosto spokojen spíše spokojen ani spokojen, ani nespokojen

spíše nespokojen naprosto nespokojen

7. Jakým tematickým oblastem by měla Městská policie Jihlava či Policie ČR věnovat zvýšenou pozornost na území města? (např. kontrola chodců při přecházení silnice mimo přechod pro chodce)

.....

Pohlaví: žena muž

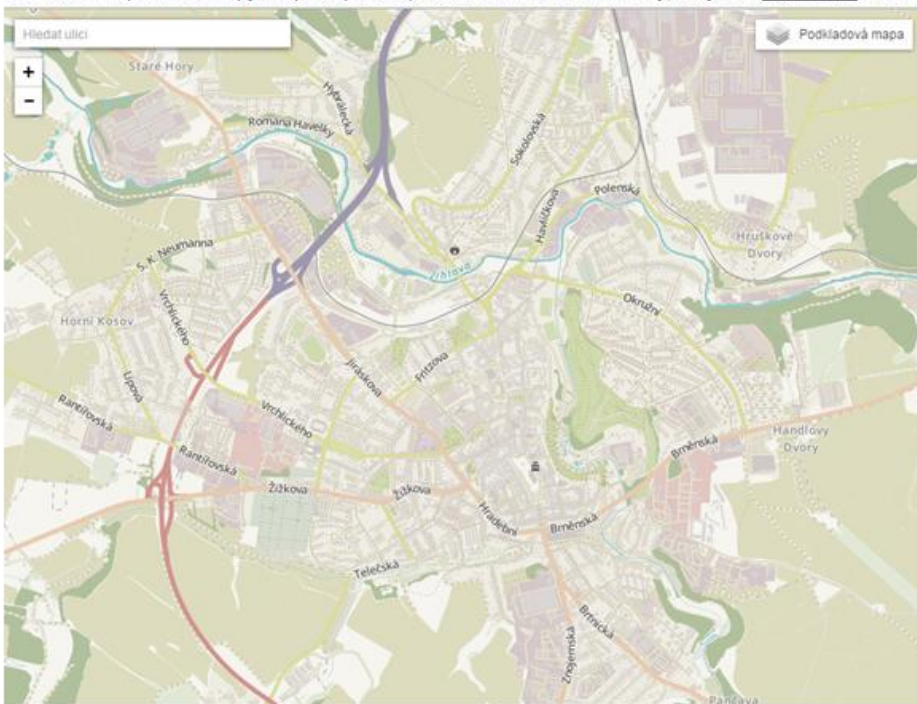
Věk: 15-24 25-34 35-44 45-54 55-64 65 a více

Vzdělání: základní středoškolské středoškolské s maturitou vysokoškolské

Bydliště (obec x čtvrť v Jihlavě - viz mapa): .....

Obr. příloha 1 - Papírový dotazník, strana 1

8. Zakreslete prosím do mapy alespoň 3 (max. 10) oblastí na území města Jihlavy, kde jste se před 10 lety necítili bezpečně.

POZN.:

- ke každé vymezené oblasti přiřadte slovně **důvod**

- ke každé vymezené oblasti přiřadte **váhu** obav na škále:

- 1... střední
- 2... vysoká
- 3... velmi vysoká

- ke každé vymezené oblasti vyberte z následujících **možností**:

a)

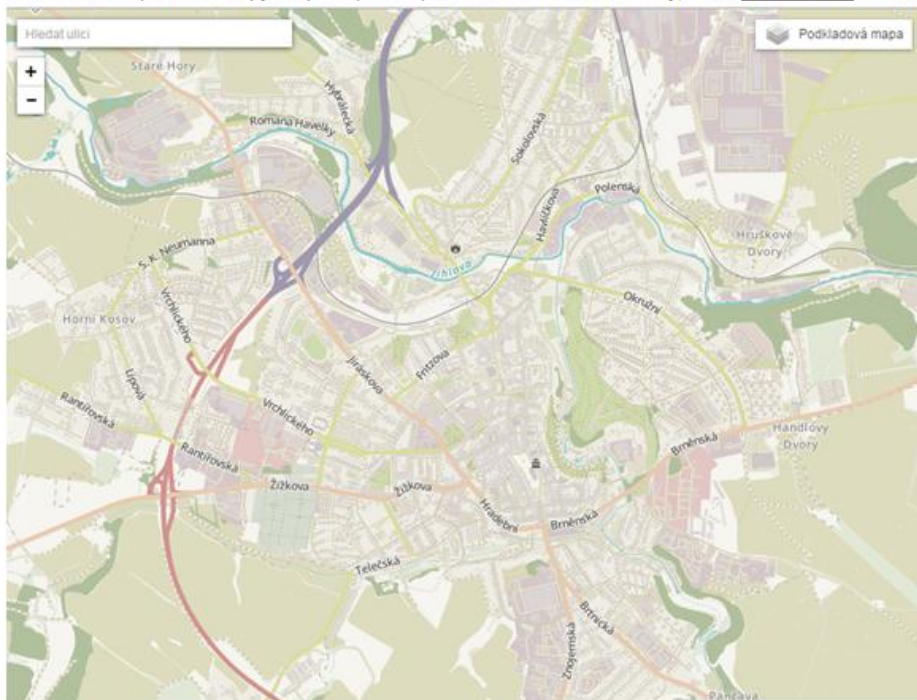
- každý den
- pouze ve všední dny
- pouze o víkendu

b)

- během celého dne
- jen po setmění

Obr. příloha 2 - Papírový dotazník, strana 2

9. Zakreslete prosím do mapy alespoň 3 (max. 10) oblastí na území města Jihlavy, kde se v současnosti necítíte bezpečně.

POZN.:

- ke každé vymezené oblasti přiřadte slovně **důvod**

- ke každé vymezené oblasti přiřadte **váhu** obav na škále:

- 1... střední
- 2... vysoká
- 3... velmi vysoká

- ke každé vymezené oblasti vyberte z následujících **možností**:

a)

- každý den
- pouze ve všední dny
- pouze o víkendu

b)

- během celého dne
- jen po setmění

Obr. příloha 3 - Papírový dotazník, strana 3